ISTORIA ROZACRUCIENILOR

Paul Sédir

Paul Sédir

Istoria Rozacrucienilor

Traducere din limba franceză:
Marius Cristian Ene şi Gabriela Nica

Editura HERALD
2012

EDITURA HERALD

OP.10 - CP.33 Sect. II Bucureşti
Tel: 021.319.40.60, 021.319.40.61
Fax: 021.319.40.59, 021.319.40.60
Mob: 0744.888.388, 0745.050.020
website: www.edituraherald.ro
e-mail: office@edituraherald.ro

© 2012 by Editura HERALD

ISBN eBOOK: 978-973-111-309-8

Redactor: Radu Duma
Viziune grafică: Teodora Vlădescu
Lector: Simona Dragnea

Această carte în format digital (e-book) este protejată prin copyright şi este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea integrală sau parţială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziţia publică, inclusiv prin internet sau prin reţele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informaţiei, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sau comercializarea sub orice formă, precum şi alte fapte similare săvârşite fără permisiunea scrisă a deţinătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislaţiei cu privire la protecţia proprietăţii intelectuale şi se pedepseşte penal şi/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Lectura digitală protejează mediul

Versiune digitală realizată de elefant.ro

Introducere

La puţin timp după ce numele de „Roza-Cruce“ a devenit cunoscut pentru prima dată în Europa Occidentală, la începutul secolului al XVII-lea, atât publicul larg cât şi savanţii s-au împărţit în două tabere, unii salutându-i pe rozacrucieni ca pe trimişii lui Dumnezeu, iar ceilalţi considerând povestea lor drept un simplu roman apărut din imaginaţia lui Johann Valentin Andreae.

Vom evoca, în primele capitole ale acestei cărţi, polemicile pe care le-a provocat apariţia celor mai vechi documente rozacruciene[1]. Trebuie, pe de altă parte, să subliniem că cei mai eminenţi apărători ai Roza-Crucii afirmă că ei înşişi nu sunt fraţi rozacrucieni, că nu sunt demni să facă parte din Frăţie, chiar dacă n-au întâlnit niciodată Fraţi şi chiar dacă mulţi dintre cei care s-au declarat rozacrucieni nu au fost niciodată astfel.

E necesar să dăm acestei declaraţii importanţa pe care o are într-adevăr. Membrii grupurilor iniţiatice au ţinut întotdeauna să nu îşi dezvăluie afilierea, chiar să o nege, în cazul în care erau întrebaţi în legătură cu aceasta de către profani. Vechii scriitori rozacrucieni au putut să adopte foarte bine această lege a tăcerii într-o vreme în care, chiar dacă nu se mai înălţau ruguri, gândirea era departe de a fi liberă; fie, într-adevăr, ei nu aparţineau Frăţiei, fie îi aparţineau, dar nu voiau ca acest lucru să se ştie. Un lucru este totuşi sigur: ceea ce ei au spus, e scris în numele Frăţiei.

Totuşi, numeroşi istorici, unii chiar contemporani, au luat ad-litteram afirmaţiile vechilor scriitori rozacrucieni şi, bazându-se pe ele, au pretins că Roza-Crucea n-a existat niciodată.

Cât despre noi, credem că omul nu poate să creeze ceea ce nu există undeva şi că imaginaţia nu poate să nască iluzii. Percepţia nu are niciodată loc fără să se găsească în prealabil o realitate obiectivă de perceput. Orice formă existentă pe plan fizic nu este decât învelişul tipului esenţial al acestei forme, căci nimic nu are loc în vizibil fără să nu se găsească deja în

invizibil; şi orice fiinţă – om, animal, vegetal, mineral – o pasiune, o idee, o boală, un eveniment, o iniţiativă, o adunare, o ştiinţă, o artă, o moarte, o catastrofă este o fiinţă vie într-un tărâm de dincolo.

Un scriitor, un filosof, un artist, un inventator nu creează; ei dau un corp unei opere preexistente în invizibil. Savantul care a găsit o formulă matematică după care se operează o nouă aplicaţie a căldurii, a electricităţii, a luminii nu trebuie să îşi imagineze că descoperirea este legată de formula sa; în realitate, adevăratul factor al invenţiei este suma acumulată a eforturilor îndeplinite de înaintaşii săi pentru a obţine acelaşi rezultat, pe când ei nu posedau noua invenţie[2].

Cât despre realizarea unei opere noi, fie ea producţie literară, artistică, tehnică, oricât ar fi ea de înaltă, oricât de perfectă poate să pară, aceasta nu va fi niciodată decât umbra unei realităţi mult mai minunate; în rest, însăşi această realizare este deopotrivă funcţia uniunii dintre cel care munceşte şi entitatea spirituală pe care o interpretează, cât şi a propriilor sale posibilităţi de exprimare. În ceea ce îi priveşte, cititorul, spectatorul, utilizatorul sunt puşi în legătură cu aceeaşi entitate invizibilă cu ajutorul cărţii, operei de artă sau al instrumentului, iar acordul care rezultă de aici depinde de gradul de armonie în care gândirea şi sensibilitatea lor se află cu această entitate.

Printre milioanele de fiinţe care trăiesc în invizibil, ansamblul celor care s-au unit în Hristos, care sunt servitorii săi fideli constituie o adevărată oaste. Rozacrucienii sunt o cohortă a acestei oşti. Atunci când găsesc pe pământ creaturi receptive şi atunci când împrejurările sunt propice, îi inspiră, iar aceştia produc, pe măsura iubirii şi a umilinţei lor, inspiraţiile pe care le primesc.

Scriitorii rozacrucieni, în măsura în care întruchipează mesajul celor în al căror nume scriu, sunt într-adevăr manifestarea vizibilă a invizibilului Frăţiei Roza-Crucii.

Nu se găseşte nicăieri un studiu complet despre Frăţia misterioasă a Roza-Crucii. Cei care vorbesc despre asta în secolul al XVII-lea o fac într-

un stil prea alegoric pentru a fi înţeles; în secolul al XVIII-lea, aceşti adepţi rămân necunoscuţi, chiar dacă se abuzează de prestigiul legendei lor; în secolul al XIX-lea, eruditi precum Buhle[3] sau scriitori englezi recenţi nu au ştiut sau nu au dorit să prezinte decât o latură a problemei.

Semler[4] a studiat Roza-Crucea cu interesul unui sociolog şi al unui pasionat al naturii; era un bun creştin şi considera alchimia o ştiinţă respectabilă şi plină de descoperiri folositoare. Buhle nu s-a interesat de rozacrucieni decât ca un simplu erudit. El consideră că Francmasoneria şi Roza-Crucea au fost unite la origine şi că apoi s-au despărţit astfel încât cea dintâi să răspândească ideile filosofice, filantropia, libertatea religioasă, cosmopolitismul, iar cealaltă să ducă mai departe reveriile kabbalistice, alchimice şi magice ale predecesorilor.

Dar asta nu a constituit niciodată decât exteriorul, putem spune chiar pretextul activităţii lor. În realitate, caracterul lor a fost acela al unor păstrători ai Tradiţiei; cel al unor interpreţi ai luminii Evangheliei; cel al unor medici pentru corpuri, minţi şi societăţi; în sfârşit, cel al unor lămuritori, al unor vestitori ai venirii Sfântului Duh.

Vă puteţi imagina – spune Mejnour, în *Zanoni* – că nu exista nicio asociaţie mistică şi solemnă a unor oameni care să caute un acelaşi scop prin aceleaşi mijloace, mai înainte ca arabii din Damasc să îl înveţe pe un călător german, în 1378, secretele care au servit la întemeierea Institutului Rozacrucian?[5]

Hargrave Jennings a scris câteva pagini avântate despre caracterul rozacrucienilor, consideraţi adepţi ai unei magii străvechi şi venerabile:

> Existenţa lor, chiar dacă este incertă din punct de vedere istoric, e înconjurată de un asemenea prestigiu încât dobândeşte fără probleme asentimentul şi cucereşte admiraţia. Ei vorbesc despre omenire ca despre ceva aflat infinit mai prejos decât ei; mândria lor este mare, chiar dacă aparenţa lor exterioară este modestă. Iubesc sărăcia şi spun că aceasta e o obligaţie pentru ei, chiar dacă ar putea să dispună

de bogăţii nemăsurate. Nu îşi permit să aibă afecţiunile tipice oamenilor, cărora li se supun numai ca unor obligaţii de convenienţă pe care le necesită viaţa în această lume. Se comportă cu multă curtoazie faţă de femei, chiar dacă nu sunt capabili de tandreţe şi le consideră drept fiinţe inferioare. Sunt simpli şi umili în exterior, dar încrederea lor în ei-înşişi, care le umple inimile, nu încetează să strălucească decât în faţa infinitului cerurilor.

Ei sunt cei mai sinceri oameni din lume, dar granitul pare moale atunci când îl comparăm cu impenetrabilitatea lor. Pe lângă aceşti adepţi, monarhii sunt săraci; alături de aceşti teosofi, cei mai mari savanţi par stupizi; ei nu fac niciodată vreun efort pentru a-şi spori reputaţia, ci o resping; iar dacă devin celebri, acest lucru pare că se întâmplă împotriva propriei lor voinţe; ei nu caută onoruri, pentru că nicio slavă omenească nu îi poate mulţumi. Marea lor dorinţă este să se plimbe neştiuţi prin lume; astfel, ei sunt negativi faţă de omenire şi pozitivi faţă de toate celelalte lucruri; deveniţi învăţaţi şi iluminaţi prin propriile lor eforturi, sunt gata să facă binele de oricâte ori şi oriunde acest lucru este posibil.

Ce măsură poate fi aplicată acestei exaltaţii imense? Conceptele critice sunt incapabile să o descrie. Starea acestor filosofi este sublimul sau absurdul. Neputând să le înţeleagă nici sufletele şi nici scopurile lor, lumea spune şi despre unele şi despre celelalte că sunt uşuratice. Cu toate acestea, tratatele acestor scriitori profunzi abundă în discursuri subtile despre cele mai aride subiecte şi conţin pagini magnifice referitoare la orice temă: despre metale, despre medicină, despre proprie-tăţile lucrurilor simple, despre teologie şi ontologie; în toate aceste subiecte pe care le abordează, ei lărgesc orizontul intelectual până la infinit.[6]

Această schiţă, desenată cu o mână de maestru, nu arată totuşi decât unul dintre aspectele de tip iniţiatic ale Roza-Crucii. Omul este astfel făcut

– chiar şi cel mai înţelept şi cel mai mare savant – încât, atunci când vrea să atingă un ideal, foloseşte întotdeauna mijloace diametral opuse acestui ideal. Idealurile creştinului sunt blândeţea şi iubirea; totuşi, nicio altă religie nu a vărsat mai mult sânge şi niciuna nu arată mai multă asprime faţă de iubire. Idealul budistului este nemişcarea rece şi adamantină a Nirvanei; dar el este blând şi umil ca un miel. Iniţierea antică şi magia îi făceau pe aceşti oameni asemănători cu cei descrişi mai sus, cu maestrul Ianus din Axel; simbolul său este floarea frumuseţii, trandafirul. Adevărata iniţiere evanghelică (atât de puţin cunoscută după nouăsprezece secole încât abia o sută de persoane o mai urmează în Europa, acest continent mereu demolator de doctrine) al cărei adept merge printre suferinzi, printre sărmani, printre cei cuprinşi de disperare ca şi cum ar fi îmbătat de iubire, are drept hieroglifă crucea simplă. Reunirea celor două simboluri este roza cruciferă.

Acestea sunt ideile pe care vrem să le expunem şi să le dezvoltăm. Fără a fi siguri că vom reuşi să îndeplinim această sarcină, din cauza slăbiciunii capacităţilor noastre şi a unei discreţii pe care ne-o impun nu jurăminte, ci motive de înaltă convenienţă, ne-am asumat-o totuşi, cu oarecare temeritate[7].

Pentru a uşura lectura, am pus la sfârşitul volumului indicaţiile bibliografice care ar fi trebuit să îşi afle locul firesc în subsolul paginilor. Şi am adăugat şi câteva titluri de lucrări, cu gândul la cei care ar dori să cerceteze în continuare acest subiect.

1 Cap. V: „Documentele fundamentale”.

2 «C’est l’effort des générations qui ont marché et trainé des fardeaux sur les routes qui permet aujourd’hui 1’existence des chemins de fer.» (Efortul tuturor generaţiilor care au mers pe jos şi au tras care pe drum permite astăzi existenţa căilor ferate).

3 Johann Gottlieb Buhle, *Ueber den Ursprung and die vornehmsten Schicksale der Orden der Rosenkreuzer and Freymaurer*, J. F. Röwer, Gottingen, 1804.

4 Johann Salomo Semler, *Unparteische Samlungen zur Historie der Rosenkreuzer*, G. E. Beer, Leipzig, 1786-1788.

5 Sir Edward Bulwer Lytton: *Zanoni*, Hachette, Paris, 1882.

6 Hargrave Jennings, *The Rosicrucians, their rites and mysteries*, John Camden Hotten, London, 1870.

7 Le mulţumim aici celor care ne-au furnizat materialele necesare: erudiţii răbdători din veacurile trecute, dar şi contemporanii care, cu un dezinteres total, ne-au împărtăşit roadele cuceririlor făcute de ei, precum doctorul Marc Haven, căruia îi datorăm întreaga latură arheologică şi bibliografică a acestei cărţi; îi mulţumim, de asemenea, adeptului care se ascunde sub numele de Iacob. În fine, le aducem piosul nostru omagiu maeştrilor noştri morţi şi Maestrului nostru mereu viu.

Capitolul I
Roza-Crucea

Roza-Crucea este una dintre manifestările providenţei divine.

Acelaşi principiu guvernează cosmosul, indivizii şi colectivităţile. Dumnezeu a dat marelui Tot reguli şi legi, iar fiinţelor care populează Universul le-a dat liber arbitru. Atunci când una dintre aceste legi este încălcată, apare un ordonator, purtător nu al unei judecăţi, ci al unei speranţe; funcţiunea sa constă în restabilirea echilibrului. Acesta este şi rolul cometelor.

Ele urmează un curs determinat în spaţiu şi nu revin niciodată pe acelaşi drum. Atunci când una dintre ele şi-a îndeplinit misiunea, dispare, şi vine o alta, care continuă drumul chiar din punctul în care cea dintâi îl părăsise.

Iată acum originea raselor omeneşti.

La un moment dat, Dumnezeu a trimis o parte dintre îngerii săi în Creaţie, pentru a dobândi acolo cunoaştere. Această coborâre în relativ este numită cădere de unii teologi. Dar nu a fost vorba de o cădere, în sensul etic al acestui cuvânt. Singura cădere este atunci când comitem o greşeală.

Totuşi, e sigur că acele creaturi coborâte în relativ se vor găsi în imposibilitatea de a urca din nou spre Absolut – care este raţiunea lor de a fi şi scopul existenţei lor – dacă Tatăl nu le oferă toate lucrurile de care au nevoie pentru a străbate drumul de întoarcere.

Drumurile sunt ceea ce este stabil aici, ca şi în toate celelalte lumi. Fiecare familie de fiinţe are drumul său şi toţi membrii unei familii urmează acelaşi drum. Fiecare creatură are propriul său drum de parcurs, iar acesta e diferit pentru fiecare.

Astronomul belgian Charles Lagrange (1), reluând cercetările întreprinse în prima jumătate a secolului al XIX-lea de maiorul Bruck, a căutat să descopere, prin mijloace ştiinţifice, „legile care constituie o

legătură precisă între viaţa umanităţii şi organismul fizic al globului“ (2). El a stabilit că „mişcarea istorică este reglată pe o reţea matematică, definită şi determinată până în cele mai mici detalii“ (2) şi afirmă că „poziţiile centrelor de acţiune, precum Londra, Ierusalim, Roma, locurile de naştere ale oamenilor celebri, misionari ai omenirii, nimic din toate acestea nu este întâmplător; totul este determinat şi ales în mod matematic. Există o geometrie şi o cinematică istorică“ (2). „Toată această dispunere este scrisă în mod geometric pe suprafaţa pământului prin intermediul locurilor istorice“. (3).

Dar asta nu e decât o parte infimă a realităţii şi ea este de aşa natură încât nu o putem decât cu greu arăta. Într-adevăr, urmând linii orientate spre Est sau spre Vest şi în puncte determinate de originea şi formarea pământului şi a omului sunt dispuse toate manifestările vieţii fiinţelor în evoluţia lor individuală şi în dezvoltarea lor spaţială: religii, filosofii, ştiinţe, estetică, artă militară, terapeutică, legislaţie, sociologie, evenimente etc.

O providenţă asemănătoare reglează viaţa tuturor lumilor. Astfel încât, aşa cum spune Lagrange, „întregul univers nu este decât *un semn, o scriere* a unor adevăruri de ordin spiritual“. (4)

Dar Tatăl nu numai că a organizat dinainte cadrul în care se desfăşoară viaţa creaturilor sale; el a dorit şi ca fiecărei rase care vine pe lume să îi fie vestit cuvântul lui Dumnezeu printr-un trimis special, într-o formă care să corespundă cât mai bine mentalităţii ei şi condiţiilor ei de existenţă. Într-adevăr, încă de la facerea lumii există un centru în care străluceşte, în puritatea sa originară, adevărata Lumină. Şi astfel aceste cuvinte nescrise sunt transmise veac după veac de trimişii lui Dumnezeu către creaturile Sale, până când acestea reuşesc să revină la starea lor iniţială.

Care este natura acestei Tradiţii?

Este o întrebare la care teoreticienii moderni dau răspunsuri contradictorii. Pentru unii, această tradiţie este pur metafizică; pentru alţii –

printre care ne numărăm şi noi – această tradiţie este mistică.

Printre susţinătorii tezei metafizice, René Guénon ocupă, în lumea noastră occidentală, un loc de primă mărime. Numeroasele lucrări pe care le-a publicat în legătură cu aceste subiecte sunt foarte savante, dar şi de o claritate, de o precizie şi de o obiectivitate demne de elogii. Ele sunt de esenţiale pentru gânditorii contemporani a căror subtilitate intelectuală riscă uneori să se piardă printre vulgarizările obişnuite – adesea superficiale şi lipsite aproape total de obiectivitate – ale metafizicii, care, spre deosebire de ceea ce se întâmplă în Occident, în Orient constituie întotdeauna obiectul unei cunoaşteri efective.

René Guénon a rezumat ideile esenţiale ale principalelor sale lucrări într-o conferinţă despre *Metafizica orientală*, de o pertinenţă şi de o claritate remarcabile, pe care a ţinut-o la Sorbona în 1925, şi al cărei rezumat îl redăm aici.

> „Metafizica este cunoaşterea prin excelenţă. Nu este o cunoaştere naturală, nici în ceea ce priveşte obiectul său, nici în ceea ce priveşte facultăţile prin care este obţinută. În special, ea nu are nimic de a face cu domeniul ştiinţific şi raţional. Nu este vorba de a opera cu abstracţiuni, ci de a căpăta o cunoaştere directă a principiilor eterne şi imuabile.
>
> Metafizica nu este o cunoaştere omenească. Aşadar, nu ca om poţi să ajungi la ea, ci prin priza de conştiinţă efectivă, realizată în cadrul unor stări supraindividuale. Identificarea prin cunoaştere – în conformitate cu axioma lui Aristotel: „O fiinţă este tot ceea ce ştie“ – este însuşi principiul realizării metafizice.
>
> Cea mai importantă metodă este concentrarea. Realizarea constă mai întâi în dezvoltarea indefinită a tuturor posibilităţilor virtual conţinute în individ; apoi în depăşirea definitivă a lumii formelor până la gradul de universalitate caracteristic fiinţei pure.

> Scopul final al realizării metafizice este starea absolut necondiţionată, dincolo de orice limitare. Atunci, fiinţa eliberată se află într-adevăr în posesia deplină a posibilităţilor sale. Este uniunea cu Principiul suprem.
> Adevărata metafizică nu poate fi determinată în timp; ea este eternă. Este un ordin de cunoaştere rezervat unei elite.”[8]

Prin intermediul acestui scurt rezumat, putem vedea cu ce iscusinţă ne conduce René Guénon pe drumul meditaţiei extrem-orientale, atât de tulburător pentru noi, occidentalii. Cel interesat va putea să citească cu acelaşi interes numeroasele pasaje unde, în celelalte scrieri ale sale, autorul indică analogii extrem de sugestive între doctrina unui Śankaracharya, de exemplu, şi celelalte tradiţii esoterice: taoismul, sufismul, ermetismul, kabbala, teologia catolică, Evanghelia.

Se cuvine, totuşi, să adaug câteva reflecţii.

Într-una dintre cele mai cunoscute lucrări ale sale[9], René Guénon ne pune în gardă, pe bună dreptate, împotriva maniei sistematizării. Într-adevăr, orice sistem este o particularizare, deci cauza unei erori. În cunoaştere, în „gnoză“, totul este posibil şi totul conţine o anumită parte de adevăr. Dar nimic nu conţine suma tuturor adevărurilor. Să adăugăm că această sumă abstractă nu constituie nici ea Adevărul în totalitatea sa, ci acesta o va depăşi întotdeauna. Această absenţă a sistematizării este, pentru René Guénon, însuşi caracterul metafizicii, mai ales al metafizicii indiene. Voi spune că ea reprezintă într-un mod şi mai profund caracterul însuşi al Cunoaşterii intuitive şi directe pe care Sfântul Duh o acordă discipolilor desăvârşiţi ai lui Hristos.

În plus, este de la sine înţeles că această cunoaştere intuitivă, singura universală, depăşeşte cunoaşterea discursivă, raţională, mentală, aceasta din urmă fiind constituită din totalizarea celui mai mare număr posibil de cunoştinţe particulare şi prin sinteza acestora. Este de înţeles, pe de altă parte, că limbajul, oricât de mare ar fi bogăţia şi precizia unor idiomuri

precum sanscrita sau alte limbi orientale, descrie mai degrabă experienţele conştiinţei obişnuite şi că, îndată ce se ajunge în acele regiuni supramentale pe care europenii le numesc inconştient dar care, în realitate, reprezintă conştiinţe mai subtile, limbajele omeneşti îşi pierd precizia, mai ales când li se cere să exprime stări de conştiinţă necunoscute de către cititor. Aşadar, cum poate cineva să afirme, de pildă, că *Wang* al taoiştilor este *Adam Kadmon* ebraic, sau că *Ruah Elohim* poate fi asimilat cu *Hamsa* – nu e necesar să sporim numărul acestor analogii – cum, întreb, am putea să afirmăm asemenea echivalenţe dacă nu am experimentat personal starea de viaţă numită *Wang*, *Adam Kadmon*, *Hamsa* sau *Ruah*? Pentru că reprezentarea teoretică pe care ne-o putem face despre un lucru nu este întotdeauna exactă; experienţa cotidiană ne arată mereu acest lucru.

Asemenea cutezanţe, oricât de sincere şi de conştient asumate ar fi, iau naştere dintr-o credinţă prealabilă în superioritatea speculaţiilor intelectuale. Cu siguranţă, adevărata metafizică, aceea căreia René Guénon îi dedică lucrările sale, este cea mai înaltă şi cea mai pură dintre privirile pe care gândirea poate să le arunce asupra universului Abstractului. Dar cultul său exclusiv duce în mod necesar la dezgustul faţă de viaţă şi de acţiune. Iar Guénon arată că exact în această privinţă europenii nu sunt decât nişte copii năzdrăvani şi zâmbeşte, aşa cum înţeleptul Lao-zî, venerabilii Rishi, toţi Muni şi toţi Jivanmukti zâmbesc înţelegător faţă de barbarii zgomotoşi ai Occidentului.

Dacă scopul vieţii nu este decât cunoaşterea, dacă ajunge să gândim pentru a îndeplini lucrarea noastră omenească, dacă nu există nimic altceva decât stări de conştiinţă, atunci nimic altceva nu are o importanţă mai mare şi singurul lucru demn de noi este să abandonăm orice creaţie, orice dorinţă, orice lucrare, pentru a ne refugia într-o conştiinţă de noi-înşine din ce în ce mai abstractă, din ce în ce mai generală, din ce în ce mai imobilă. Este un program de viaţă auster şi înalt, fără îndoială; dar el nu poate fi realizat decât de fiinţele care nu sunt nimic altceva în afară de inteligenţă. Şi apoi, toate manifestările existente ale Absolutului nu pot exista doar pentru a renunţa la ele; să le abandonăm deoarece ne incomodează, aşa cum

procedează un yoghin sau un arhat, nu poate fi numit nici lucru generos, nici creştinesc. Este adevărat că trăsătura sentimentală a creştinismului aduce surâsul pe buzele lipsite de pasiune ale acestor înţelepţi.

După părerea mea, realizarea progresivă a poruncilor Evangheliei operează în fiinţa noastră o spiritualizare lentă, pe parcursul căreia inconştientul nostru percepe Lumina într-un mod din ce în ce mai clar, iar intelectul nostru, creierul nostru şi chiar corpul nostru devin din ce în ce mai permeabile pentru această Lumină, astfel că, pe măsura perfecţionării noastre în acţiune, prin izbânzi repetate asupra egoismului, cunoaşterea sporeşte de asemenea în noi în mod spontan.

Orientalii caută eliberarea; creştinii caută mântuirea. Eliberarea înseamnă dobândirea independenţei faţă de legi, de forme şi de gusturi. Mântuirea este, pentru oamenii de rând, prelungirea fericirii individualităţii terestre. Însă, dacă toţi creştinii l-ar înţelege bine pe Învăţătorul lor, mântuirea ar trebui să fie transmigrarea individului total în Împărăţia veşnică. Orientalii vor să cucerească eliberarea refugiindu-se în cel mai abstract punct, originea tuturor formelor spaţiale. Creştinii se străduiesc să devină capabili de a primi libertatea prin botezul Duhului. Cele două tipuri de independenţă reprezintă fiecare antiteza celeilalte.

René Guénon stigmatizează „ignoranţa neo-spiritualiştilor, care localizează modalităţile extracorporale ale individului şi care localizează stările postume undeva în spaţiu“. Asta înseamnă, într-un limbaj simplu, că infernul, purgatoriul, paradisul nu sunt nişte locuri, aşa cum cred occidentalii puerili, ci nişte stări. Totuşi, au dreptate atât creştinii simplişti, cât şi metafizicienii. Aşa cum orice creatură este atât un individ, cât şi o colectivitate şi un mediu, modurile de existenţă universală sunt atât locuri, cât şi stări şi fapte instantanee. Guénon admite că Enoh, Moise şi Ilie au văzut cum forma lor corporală dispare, „trecând în întregime fie într-o stare subtilă, fie într-o stare non-manifestată“. Atomii corpului lui Moise, disociaţi de un agent necunoscut, nu au putut să cadă în neant; ei au fost transmutaţi, dar altundeva, poate că într-un alt spaţiu. Fazele eliberării nu ar putea deci să nu fie numai stări metafizice, ci să poată fi şi localizate? Şi,

dacă existenţa Eliberatului „trece dincolo de orice formă, este dilatată dincolo de orice limită, pentru că el a realizat plenitudinea posibilităţilor sale“, cum putem împăca această concluzie cu cea anterioară? Pentru că, dacă eliberatul trăieşte dincolo de orice formă, de orice măsură şi de orice durată, toţi non-eliberaţii trăiesc în forme, în măsuri şi în durată. Or, aceştia din urmă sunt cei care experimentează purgatoriul, paradisurile ascezei sau infernurile îndobitocirii.

Eliberatul este „dincolo de condiţiile de existenţă omenească individuală, ca şi de toate celelalte condiţii particulare şi limitative... El este o conştiinţă omniprezentă... care manifestă facultăţi transcendente“. Trebuie oare să înţelegem că Eliberatul nu mai simte foamea, setea, nici somnul, că citeşte gândurile, pe scurt, că vălurile materiei nu mai există pentru el şi că le poate porunci, îndeplinind miracole? Iată-ne foarte departe de metafizică. Guénon are grijă să ne informeze, pe bună dreptate, că astfel de rezultate sunt „parţiale, secundare şi contingente: acestea sunt nişte mijloace“. Unitatea, adevărata Eliberare, se află dincolo de Fiinţă, în necondiţionat, şi se dobândeşte prin fixarea constantă a gândului asupra acestui Necondiţionat. Riturile, practicile esoterice nu sunt decât nişte ajutoare, ele nu sunt indispensabile. Dar de aici rezultă că un creştin care urmează Cuvântul printr-o supunere constantă şi o iubire fără slăbiciuni nu poate să urce mai sus decât Cuvântul: Fiinţă existentă prin ea însăşi. În acelaşi timp, metafizicianul, pentru care deasupra cuvântului mai există şi Principiul Suprem, nemanifestat, îşi consideră asceza încă mai înaltă: pentru el, acţiunea nu poate să ne conducă la Non-manifestat; numai cunoaşterea poate să ne conducă acolo.

În concluzie, cunoaşterea ne conduce, din forme grosiere spre forme subtile, la abstractul metafizic. Acţiunea ne conduce, din existenţe cupide spre existenţe strălucitoare, la viaţa eternă. Eu prefer acest al doilea drum. Şi, încă o dată, inconvenientul concluziilor teoretice constă în faptul că nu poţi judeca lucrurile îndepărtate decât printr-un oarecare grad de inducţie. Fără îndoială, un Cuvier va reconstitui, pornind de la un os, întreaga fizionomie a vreunui animal antediluvian, dar imaginile de la muzeu pot

oare să ofere aceeaşi noţiune vie pe care vederea acestui animal le-o oferea altădată strămoşilor noştri din caverne? Astfel că eu sunt de părere că e o întreprindere temerară să spui că Ananda hindusă, Vidul taoist, Nirvana budistă, Şekina musulmană, Şekina evreiască, Pax profunda rozacruciană, Lumina Slavei creştină ar fi acelaşi lucru. Pentru a face o astfel de afirmaţie, ar fi necesar să fi străbătut în mod succesiv, până la capăt, fiecare din şcolile citate mai sus şi astfel să fi devenit capabil să le compari roadele.

Aşadar, e bine să nu aşteptăm de la fiecare metodă decât ceea ce aceasta poate să ofere. Meditaţia, acţiunea, devoţiunea le oferă diferitelor tipuri de căutători propriile lor resurse, dar ele nu pot fi echivalate şi nici nu conduc spre o aceeaşi culme. Şi, mai mult, nimic nu poată să înlocuiască iubirea faţă de aproapele nostru.

Astfel, omenirea, începând chiar cu ziua, îndepărtată în timp, în care Dumnezeu a trimis-o în lume, merge din încercare în încercare spre Casa Tatălui. Atât individual cât şi în mod colectiv, oamenii au primit, în trecutul lor milenar, o rază de Lumină veritabilă. Dar pământul nu poate, prin chiar constituţia sa, să păstreze mult timp, fără a-l deforma, darul pe care Dumnezeu i l-a făcut; omul are posibilitatea de a se îndepărta de drumul ce i-a fost rânduit. Atunci, Îndurarea trimite fiinţe care aduc o speranţă sau un exemplu, care vin să joace pentru creaturi rolul pe care cometele îl îndeplinesc în cosmos.

Aceasta este funcţiunea societăţilor secrete; aceasta este misiunea mesagerilor Absolutului, mai ales a rozacrucienilor.

Înainte de a începe studiul Roza-Crucii, vom spune câteva cuvinte despre societăţile secrete în general.

În orice epocă, înăuntrul sau în afara curentelor de gândire recunoscute în mod oficial au existat societăţi secrete. Acestea sunt manifestări, în principiu limitate în timp, ale păstrătorilor necunoscuţi ai Tradiţiei primordiale. Wronski, în *Mesianismul* său, expune în modul următor scopurile a ceea ce el numeşte „asociaţii mistice“:

1) Să participe la mersul Creaţiei limitând, materializând sau încarnând, dacă putem să ne exprimăm astfel, realitatea absolută prin intermediul sentimentelor şi al acţiunilor supranaturale;

2) Să participe în mod particular pe pământ la acest mers al Creaţiei, conducând destinele planetei noastre, atât cele religioase sau politice, cât şi cele economice sau intelectuale.

Şi tot el adaugă:

> „Neputând să discute în public despre eforturile supranaturale pe care asociaţia mistică le face pentru a lua parte la Creaţie, deoarece, în cel mai bun caz, publicul ar râde de ele; neputând nici să conducă în mod deschis destinele terestre, apelează la soluţia societăţilor secrete. Astfel, aşa cum putem concepe acest lucru acum, pe scena misticismului se nasc toate societăţile secrete care au existat şi care există încă pe planeta noastră şi care, toate, puse în mişcare de resurse misterioase, au stăpânit şi continuă încă, în ciuda guvernelor, să stăpânească lumea.
>
> Aceste societăţi secrete, create pe măsură ce este nevoie de ele, sunt despărţite în secţiuni diferite şi în aparenţă opuse, care susţin fiecare, rând pe rând, cele mai opuse păreri la ordinea zilei, astfel încât să poată conduce separat şi cu încredere toate partidele politice, religioase, economice şi literare; dar ele sunt rataşate, pentru a primi o direcţie comună, unui centru necunoscut în care se ascunde puternicul resort care caută astfel să pună în mişcare, în mod invizibil, toate împărăţiile pământului“.

În sfârşit, pentru a nu uita nimic, să ne amintim că societăţile secrete nu fac recrutări doar printre inteligenţele de o capacitate superioară, ci,

dimpotrivă, marea masă a aderenţilor lor trăieşte jos, în straturile profunde. Mulţimea celor care trudesc pentru un salariu de mizerie, servitorii pe care nevoia îi supune unor umiliri neîncetate, cei a căror exaltare sentimentală este brutal doborâtă la fiecare pas pe care îl fac în viaţă, toţi aceştia încearcă să scape de durerile lor fie printr-o îndobitocire voluntară, fie prin resemnarea care le oferă ajutorul religiei fie, în sfârşit, prin această speranţă imposibilă, prin această intuiţie a Celor de Dincolo, secretul mişcător al tuturor celor care se dedică studiului ştiinţelor oculte.

În acest din urmă caz, ei au ales un drum încă şi mai greu. Ei îşi vor uita primele suferinţe, deoarece vor întâlni altele, şi dureri încă şi mai crâncene. Pentru că vălul ce separă Invizibilul de Vizibil se sprijină pe două abisuri: cel al Luminii şi cel al Întunericului. De cele mai multe ori, în acesta din urmă vor fi aruncaţi cei despre care vorbim; pentru că primii hierofanţi care sunt întâlniţi pe drumul Templului sunt fiinţe ale voinţei, a căror exaltare personală este o adevărată forţă; aceştia îşi vor învăţa discipolii să îşi stăpânească unele părţi ale eului fizic; ei îi vor face să preia forţele egoismului şi uneori chiar pe cele ale pasiunii pentru strălucirea unei gândiri aşa-zise libere.

Să ne amintim că acţiunea societăţii secrete este legată de rataşarea membrilor lor la invizibil şi că în invizibil se desfăşoară o bătălie perpetuă între oştenii lui Hristos şi cei ai Vrăjmaşului. Evenimentele istoriei mistice sunt rezultatul material al incidentelor de pe parcursul acestei lupte. De aici rezultă că la uşa fiecărei încăperi a Templului există ispititori în aşteptarea celor care sosesc, iar aceşti ispititori fac tot ce pot pentru a-i arunca pe calea din partea stângă, încercând fie să-i atragă, fie să-i sperie. Şi, cum oştenii răului sunt puternici în împărăţia umbrelor şi cum riturile societăţilor secrete se sprijină mult pe lumina neagră, la fel ca şi întreaga magie ceremonială, spiritul lui Hristos s-a retras încetul cu încetul din semne, invocaţii şi pentacluri. Astăzi, societăţile secrete se află, orice ar spune conducătorii lor, în perioada de bătrâneţe; popoarele sunt transformate încetul cu încetul în organismele lor colective şi devin din ce în ce mai puţin capabile să stabilească la lumina zilei în conştiinţa lor comunicări cu

Invizibilul. Aceste dezvoltări sunt destinate să crească fără încetare până când aurora binefăcătoare sau numele Tatălui va fi sfinţit şi pe pământ precum în ceruri.

8 Vezi, René Guénon, *Metafizică şi cosmologie orientală*, trad. Daniel Hoblea, introd. de Mircea A. Tamaş, Ed. Herald, Bucureşti, 2005 – n.t.
9 *L'Homme et son devenir selon Vedânta*, Bossard, Paris, 1925.

Capitolul II
Rozacrucienii

Există fiinţe însetate de iubire şi de sacrificiu care, după secole şi secole de lupte şi de eforturi, ajunse pe culmea Cunoaşterii şi a Puterii, reintegrate mistic în splendoarea originară a condiţiei lor omeneşti, nu pot să suporte spectacolul dureros al fraţilor lor pierduţi încă în atracţiile pasiunii şi ignoranţei. Acestea cer să fie trimise înapoi în Creaţie şi să împărtăşească din nou durerile şi ispitele. Aceştia sunt misionarii, apostolii, misticii puri, adevăraţii rozacrucieni. Admirabilul Ruysbroeck îi numeşte copiii de taină ai Domnului. Doctrina lor nu poate fi spusă, căci ei susţin că nu se poate şti nimic fără să fi fost mai înainte convins de propria ignoranţă absolută. Cartea lor este Evanghelia. Practica lor este imitarea lui Iisus Hristos.

Această teorie şi această practică par simple. Totuşi, nu poate fi conceput nimic mai înalt şi mai greu de îndeplinit. Cele mai neinteligibile speculaţii ale metafizicienilor hinduşi sau austerităţile cele mai înfricoşătoare ale yoghinilor lor dispar în faţa teribilei profunzimi a maximelor şi a învăţăturilor evanghelice. Dar acestea pot fi înţelese numai de către cei ce au depăşit, prin muncă şi suferinţă, limitele extreme ale naturii umane.

Să vorbeşti despre rozacrucieni este un lucru aproape imposibil[10]. Ei formează un organism invizibil[11]. Nu şi-au dat oare ei înşişi calificativul de „invizibili“? Cavaleri ai Spiritului, ei nu arată decât Spiritul, ei nu pot fi cunoscuţi decât prin Spirit. Spiritul îi eliberează de orice limitare, îi înalţă deasupra oricărei contingenţe. El îi hrăneşte, îi inspiră, îi liniştеşte, El îi învie după fiecare din nenumăratele morţi care formează existenţa asemenea apostolilor lui Dumnezeu şi ai Hristosului său. Trăind Absolutul, ei trăiesc în Absolut.

Ei ne fac să înţelegem misterul uniunii lor spirituale unii cu alţii, de-a lungul timpului şi spaţiului, precum şi cel al uniunii lor spirituale cu învăţăceii şi cu cei asemenea lor[12], discipoli ai aceluiaşi maestru, dedicaţi aceluiaşi apostolat. După cum Hristos le-a spus discipolilor Săi: „Acolo unde sunt eu, veţi fi şi voi“.

Dar, aşa cum omul nu poate să înţeleagă divinitatea decât prin manifestarea sa, nici oamenii nu-i pot înţelege pe rozacrucieni, mesageri ai lui Dumnezeu, decât prin manifestările lor.

> „Întotdeauna se aude vorbindu-se despre ei într-o perioadă de criză. Ei sosesc la timp în ţara în care o formă socială ce şi-a atins realizarea completă tinde deja să se destrame; ei sosesc atunci când eforturile lente şi continue ale spiritului uman, în loc să se unească, cum o făcuseră până atunci, spre formarea şi întărirea unui organism social, a unei dogme religioase sau a unei sinteze ştiinţifice, încep să devină divergente şi să zguduie edificiul construit de generaţiile precedente“.

Numele lor este numele funcţiunii lor.

Ei pot, dacă vor, să fie invizibili pentru oameni şi să rămână necunoscuţi; dacă vor, ei pot trăi în mijlocul acestora, la fel ca şi ei; ei sunt liberi; dar, oricum, ei sunt prezenţi alături de cei pe care vin să îi ajute. Ei adoptă obiceiurile ţărilor în care se află. Şi, de fapt, ei pot să trăiască în mijlocul oamenilor fără riscul de a fi identificaţi; doar cei asemenea lor îi recunosc după o anumită lumină interioară. Hristos a spus-o: „Lumea nu vă cunoaşte“.

De aceea, atunci când schimbă ţara, ei îşi schimbă şi numele[13]. Ei se pot adapta la orice condiţii, la orice împrejurări, ei ştiu să-i vorbească fiecăruia pe limba sa.

Ei fac astfel încât tot ce au de spus lumii să fie spus. Cei care scriu sau vorbesc în numele lor exprimă pe cât pot de fidel gândurile şi inspiraţiile ce le sunt transmise pe calea spirituală.

La fel, aceşti heralzi ai Absolutului nu îi mai inspiră pe apologeţii lor şi nici nu se preocupă să îşi combată detractorii. Şi unii şi alţii se comportă după cum pot în faţa luminii ce le apare în cale.

„Străini şi călători pe pământ“[14], nedorind nimic de la lume, nici frumuseţe, nici glorie, nimic altceva decât să împlinească voia lui Dumnezeu, ei îi ajută pe cei slabi să îşi ducă povara, îi însufleţesc pe cei căldicei, statornicesc pretutindeni armonia. Ei trec, iar deşertul devine o câmpie; ei vorbesc şi inimile se deschid la chemarea divinului Păstor. Ei pregătesc calea Celui care trebuie să vină.

Dar cine va cunoaşte ostenelile, cine îi va număra pe martirii întotdeauna necunoscuţi, aceşti păstori ai Tatălui care acceptă, în marea lor dragoste, să întoarcă oile rătăcite? Cagliostro o spune în aceşti termeni patetici:

> „Eu merg spre nord, spre brumă şi frig, lăsând peste tot pe unde trec câteva părţi din mine însumi, renunţând, micşorându-mă la fiecare oprire, dar lăsându-vă un pic de lumină, un pic de căldură, un pic de forţă, până ce mă voi fi oprit, într-un final, şi mă voi fi fixat definitiv, la sfârşitul carierei mele, în ceasul în care roza va înflori pe cruce“ (6).

Astfel au trecut, neobservaţi, printre oameni, ca să îi lumineze şi să îi conducă spre Viaţă. Ei au venit să le reamintească creaturilor cuvintele rostite în veacurile trecute pentru a trezi cu ele ecoul glasurilor care altădată vibraseră în inimile lor. Ei au venit să lucreze la reînnoirea spirituală, la obţinerea, prin eforturi zilnice, a acestei lumini care îl luminează pe orice om care vine pe lume şi pe care o respingem, pe care o întunecăm prin dorinţele noastre egoiste. Aceasta, au spus ei, este singura cale de regenerare individuală şi de mântuire colectivă.

Într-adevăr, iniţierea creştină nu are ca scop, precum iniţierile extrem orientale de orientare metafizică, atingerea unui grad înalt de Cunoaştere; scopul său este Viaţa. Ori Viaţa este Iubire, iar gândirea este imaginea inversă a Vieţii. Iubirea este singurul interpret adevărat al Adevărului; iubirea este înţelepciunea supremă, după cum este scris: „Acela care iubeşte este născut din Dumnezeu şi cunoaşte pe Dumnezeu”.[15]

Organizarea interioară a Frăţiei nu a fost dezvăluită, şi nici secretele sale. Rozacrucienii se refereau, în exterior, la transmutarea metalelor, la arta prelungirii vieţii, la descoperirea lucrurilor încă ascunse. Însă ei se dădeau drept magicieni pentru a-şi masca adevărata gândire, obiectivul lor primordial: reformarea lumii, ai cărei agenţi predestinaţi erau. Aceasta este ceea ce, mai presus de toate, îl izbeşte pe cititorul scrierilor rozacruciene. Mai mult decât procedeele pentru obţinerea pietrei filosofale sau a elixirului de prelungire a vieţii şi mai mult decât metoda preconizată pentru a ajunge la o asemenea formulă de cunoaştere, rozacrucienii le-au adus europenilor din secolul al XVII-lea – ruinaţi de războaie, rătăciţi între catolicism şi protestantism, cu mintea descompusă de spiritul critic – cuvinte de pace şi de vindecare. În mijlocul egoismului generalizat, ei le-au amintit oamenilor că sunt fraţi, fii ai aceluiaşi Tată; în mijlocul anarhiei crescânde, ei au vorbit de Mântuitor, ei au spus că Hristos a coborât pentru a reduce întreaga diversitate la o stabilitate de echilibru şi că El va reveni pentru a-i aduna într-un singur corp pe slujitorii săi împrăştiaţi.

Acesta este mesajul pe care rozacrucienii l-au adus lumii.

Elias Artista

Adevărata Roza-Cruce există din vremea apariţiei oamenilor pe pământ.

În afară de soarele galben care ne luminează, mai există alţi şase sori, invizibili, care fac să trăiască pământul. Soarele nostru galben este destinat asimilării funcţiilor vitale. Un alt soare, soarele roşu, are drept scop construcţia corpurilor pământeşti; el guvernează morfologia, afinităţile

fizice, chimice, intelectuale, sociale. Acest soare roşu este sălaşul fiinţei pe care Paracelsus a numit-o, cel dintâi, Elias Artista.

Elias Artista este îngerul Roza-Crucii. Nimeni nu poate să ştie cine este el, nici măcar omul pe care el îl veghează. Tot ce putem spune este că are o putere de atracţie, de armonie şi că tinde să îi reunească pe indivizi într-un singur corp omogen.

Iată cum se exprimă Stanislas de Guaita:

> „Elias Artista este infailibil, nemuritor, cu totul inaccesibil imperfecţiunilor, murdăriilor şi ridicolului atât de caracteristice oamenilor carnali care se oferă să îl manifeste. Spirit de lumină şi de progres, el se încarnează în fiinţele binevoitoare care îl invocă. Atunci când acestea se poticnesc pe cale, Elias Artista deja nu se mai află în ei.
>
> Să îl minţi pe acest cuvânt superior este un lucru imposibil, după cum cu neputinţă este şi să minţi în numele său. Căci mai devreme sau mai târziu el găseşte un organ demn de el (chiar şi pentru un minut), o gură credincioasă şi loială (chiar şi doar pentru timpul necesar pronunţării unui singur cuvânt).
>
> Şi ce contează care organ este ales, sau ce gură este folosită? – vocea lui se face auzită, puternică şi vibrând de acea autoritate senină şi hotărâtă pe care o împrumută cuvântul omenesc de la inspiraţia din Înalturi. Astfel sunt dezminţite pe pământ spusele celor pe care dreptatea sa îi condamnase în abstract.
>
> Să ne păzim să falsificăm spiritul tradiţional al Ordinului, căci vom fi mustraţi în Înalturi chiar în aceeaşi clipă, iar mai devreme sau mai târziu vom fi renegaţi şi aici, jos, de misteriosul demiurg pe care Ordinul îl salută sub acest nume: Elias Artista.
>
> El nu este Lumină; dar, aşa cum spune sfântul Ioan Botezătorul, misiunea sa este să depună mărturie despre Lumina glorioasă care trebuie să lumineze, dintr-un cer nou, un pământ reîntinerit. Fie ca el

să se manifeste prin sfaturi puternice şi să limpezească piramida sfintelor tradiţii, murdărită de straturi heteroclite de gunoaie şi spoială care au acoperit-o timp de douăzeci de secole! Şi fie ca, în sfârşit, prin el, să fie deschise căile mărturisirii lui Hristos în glorie, în marele nimb din care va dispărea – opera sa fiind împlinită – acest precursor al vremurilor ce au să vină, expresia umană a sfântului Paraclet, daimonul ştiinţei şi al libertăţii, al înţelepciunii şi al dreptăţii depline: Elias Artista!“(7)

Pe de altă parte, dacă vrem să privim spre sacerdoţiul Melchisedec, al cărui sacrificiu este prefigurarea Euharistiei, trebuie să ne amintim că preoţii „din rânduiala lui Melchisedec“ constituie nu numai un ordin social, ci un sacerdoţiu a cărui taină, reprezentată de pâine şi de vin, este sacrificiul de sine pentru aproapele, din iubire pentru Iisus Hristos şi în comuniune cu El

După părerea noastră, Elias Artista este o adaptare a lui Ilie din biblie, care trebuie să se întoarcă la sfârşitul vremurilor, împreună cu Enoh, pentru a-şi împlini rolul de martori în binarul universal. Ar fi prematur să spunem cine a fost Elias Artista sau cine va fi el. Tot ce trebuie ştiut e că acest nume desemnează o formă a Spiritului inteligenţei.

Aceasta înţelegeau cei din Roza-Cruce atunci când spuneau că în ziua C ei se vor întâlni într-un loc care se numeşte Templul Duhului Sfânt. Dar unde este acest loc? Nici ei nu ştiu, pentru că, spun ei, este invizibil. (8)

Cei ce doresc să studieze în profunzime acest personaj misterios, ar trebui să mediteze la povestea lui Enoh, părintele simbolic al Roza-Crucii, creatorul tradiţiei şi al ştiinţei, şi să cerceteze monumentele a căror paternitate îi este atribuită de către legendă.

10 Cf. Sedir, *La Rose-Croix*, în *La vie mistique*.
11 Este tocmai sensul cuvintelor că rozacrucienii se vor întâlni, în ziua C., în Templul Duhului Sfânt.

12 Itinerariul călătoriilor lui Christian Rosenkreutz indică numeroase filiaţii ale Fraternităţii rozacruciene cu alte tradiţii, în special cu anumite centre instalate în Egipt şi cu unele Frăţii musulmane pe care el le-ar fi întâlnit la Fez.
13 Numele este simbolul individualităţii.
14 Evrei, XI, 13.
15 I Ioan, IV, 7.

Capitolul III
Precursorii

Intervenţia întotdeauna necondiţionată a Absolutului nu se realizează pe planul uman fără o pregătire. Profeţii lui Israel şi Înaintemergătorul au pregătit drumul Fiului lui Dumnezeu. De asemenea, fiinţe şi evenimente au deschis şi calea acestei manifestări a lui Dumnezeu care a fost Roza-Crucea.

Evul Mediu, din secolul al XIII-lea şi până în secolul al XIV-lea, spiritul său, aspiraţiile sale, destinul său cu neputinţă de cunoscut dar plin de nădejde şi sufletul său se exprimă în opera lui Dante. O formă de civilizaţie dispăruse; o alta se ivea din noapte, pe care îşi puseseră amprenta atât creştinismul ortodox cât şi creştinismul eretic. Dante a dat o formă tuturor acestor vise.

Opera lui Dante a dat naştere la numeroase comentarii. Ca să rămânem în limitele studiului nostru, vom semnala că E. Aroux[16] îşi pune întrebarea: Dante a fost catolic sau albigenz? El subliniază legăturile pe care Dante le-a avut cu sectele gnostice ale albigenzilor, adversari ai Papalităţii şi ai Bisericii Romei; el aminteşte că al optulea cerc din Paradis, Cerul Înstelat, este cerul Roza-Crucii, unde cei fără de pată, înveşmântaţi în alb, propovăduiesc „doctrina evanghelică a lui Luther, opusă doctrinei romano-catolice.

Eliphas Levi (9) declară:

> „Opera marelui ghibelin este o declaraţie de război împotriva papalităţii, prin revelarea plină de îndrăzneală a misterelor: epopeea lui Dante este ioanită şi gnostică – iar eroul *Divinei Comedii* scapă din Infern răsturnând dogma“.

În realitate însă, Dante nu a „revelat“ niciodată mistere sau, dacă a făcut-o, a făcut-o sub o formă atât de voalată, încât doar cei care cunosc aceste mistere ar putea să le înţeleagă. De asemenea, el nu a „răsturnat dogma“ niciodată; el nu a încetat niciodată să fie catolic, în sensul tradiţional al acestui cuvânt. Dacă s-a arătat adversar al papalităţii, a făcut-o doar pe teren politic şi pentru că le reproşa succesorilor Sfântului Petru că recurg prea adesea la mijloace temporale – ceea ce este o consideraţie de ordin exterior. Dorinţa pe care Dante a exprimat-o uneori cu violenţă, aceea de a vedea menţinute între puterea temporală şi puterea spirituală legături caracteristice domeniului fiecăreia dintre acestea, este o dovadă de ortodoxie a catolicismului său.

Dante a fost unul din conducătorii *Fede Santa*, al treilea ordin de filiaţie templieră[17]. De altfel, există o anumită legătură între Dante şi tradiţia musulmană, cu care vom vedea că este înrudită şi tradiţia rozacruciană. Miguel Asin Palacios (10) a subliniat apropieri interesante între *Divina Comedie* şi tezele unuia dintre cei mai mari scriitori musulmani, Mohyddin ibn Arabi.

În acelaşi an (1265) în care s-a născut Dante, Jean Clopinel, zis Jean de Meung, a continuat *Roman de la Rose*, pe care Guillaume de Lorris îl începuse cu patruzeci de ani mai devreme. Sub pana sa, minunata şi delicata „artă de a iubi“, inspirată de Ovidiu, pe care o cântase predecesorul său, devine o enciclopedie în care se succed consideraţii despre tot felul de subiecte, de la facerea lumii, dragoste, bogăţie, natură, artă, astronomie, alchimie până la religie şi la morală. Cu o vervă plină de înverşunare, Jean de Meung despică superstiţiile, ipocriziile, vorbeşte deschis despre ordinele călugărilor cerşetori, despre nobilime şi chiar despre regalitate. El vrea să fie urmate legile Naturii; opune practicilor călugărilor o virtute laică, o viaţă creştină foarte simplă.

Dar, dacă Jean de Meung este incontestabil un poet puternic, dacă mânuieşte satira cu o redutabilă măiestrie, el nu este un artist. Între el şi

Dante există o prăpastie. Totuşi, el ocupă un loc onorabil în oastea celor care au luptat împotriva ipocriziei şi a exceselor şi care au preconizat o viaţă loială şi sănătoasă.

Eliphas Levi, căutând rădăcinile pământeşti, omeneşti ale Roza-Crucii, se exprimă astfel:

> „Trandafirul, care a fost, din toate timpurile, emblema frumuseţii, a vieţii, a dragostei şi a plăcerii, exprima în mod mistic gândirea secretă a tuturor protestelor manifestate în Renaştere. Era carnea revoltată împotriva opresiunii spiritului; era natura care se declara fiica lui Dumnezeu, la fel ca şi graţia; era viaţa care nu dorea să fie sterilă; era umanitatea care aspira la o religie naturală, de raţiune şi de dragoste, bazată pe revelaţia armoniilor fiinţei, al cărei simbol viu şi înfloritor era pentru iniţiaţi trandafirul.
>
> Într-adevăr, trandafirul este un pentaclu... cucerirea trandafirului era problema pusă de iniţiere ştiinţei, în timp ce religia lucra la pregătirea şi la stabilirea triumfului universal, exclusiv şi definitiv al crucii... Să reuneşti trandafirul şi crucea, aceasta era problema pusă de înalta iniţiere. Religia este revelaţia şi satisfacerea unei nevoi a sufletelor. Nimeni nu a inventat-o; ea s-a format din necesităţile vieţii morale; ea este, totodată, fatală şi divină. Deci adevărata religie naturală este religia revelată...
>
> Pornind de la acest principiu riguros-raţional, rozacrucienii au ajuns la respectul faţă de religia dominantă, ierarhică şi revelată. Ei nu puteau, în consecinţă, să mai fie duşmanii papalităţii şi nici ai monarhiei legitime şi, dacă ar fi conspirat împotriva papilor şi împotriva regilor, era pentru că îi considerau personal drept apostaţi de la datorie şi drept factorii supremi ai anarhiei“. (9)

Stanislas de Guaita insistă asupra acestui punct, a cărui importanţă nu îi va scăpa nimănui.

> „Rozacrucienii nu au renegat niciodată catolicismul... Ei (atât de ataşaţi simbolurilor creştine, pe care le numeau în colegiul lor suprem *Capela Duhului Sfânt, Libertatea Evangheliei* fiind unul dintre manualele lor cele mai oculte) aveau grijă să nu nege că suveranul pontif era principiul încarnat al unităţii vii... Dar abuzurile papalităţii li se păreau de neiertat... Rozacrucienii distingeau în papă două puteri încarnate într-un singur trup: Iisus şi Cezar, iar atunci când, calificându-l drept Antichrist pe succesorul lui Petru, ameninţau să îi spargă tripla coroană, ei nu îl vizau decât pe despotul temporal al Vaticanului.“(7)

În general, noi nu ştim în ce măsură lumea şi biserica profane au fost influenţate de curentele oculte. Catharismul pătrunsese foarte adânc în clerul Evului Mediu. Albert cel Mare, elevul acestuia, Sfântul Toma d’Aquino, Petru Lombardul, Richard de Saint-Victor, sfântul Francisc de Assisi, Sfânta Clara, al treilea ordin în totalitatea sa împărtăşeau doctrine gnostice.

> „Al Treilea Ordin mai există şi acum; dar el a trebuit să piardă şi, într-adevăr, şi-a pierdut complet primul său caracter. La origine, aşa cum a fost organizat de Sfântul Francisc, aşa cum împăraţii Germaniei l-au combătut, nu era doar o frăţie pioasă destinată să unească în aceeaşi rugăciune câteva suflete de elită, ci era o asociaţie gigantică, care cuprindea întreaga Italie, apoi în curând întreaga creştinătate, şi ai cărei membri, respectând câteva practici religioase rare, îşi impuneau înainte de orice altă obligaţie să muncească

viguros şi în comun la opera politică.[18] Şi, în realitate, putem spune din mai multe puncte de vedere că al treilea ordin a învins feudalitatea şi că din el a luat naştere Al Treilea Stat“.

Romanele cavalereşti constituie o mină neexploatată de informaţie despre istoria misterioasă a ţării noastre. Iar René Guénon crede că

„originea reală a Rozacrucianismului sunt ordinele cavalereşti care au format în Evul Mediu adevărata legătură intelectuală între Orient şi Occident“.[19]

Dar adevăraţii precursori ai Roza-Crucii sunt cei care au creat ambianţa spirituală în care Roza-Crucea a putut să se manifeste. Noi nu-i putem menţiona decât pe câţiva dintre cei mai importanţi.

Operele mistice apărute în secolul al V-lea sub numele lui Dionisie Areopagitul arată că Dumnezeu este Unul, nemanifestatul. Toate lucrurile purced de la el, din iubirea sa. Această iubire este o forţă care uneşte, care împinge lucrurile superioare să aibă grijă de cele inferioare şi care le face pe cele inferioare să aspire la cele superioare. Omul ajunge la Dumnezeu prin inteligenţă, dar mai ales prin iubire, care este reflexul lui Dumnezeu, precum şi prin extazul care îl absoarbe în unitatea transformatoare. Această iubire pentru Dumnezeu se manifestă aici prin iubirea pe care creaturile trebuie să o aibă unele faţă de celelalte.

Gioacchino da Fiore (1132-1202) a predicat reforma clerului, susţinând că nu prin cunoaştere va ajunge vreodată omul la Dumnezeu, ci prin puritatea vieţii şi prin iubire. Bazându-se pe două cuvinte ale Sfântului Ioan[20], Gioacchino da Fiore a împărţit istoria lumii în trei perioade: domnia Tatălui, care merge de la Adam până la Ozia, regele Iudeei; domnia Fiului, care merge de la Ozia până la epoca în care trăia Gioacchino; apoi trebuie

să vină domnia Duhului Sfânt, precedată de o revoluţie în suflete, care va purifica Biserica de murdării şi în pragul căreia va reapărea profetul Ilie.

Această a treia epocă este „a patra monarhie“, despre care *Fama* declară, aşa cum vom vedea, că Fraţii Roza-Crucii „o recunosc drept conducătorul lor şi al creştinătăţii”. Acest al patrulea regat este vestit de profetul Daniel (II, 40). El va avea duritatea fierului, dar va fi divizat şi îi va succeda un regat care le va domina pe toate celelalte şi nu va fi niciodată distrus. (v. 44).

În aceeaşi epocă, seraficul Francisc de Assisi (1182-1226), cununat cu duhul sărăciei, fiinţă debordând de iubire, a realizat împreună cu fraţii săi idealul Evangheliei în existenţa monastică cea mai simplă şi cea mai umilă din câte există.

Meister Eckhart (1260-1328) arată că Dumnezeu este unica realitate; „nimeni nu poate spune ce este el, dacă nu este sufletul în care este el însuşi“. Gândirea lui Dumnezeu este cuvântul care este Dumnezeu, pentru că Dumnezeu nu se exprimă decât pe Sine însuşi. Dumnezeu este realitatea, Cuvântul este adevărul. Creaţia este conţinută în mod ideal în Fiu. Iubirea reciprocă dintre Fiu şi Tată, dintre Dumnezeu şi lume, este Duhul Sfânt. Adevărata cunoaştere a lui Dumnezeu este unirea cu El. Această uniune este deci funcţiunea cea mai înaltă a spiritului.

Jan de Ruysbroeck cel Binecuvântat (1293-1381), discipolul lui Meister Eckhart, autorul iluminat, printre altele, al *Podoabei nunţilor spirituale şi al Regatului iubitorilor de Dumnezeu* aduce sufletul până la Dumnezeu prin lupta pentru perfecţiune.

> „Ştiţi cum fierul este atât de pătruns de foc încât, sub acţiunea sa, face opera focului, arzând şi luminând ca şi acesta. Totuşi, fiecare element îşi păstrează natura proprie, iar focul nu devine fier şi nici fierul nu devine foc. Dar uniunea se face fără intermediar, de vreme ce fierul este interior, în foc, şi focul în fier“.

El i-a răspuns unuia dintre călugării săi, care i-a atras atenţia că, scriind lucruri atât de profunde, va atrage mulţi invidioşi şi detractori: „În realitate, eu nu am scris niciodată nimic în cărţile mele, decât în prezenţa Preasfintei Treimi“. Pentru el, inspiratul nu îl eclipsează niciodată pe ascet. El repetă neîncetat că doar pregătirea virtuţilor conduce la cunoaştere. El recunoaşte mai ales bucuria.

Michelet, într-o pagină celebră, a caracterizat astfel Evul Mediu:

> „Credinţă, nădejde, iubire, acestea sunt cele trei virtuţi divine. Dar trebuie adăugată această virtute rară şi sublimă, a inimilor preacurate, rară chiar la sfinţi. În lipsă de alt nume, o numesc bucurie. Condamnarea întregului Ev Mediu, a tuturor marilor mistici, este aceasta: niciunul nu a avut bucurie. Cum să o fi avut? Ei au gemut, au tânjit şi au aşteptat, au murit în aşteptare... Ei au iubit mult, dar au rămas trişti şi îngrijoraţi.”

Ruysbroeck a avut bucurie. Dar el crede că discipolul lui Hristos poate să ducă cu sine această bucurie supranaturală atunci când este gata să renunţe la ea din iubire pentru fraţii săi:

> „Dacă sunteţi răpiţi în extaz la fel de tare ca Sfântul Petru, Sfântul Pavel sau oricine vreţi voi, şi dacă aflaţi că un bolnav are nevoie de o fiertură caldă, vă sfătuiesc să vă treziţi din extazul vostru şi să încălziţi fiertura. Părăsiţi-l pe Dumnezeu pentru Dumnezeu; găsiţi-l, serviţi-l în membrele sale; nu veţi fi în pierdere cu nimic la un astfel de schimb.”

Să menţionăm, în sfârşit, că organon-ul mistic al învăţăturii creştine îşi rezumă cele mai minunate eforturi în minunata carte *Imitarea lui Hristos*, pe care rozacrucienii din 1614 o vor lua drept breviarul lor şi le-o vor prezenta neofiţilor drept un ghid infailibil.

Originile

Reproducem documentele care urmează dintr-o preocupare pentru obiectivitate; dar nu ne vom gândi că el aduc ceva folositor pentru cunoaşterea manifestării rozacrucienilor.

Buhle afirmă că terapeuţii şi esenienii au fost adevăraţii strămoşi ai Roza-Crucii; neoplatonismul din Alexandria, păstrat de arabi, şi-ar fi adus de asemenea contribuţia la doctrina lor. Filosofia Islamului exercita, spre sfârşitul secolului al XVI-lea, epocă în care a fost constituită legenda Roza-Crucii, asupra iubitorilor misterului, aceeaşi atracţie pe care o exercită astăzi filosofia Indiei. Studiul limbii şi filosofiei arabe erau înscrise în programele ştiinţei oficiale.

În *Enciclopedia* sa, Mackenzie vorbeşte în următorii termeni despre Frăţia ermetică a Egiptului – dar a avut ea vreo legătură cu Roza-Crucea?:

> „E o Frăţie care s-a răspândit până în zilele noastre şi a cărei origine urcă până într-o epocă foarte îndepărtată. Ea are oficianţii săi, secretele sale, parolele sale, metoda sa specifică în învăţarea ştiinţei, filosofiei şi religiei... Dacă îi credem pe membrii săi actuali, piatra filosofală, elixirul vieţii, arta de a se face invizibil, puterea de a comunica direct cu cealaltă lume ar reprezenta o parte din moştenirea Societăţii lor. Am întâlnit doar trei oameni care mi-au confirmat existenţa actuală a acestei corporaţii religioase de filosofi şi care m-au lăsat să ghicesc că făceau ei înşişi parte din aceasta. Nu am avut motive să mă îndoiesc de buna lor credinţă. Nu păreau să se

cunoască, duceau un trai decent, aveau o purtare exemplară, maniere austere, obiceiuri aproape ascetice. Mi s-au părut în vârstă de vreo patruzeci până la patruzeci şi cinci de ani, având o mare erudiţie, o cunoaştere perfectă a limbilor... Nu au rămas niciodată mult timp în acelaşi loc şi plecau fără să atragă atenţia“.

Karl Kiesewetter dă următoarele informaţii într-un articol din *L’Initiation*:

„În *Theatrum Chemicum* (ediţia din 1613, pagina 1028), un episcop din Treviso, contele de Falkenstein, este numit, în secolul al XVI-lea, *illustrissimus et serenissimus princeps et pater philosophorum*. Ori el era un ofiţer superior al Roza-Crucii, aşa cum rezultă din titlul unui manuscris actualmente aflat în posesia mea, care se numeşte *Compendium totius philosophae et alchymiae Fraternitatis Roseae Crucis, ex mandato serenissimi comitis de Falkenstein, imperatoris nostri, anno Domini 1574*“.[21]

Acest manuscris conţine teorii alchimice în sensul din acea vreme şi o colecţie de procedee preţioase pentru cunoaşterea alchimiei practice. Nu ar trebui căutată aici o filosofie sau o teosofie, în sensul atribuit în zilele noastre acestor termeni; cuvântul *philosophia* nu este luat aici decât cu accepţiunea de *alchimia* sau *physica.* Totuşi, acest manuscris mai oferă un interes istoric special în sensul că acest conte de Falkenstein este desemnat aici, pentru prima oară, cu titlul de *Imperator*, care trebuia să reziste de-a lungul secolelor şi, mai ales, pentru că şi denumirea de *Fraternitas Roseae Crucis* apare aici pentru prima dată. Este de crezut că Frăţia secretă a Alchimiştilor şi a Magilor îşi consacrase denumirea prin simbolul, atât de frecvent în

acea epocă, de *Rosaria*, aşa cum scriu Arnauld De Villeneuve, Lullus, Ortholain, Roger Bacon şi mulţi alţii. Este acela care e reprezentat prin Rază şi căreia plenitudinea magnifică îi adaugă un simbol al credinţei creştine: Crucea“.

Robert Fludd citează o declaraţie a lui Agrippa (1486-1533):

„Există astăzi câţiva oameni plini de înţelepciune, de o ştiinţă unică, dotaţi cu mari virtuţi şi cu mari puteri. Viaţa şi moravurile lor sunt integre, prudenţa lor este fără greşeală. Prin vârsta şi prin forţa lor, ei ar fi gata să aducă mari servicii prin sfaturile lor legate de treburile de interes public; dar oamenii de la curte îi dispreţuiesc pentru că sunt prea diferiţi de ei, de ei care nu au altă inteligenţă decât intriga şi răutatea, planurile lor sunt ţesute în întregime din vicleşuguri, şiretlicurile reprezintă toată ştiinţa lor, perfidia este prudenţa lor, iar superstiţia religia lor“.

Fludd vede în această asociere o prefigurare a Roza-Crucii; dar cuvintele lui Agrippa sunt prea generale pentru a putea baza pe ele certitudinea unei filiaţii.

Von Mun a ţinut în mâinile sale o corespondenţă pe teme chimice între Crollius, Zatzer, Scherer şi Heyden, şambelanul împăratului Rudolf al II-lea, purtată între anii 1594 şi 1596. Aici nu se făcea referire la nicio societate Rozacrucianã. (11)

În 1608, alchimistul Benedict Figulus inserează în *Thesaurinella chymica aurea tripartita*, închinată împăratului Rudolf al II-lea, o elegie dedicată lui Jean-Baptiste de Sebach, alchimist, în care, urmându-l pe Paracelsus, profeţeşte venirea lui Elias Artista. El consideră acest eveniment

drept unul de mare importanţă, din moment ce adaugă: „atunci, Hristos va stabili pe pământ o nouă stare a lucrurilor“.

Apologia (12) arată că, înainte de 1600 sau de 1603, se cunoşteau societăţi sau frăţii ermetice, dar nu Frăţia Rozacrucianã.

Stanislas de Guaita se bazează pe o asemănare între simbolurile rozacruciene, pe de o parte, şi un pentaclu din *Amphitheatrum sapientiae aeternae* (13) unde Khunrath, în 1598, a desenat un Hristos, cu braţele în cruce, într-o roză de lumină şi o figură din *Pronosticurile* lui Paracelsus (1536), pe de altă parte, pentru a afirma că

> „Roza-Crucea, ale cărei embleme constitutive ne conduc la poemele lui Dante şi ale lui Guillaume de Lorris, a funcţionat mult timp în umbră, înainte de a se manifesta prin opere la vedere“ (7).

Să cuvine să remarcăm aici că nicio identitate şi nicio cronologie nu poate fi fondată pe o simplă asemănare exterioară. În orice caz, singurul lucru pe care îl ştim cu certitudine este că manifestarea Roza-Crucii a devenit publică odată cu apariţia lucrării *Fama Fraternitas*, adică din 1614.

Trebuie amintită aici o declaraţie a lui Henri Neuhaus. Acest medic din Dantzig a publicat în 1618 un opuscul tradus în mai multe rânduri (14), în care afirmă existenţa societăţii Roza-Cruce şi vorbeşte despre scopul pe care aceasta vrea să îl atingă. El declară aici că, în momentul Războiului de 30 de ani, rozacrucienii au părăsit Europa şi s-au retras în India.

Niciun scriitor rozacrucian nu oferă această informaţie. Aproape un secol mai târziu, Sincerus Renatus o reproduce. Să subliniem că broşura lui Neuhaus este scrisă pe un ton glumeţ; traducerea sa franceză a fost adesea legată de calomnia lui Gabriel Naudé, despre care vom vorbi mai târziu. Scriitorii rozacrucieni au căutat de mai multe ori să îi respingă pe aceşti doi autori. (15) Chiar şi preotul Jacques Gaultier, din Compania lui Iisus,

marele adversar al Frăţiei, spunea despre cartea lui Neuhaus că „nu se ştie dacă era favorabilă sau potrivnică Rozacrucienilor“.

16 E. Aroux: *La Comédie de Dante, traduite en vers selon la lettre et commentée selon l'esprit; suivie de la clé du langage symbolique des Fidèles d'Amour*, Renouard, Paris, 1856, 2 vol. Aroux este, totodată, autorul unei cărţi intitulate: *Dante hérétique, révolutionnaire et socialiste*.
17 Trebuie remarcat că Dante îl are drept ghid, în cele mai înalte cercuri ale Paradisului, pe sfântul Bernard, care a redactat regulile Ordinului Templului.
18 Autorul adaugă, într-o notă: „Era vorba, legat de Al Treilea Ordin, de formarea unei armate imense, care îşi propunea să facă să domnească mai multă dreptate şi egalitate printre oameni“. Frédéric Morin: *Saint François d'Assise et les Franciscains.* Paris, 1853.
19 *L'Ésotérisme de Dante*, Ch. Bosse, Paris, 1925.
20 „Ca toţi să fie una, după cum Tu, Părinte, întru Mine şi Eu întru Tine, aşa şi aceştia în Noi să fie una, ca lumea să creadă că Tu M-ai trimis“ (Evanghelia după Ioan, XVII,21); „Căci trei sunt care mărturisesc în cer: Tatăl, Cuvântul şi Sfântul Duh, şi Aceşti trei Una sunt. Şi trei sunt care mărturisesc pe pământ: Duhul şi apa şi sângele, şi aceşti trei mărturisesc la fel”. (I Ioan, V, 8-9).
21 *Résumé de toute la philosophie et de l'alchimie de la Fraternité de la Rose-Croix, fait par ordre du sérénissime comte de Falkenstein, notre Imperator; en l'an du Seigneur 1574.*

Capitolul IV
Simbolismul Roza-Crucii Regulile Ordinului

Au fost propuse mai multe ipoteze pentru a explica denumirea de Roza-Cruce.

Conform primeia dintre aceste ipoteze, acest nume ar veni de la întemeietorul legendar al Frăţiei, Christian Rosencreutz. O vom analiza ceva mai jos.

Conform celei de-a doua ipoteze, denumirea vine de la cuvintele latine *Ros*, care înseamnă *rouă*, şi *Crux*, care înseamnă *cruce*. Ea i se datorează lui Mosheim, aşa cum ne arată Waite[22] şi cum o regăsim în *Enciclopedia* lui Ree şi în alte publicaţii.

> „Dintre toate corpurile din natură, roua era cea care avea cea mai mare putere de a dizolva aurul; crucea, în limbajul alchimic, reprezenta lumina, *Lux*, pentru că toate literele acestui cuvânt se regăsesc în figura unei cruci. Ori lumina este numită sămânţa sau menstra dragonului roşu, lumina grosieră şi materială care, digerată şi transformată, produce aurul. Dacă admitem toate acestea, un filosof rozacrucian va fi cel care caută, ajutându-se de rouă, lumina sau piatra filosofală.” (16)

Nu ne vom opri asupra acestei a doua explicaţii. Am subliniat deja caracterul secundar pe care rozacrucienii îl atribuiau alchimiei. Ei nu ar fi ales o imagine alchimică pentru a-şi face din ea simbolul Frăţiei lor.

A treia ipoteză explică această denumire prin trandafir şi prin cruce. Aceasta a dobândit cei mai mulţi partizani şi oferă cele mai multe explicaţii simbolice. Într-un pasaj pe care l-am citat deja, Eliphas Levi spune:

> Trandafirul care a fost din toate timpurile emblema frumuseţii, a vieţii, iubirii şi plăcerii exprima în mod mistic toate protestele manifestate în Renaştere... Să reuneşti trandafirul şi crucea, aceasta era problema pusă de înalta iniţiere.

Trandafirul alb, în mod special consacrat Fecioarei Maria, Holdei, lui Frey şi lui Venus-Urania, era simbolul tăcerii şi al rugăciunii. (17)

A. E. Waite ne arată că trandafirul era deja folosit în simbolismul legendelor brahmanice. Într-unul din paradisurile hinduse, există un trandafir de argint care conţine imaginea a două femei strălucitoare ca perlele. Ele apar unite sau separate, după cum sunt privite din cer sau de pe pământ. Din punct de vedere celest, este numită zeiţa gurii; din punct de vedere pământean, zeiţa sau spiritul limbii. Dumnezeu locuieşte în centrul acestui trandafir.

După Michael Maier (18), explicaţia celor două litere, R. C. s-ar găsi în simbolurile de pe pagina a şasea din *Tabla de Aur*. Din punct de vedere exoteric, aceste litere reprezintă numele fondatorului. Din punct de vedere esoteric, R. îl reprezintă pe Pegas, iar C., dacă îi neglijăm sunetul, reprezintă crinul. Ştim că trandafirul roşu a apărut din sângele lui Adonis, că Pegas s-a născut din sângele Meduzei şi că fântâna lui Hippocrene a ţâşnit dintr-o piatră lovită de copita lui Pegas.

Autorul lucrării *Summum Bonum* (19), despre care avem motive întemeiate să credem că ar putea fi Robert Fludd, spune că literele F. R. C. Înseamnă credinţă, religie, iubire (în franceză: Foi, Religion, Charité) şi că simbolul Roza-Crucii reprezintă lemnul Calvarului adus la viaţă de sângele lui Hristos. Iată precizările pe care le face dr. Ferran:

> După emblemele în triunghi, sigiliul lui Brahatma şi triunghiul sfintei silabe, cea mai veche emblemă masonică pe care ne-a lăsat-o moştenire sacerdoţiul antic este cea a Roza-Crucii.
>
> Aceasta din urmă, atribuită lui Hermes Thot, a ajuns la noi din templele Egiptului, trecând prin Chaldeea, intermediar forţat, dat fiind că regele Cambise, după cucerirea Egiptului, i-a dus pe toţi preoţii din această ţară, fără nicio excepţie şi fără să se întoarcă vreunul, la hotarele Tigrului şi Eufratului, printre magi.
>
> Roza-Cruce personifica pentru iniţiaţi ideea divină de manifestare a vieţii prin cei doi termeni care compuneau această emblemă. Primul, trandafirul, păruse simbolul perfect al unităţii vii; mai întâi pentru că această floare, multiplă în unitatea sa, reprezintă forma sferică, simbolul infinitului; în al doilea rând, pentru că parfumul pe care ea îl degajă este ca o revelaţie a vieţii
>
> Acest trandafir a fost aşezat în centrul unei cruci pentru că aceasta din urmă exprima, pentru ei, ideea de verticalitate şi de infinit; de verticalitate, prin intersecţia liniilor sale cu unghiul drept şi de infinit pentru că aceste linii pot fi prelungite la infinit şi, printr-o rotaţie făcută de gândire în jurul liniei verticale, ele reprezinte triplul sens al înălţimii, lăţimii şi adâncimii. (20)

Aceleaşi idei sunt exprimate de către vizionarul care a fost Villier de l’Isle-Adam, în sufletul căruia au înflorit, se pare, toate luminile chemate de eforturile unei îndelungate ascendenţe de strămoşi creştini.

> Acest talisman al crucii înstelate este pătruns de o energie capabilă să stăpânească violenţa elementelor. Diluat, în miriade, pe pământ, acest semn, în greutatea sa spirituală, exprimă şi consacră valoarea oamenilor, ştiinţa profetică a numerelor, maiestatea coroanelor, frumuseţea durerilor. Este emblema autorităţii, al cărei spirit înveşmântează în mod tainic o fiinţă sau un lucru. El determină, el răscumpără, el îngenunchează, el luminează!... Chiar şi profanatorii

se pleacă în faţa lui. Cine îi rezistă este sclavul lui. Cine îl reneagă cu încăpăţânare va suferi mereu din cauza acestui dispreţ. El se înalţă peste tot, ignorat de copiii veacului, dar inevitabil.

Crucea este forma omului atunci când îşi întinde braţele spre dorinţa sa sau se resemnează în faţa propriului destin. Ea este simbolul însuşi al Iubirii, fără de care orice acţiune rămâne sterilă. Căci atunci când inima este exaltată se poate vedea orice natură predestinată. Atunci când doar fruntea conţine existenţa unui om, acest om nu este luminat decât deasupra capului său; atunci, umbra sa geloasă, răsturnată dreaptă sub el, îl atrage prin picioare pentru a-l târî în Invizibil. Astfel că plecăciunea lascivă în faţa pasiunilor sale nu este, strict, decât reversul înălţimii îngheţate a spiritului său. De aceea, Domnul spune: «cunosc gândurile înţelepţilor şi ştiu cât de zadarnice sunt acestea». (21)

Ce gânduri magnifice! Nu conţin ele în mod virtual tot ceea ce putem spune despre misteriosul simbol? Iar documentele care urmează nu vor face, atunci, altceva decât să ne satisfacă curiozitatea.

Germania, unde este situat cartierul general al rozacrucienilor, nu este, după Michael Maier, ţara cunoscută geografic sub acest nume, ci pământul simbolic ce conţine germenii *trandafirilor* şi ai *crinilor*, în care aceste flori cresc în continuu în grădini filosofice în care niciun intrus nu poate să pătrundă.

Christophe Stephane Kazauer (8) aminteşte o tradiţie în conformitate cu care Frăţia Rozacruciană ar veni de la acest text al profetului Osea: *Israël ut Rosa florebit et radix ejus quasi Libanon* (XIV.6)[23].

Să ne amintim blazoanele cu trandafiri şi cruci ale lui Luther: o inimă străpunsă de o cruce înconjurată de un trandafir cu deviza: inima creştinilor se odihneşte pe trandafir atunci când se află la piciorul crucii[24]; cea a lui Jacob Andreae: o cruce a Sfântului Andrei cu un trandafir în fiecare unghi; şi povestirea din *Nunţile chimice* după care Christian Rosencreutz, în

momentul în care se ducea la nunta regelui, înnoadă în cruce pe roba sa de dimie o panglică roşie, în amintirea lui Iisus Hristos şi înfige patru trandafiri în pălăria sa, în semn de recunoştinţă.

Robert Fludd (19) spune că rozacrucienii se numesc fraţi pentru că sunt toţi fii ai lui Dumnezeu, că trandafirul este sângele lui Hristos şi că fără crucea lăuntrică şi mistică nu există nici abnegaţie, nici iluminare.

Georges Rost (22) explică faptul că trandafirul este simbolul înmulţirilor şi al paradisului florilor, în care vor ei să transforme pământul.

Toate ordinele cavalereşti, spune Maier, care se luptă pentru Dumnezeu, au ca pecete cele două litere, R. şi C. Dar adevărata Roza-Cruce poartă această pecete în aur. În plus, valoarea numerică a acestor două litere constituie cheia adevăratei lor semnificaţii. Dacă punem soarele între C. şi R. se obţine cuvântul COR, primul organ al omului şi singurul sacrificiu demn de Domnul. (18)

Acelaşi Michael Maier spune: „ei se recunosc prin simbolul pe care întemeietorul li l-a dat în două litere: R. C.“. Valentin Tschirness, filosof şi licenţiat în medicină la Goerlitz, declară:

> Publicul nu grăieşte adevărul atunci când ne numeşte Rosencreutzer, de la numele părintelui sectei noastre. Motivul pentru care fondatorul nostru a fost numit aşa îl ţinem secret şi nu l-am făcut public niciodată. (23)

În *Themis Aurea* (18), Michael Maier spune:

> Se explică R. C. prin Rosencreutz şi totuşi fraţii înşişi au declarat că sunt numiţi în mod greşit rozacrucieni, pentru că literele R. C. nu desemnează numele întemeietorului lor decât într-un mod simbolic.

Iar Ireneus Agnostus:

> Ordinul nostru exista cu mult înaintea lui Christian Rosencreutz; el l-a reorganizat; el a ştiut totul în filosofia temporală, dar îi lipseau unele lucruri în credinţă. Astfel, el nu este mai mult decât Solomon întemeietorul acestei Societăţi, pentru că doctrinele există înainte de reprezentantul lor uman. (24)

În rest, Maier (*Silentium post clamores*) (25) urcă originea Roza-Crucii până la brahmani, la eumolpizii din Eleusis, la gymnosofiştii din Etiopia etc.

Opera anonimă *Colloquium Rhodostauroticum* (26) declară:

> Dacă fondatorul nu a fost Christian Rosencreutz şi dacă ei au inventat numele său, se datorează faptului că, pentru ei, fiii lui Dumnezeu, crucea a fost înlocuită, în această existenţă, cu un trandafir frumos înflorit.

Cât despre locul lor de întâlnire, *Fama* spusese: „deşi noi nu ne arătăm nici numele, nici locul întâlnirilor noastre, mesajele care ne sunt adresate, oricare ar fi limba lor, ajung la noi“.

Julianus de Campis, într-o *Scrisoare* care a fost inclusă în ediţia din 1616 a *Famei*, spune: „nu există adunare reunită într-un singur loc“. Mai departe, el adaugă:

> Noi locuim într-o mănăstire pe care tatăl a construit-o şi a numit-o Sancti Spiritus. Noi trăim aici în comun, purtând un veşmânt care ne ascunde, în mijlocul copacilor şi al zăvoaielor din câmpie şi lângă un fluviu liniştit şi bine cunoscut. Dincolo e un oraş vestit în care găsim toate lucrurile de care avem nevoie.

Teofil Schweighardt (*Speculum sophicum*) (27) confirmă că Fraţii Roza-Crucii nu se adună într-un loc anume; dar că un om de bună-credinţă poate să intre cu uşurinţă în legătură cu ei:

> Totuşi e în zadar să parcurgi toate oraşele Imperiului, sau marea, dacă nu eşti demn să fii primit; chiar dacă vezi porţile deschise în faţa ta, nu vei putea intra. Pericolul nu se află în întârziere, ci în grabă. Dacă iei aminte la învăţătura mea, te asigur că un Frate va fi îndată lângă tine.

Fludd (*Clavis philosophiae*) (28) afirmă că rozacrucienii locuiesc pe muntele Raţiunii, în templul Înţelepciunii, construit pe stâncă, care este Hristos, că ei sunt învăţaţi de Duhul Sfânt şi că sunt pietrele spirituale ale Edificiului.

Reguli şi Precepte

Acum trebuie să ne facem o idee despre ce se înţelegea în secolul al XVII-lea prin Roza-Cruce.

Iată, mai întâi, declaraţiile categorice din Fama Fraternitas.

Fiecare dintre Fraţi trebuie să urmeze următoarele reguli:

1) Să folosească lucrările tatălui;

2) Să pună o nouă temelie la edificiul Adevărului;

3) Să caute să devină [un membru al Frăţiei];

4) Să se odihnească în adevărul unic, să aprindă al şaselea candelabru;

5) Să nu fie preocupat de sărăcie, foame, boală, bătrâneţe;

6) Să trăiască în fiecare clipă ca şi cum s-ar afla acolo de la începutul lumii;

7) Să stea într-un loc;

8) Să citească *Liber Mundi*;

9) Să farmece popoarele, spiritele şi prinţii;

10) Dumnezeu va creşte în acest timp numărul celor care se vor alătura [Frăţiei noastre].

Iată motivele pe care Fraţii ţi le oferă ca să te alături lor:

1) Scăpaţi de cărţile alchimice şi de învăţăturile lor şi de suflătorii care doresc banii voştri;

2) Rozacrucienii caută să îşi împartă comorile; dar cei care vor să îi fure cad sub puterea Leului;[25]

3) Ei conduc la cunoaşterea tuturor secretelor cu simplitate şi fără fraze misterioase;

4) Ei oferă mai mult decât palate regale;

5) Ei nu fac lucrurile acestea prin voinţa lor, ci împinşi de duhul lui Dumnezeu;

6) Treziţi darurile care sunt în voi prin experienţa Cuvântului lui Dumnezeu şi prin considerarea aplicată a imperfecţiunii tuturor artelor;

7) Rămâneţi în Hristos, condamnaţi-l pe papă, trăiţi creştineşte;

8) Chemaţi-i în Societatea noastră pe toţi cei cărora li s-a arătat lumina lui Dumnezeu;

9) Toate comorile împrăştiate în natură vor fi împărţite între ei;

10) Aduceţi la lumina înţelegerii omeneşti tot ceea ce este obscur.

Ei declară că panaceul lor nu te fereşte de moartea inevitabilă. Şi, chiar dacă ei îl pot face pe fiecare fericit şi pot să micşoreze nefericirea lumii, ei nu o fac, deoarece nu îi putem găsi decât după mare osteneală şi trimişi de Dumnezeu.

Puterile lor: să vindece şi să evite boala; ştiinţa ocultă, înfrumuseţarea, luminile nestinse, profeţia, cântecele artificiale, transmutarea etc., constituie ceea ce ei numesc *un parergon*. Dar opera lor adevărată nu e arătată.

Michael Maier a consacrat lucrarea sa *Themis Aurea* (18) expunerii legilor plebiscitare adoptate de către rozacrucieni. Aşa cum senarul este un număr perfect, nici prea mare pentru a crea confuzie, nici inferior armoniei, şi acela care urmează natura trebuie să asculte de legi simple; prin urmare, adepţii au acceptat şase reguli, şi anume:

1) ca niciunul dintre ei, dacă este în călătorie, să nu declare altă profesie decât pe aceea de a îngriji gratuit bolnavii;

2) că nimeni nu trebuie să fie forţat, din cauza afilierii sale, să îmbrace un costum special, ci să adapteze obiceiurilor ţării în care se află;

3) ca fiecare Frate să aibă grijă ca în fiecare an, în Ziua C.[26], să meargă la Templului Duhului Sfânt sau să declare, printr-o scrisoare, cauzele absenţei sale;

4) fiecare Frate trebuie să aleagă cu grijă o persoană abilă şi aptă să îi succeadă după moartea sa;

5) ca acest cuvânt R. C. să le servească drept sigiliu, parolă şi semnătură;

6) această Frăţie trebuie ascunsă o sută de ani.

Şi el continuă:

> Regulile fundamentale ale acestei societăţi sunt de a-l cinsti şi de a se teme de Dumnezeu înainte de orice; să facă tot binele posibil pentru aproapele său; să rămână cinstit şi moderat; să îl alunge pe diavol; să se mulţumească cu cât mai puţine lucruri drept hrană şi veşminte şi să îi fie ruşine de viciu…
>
> E copilăresc să le reproşezi că nu şi-au ţinut promisiunile, pentru că mulţi sunt chemaţi, dar puţini aleşi; maeştrii Roza-Crucii arată de departe Trandafirul, dar ei prezintă Crucea… Ei mai mult doresc

> reforma ştiinţelor şi a lumii, decât să o aştepte; studiul lor principal este terapeutica, cu trei obiecte: corpul, spiritul şi sufletul.

După Fludd, Fraţii erau împărţiţi în două categorii: prima, numită *Aureae crucis fratres*, îi cuprindea pe teosofi; cea de a doua era formată din Rosae crucis fratres, care îşi limitau cercetările la lucruri sublunare. Fludd trebuie să fi aparţinut primei categorii. (12)

În fruntea Frăţiei era un Imperator, ales de Fraţi pe o perioadă de zece ani. *Clypeum veritatis* (29) duce în timp până la Adam ordinea succesiunii acestor Imperatori. Autorul adaugă, drept avertisment:

> Mulţi dintre clienţii şi discipolii noştri s-au ridicat mai apoi împotriva noastră; am avut în Frăţia noastră, avem şi acum şi protejăm papi, cardinali, episcopi, abaţi, împăraţi, domnitori. Pacea noastră este dovada conştiinţei noastre, care ne dă o bucurie asemenea unei presimţiri a Paradisului (Tunis, 21 februarie 1618).

22 Arthur Edward Waite: *The real history of the Rosicrucians, founded on their own Manifestoes and on Facts and Documents collected from the Writings of Initiated Brethren*, Redway, London, 1887.
23 Această traducere din *Vulgata* are mai multe greşeli. În textul ebraic Iahve este cel care declară: „Voi fi ketal pentru Israel“. Ori Tal înseamnă rouă, şi nu trandafir. Textul lui Osea spune: „Voi fi ca roua pentru Israel; ca liliacul să înflorească şi rădăcinile lui să se afunde în pământ ca cele din pădurile Libanului“. Pe de altă parte, numele florii menţionate în textul lui Osea este ipotetic şi e mereu tradus prin *liliac* sau prin *violetă*. Limbile semitice nu au un termen propriu pentru a desemna trandafirul: floarea şi denumirea ei sunt peste tot de import, de import egeean după spusele lingviştilor. Latina cu *rosa*, greaca cu *rhodon*, copta cu *ouert*, araba cu *march*, armeana cu *vard* etc. se trag separat din aceeaşi sursă şi i-au împrumutat simbolismul florii: secretul adepţilor. Apuleius îşi va aminti, atunci când eroul său, Lucius, transformat în mod magic în măgar, recâştigă forma omenească şi, în acelaşi timp, obţine iniţierea deoarece a mâncat trandafiri la templul lui Isis. Astfel, fără prejudecăţi în legătură cu filiaţia lor, cei care au luat numele de rozacrucieni pentru a se manifesta în secolul al XVII-lea şi-au ales atunci un simbol floral străin fondului semitic.
24 *Der Christen Herz auf Rosen geht, Wenn‘s mitten unterm Kreuze steht.*
25 Simbol al Prinţului acestei lumi.
26 Ziua Crucii (?).

Capitolul V
Documentele Fundamentale

Rozacrucienii se manifestă în special prin mici pamflete, cel mai adesea anonime, împărţite prin târgurile de la Leipzig şi Frankfurt, adevărate expoziţii universale ale acelei epoci, prin afişe, despre care vom vorbi mai departe, şi prin următoarele scrieri, pe care ne propunem să le analizăm:

- *Reformation*
- *Confessio*
- *Nunta chimică a lui Christian Rosenkreutz.*

În 1614 a apărut la Cassel, la imprimeria lui Wilhelm Wessel, o scriere anonimă de 17 de pagini, intitulată *Allgemeine and General Reformation, der gantzen weiten Welt. Beneben der Fama Fraternitatis, Dess Löblichen Ordens des Rosenkreutzes, an alle Gelehrte und Häupter Europea geschrieben: Auch einer kurtzen Responsion, von dem Herrn Haselmeyer gestellet, welcher desswegen von den Jesuitern ist gefänglich eingezogen, and auff eine Galleren geschmiedet: Itzo öffentlich in Druck verfertiget, and alien trewen Hertzen communiciret worden*[27] .

Această „reformă generală” este o poveste satirică care s-ar fi desfăşurat pe vremea împăratului Iustinian. Cei şapte înţelepţi ai Greciei, împreună cu Cato şi Seneca, sunt chemaţi la Delphi de către Apollo, la dorinţa suveranului, pentru a propune un remediu împotriva mizeriei umane. Programele reformatoare la modă la sfârşitul secolului al XVI-lea sunt ridiculizate de către interlocutori.

Fragmentul principal al acestei *Reforme, Fama Fraternitatis,* este partea originală a scrierii. În prima ediţie a Reformei, ea este cuprinsă între paginile 91 şi 128 şi este intitulată *Fama Fraternitatis, Oder Brüderschafft, des Hochlöblichen Ordens des R.C. An die Häupter, Stände and Gelehrten Europae.*

Titlul complet al acestui document, care se găseşte într-o ediţie de 111 pagini apărută tot la Cassel, la W. Wessel, în 1615, este următorul: *Fama Fraternitatis R. C. Das ist Gerucht der Brüderschafft des HochlöblichenOrdens R. C. An alle Gelehrte and Heupter Europae. Beneben deroselben Lateinischen Confession, Welche vorhin in Druck noch nie ausgangen, nuhnmehr aber auff vielfältiges nachf ragen, zusampt deren beygefügten Teutschen Version zu freudtlichen Befallen, allen sittsamen guthertzigen Gemühtern wolgemeint im Druck gegeben and communiciret. Von einem des Liechts, Warheit, and Friedens Liebhabenden and begierigen Philomago.*[28]

Fama începe astfel: „Noi, Fraţii Frăţiei Roza-Crucii, le oferim salvarea şi rugăciunile noastre tuturor celor care vor citi *Fama* noastră, de inspiraţie creştină“. Apoi ea declară că, în vederea unei reforme generale, cu două sute de ani înainte a fost întemeiată o frăţie secretă de către Părintele Frate R. C.[29], a cărui viaţă o relatează.

De naţionalitate germană, născut într-o familie nobilă, dar scăpătată, Christian Rosenkreutz devine foarte devreme orfan. El a fost crescut într-o mănăstire, unde a învăţat greaca şi latina, mănăstire pe care a părăsit-o la vârsta de şaisprezece ani pentru a merge împreună cu un frate eclesiast la Damasc, apoi la Ierusalim, apoi la Damcar în Arabia, unde a rămas trei ani; apoi a mers în Egipt, în Libia şi la Fez, unde a rămas doi ani.

Rosenkreutz a învăţat în aceste călătorii, din sfaturile înţelepţilor pe care i-a frecventat, o ştiinţă universală armonioasă, de care îşi băteau joc savanţii europeni, cărora a vrut să le-o transmită. Această cunoaştere era inspirată din *Liber M.* (Cartea Lumii) – pe care a cunoscut-o de la înţelepţii arabi, pe care a tradus-o din arabă în latină, care cuprinde înţelepciunea lui Adam, a lui Moise şi a lui Solomon – precum şi de faptul că l-a cunoscut pe

un anumit Th. B. Theophrast, care nu era membru al Frăţiei, dar l-a sprijinit foarte mult pe întemeietor în eforturile sale.

El a conceput un plan de reformă universală: politică, religioasă, ştiinţifică şi artistică, pentru a cărei punere în aplicare a abandonat toate bogăţiile obţinute prin transmutarea metalelor. După ce muncit singur timp de cinci ani, el s-a asociat cu trei fraţi din fosta sa mănăstire din Germania: G. V., I. A. şi I. O. Şi-a instruit colaboratorii într-o casă numită *Sancti Spiritus*. Acolo, ei vindecau bolnavii şi făceau cunoscute principiile şi scopul societăţii lor. Mai târziu, părintele a făcut să li se alăture fratele R. C., fiul fratelui tatălui său mort, fratele B., pictor, fraţii G. G. şi P. D., scriitori, cu toţii germani, în afară de I. A. El le-a transmis limba sa magică şi le-a impus jurământul castităţii. Ei au scris împreună o carte, conţinând „tot ce omul poate să dorească, să ceară şi să spere“, adică viaţa în Dumnezeu. În rest, dintre cărţile bibliotecii lor filosofice, *Axiomata* va rămâne imuabilă până la sfârşitul lumii; *Rotae Mundi* descrie drumul acestei lumi din ziua în care Dumnezeu a spus *Fiat* şi până în ziua în care va spune *Pereat*.

Apoi fraţii au străbătut lumea, după ce au jurat să se supună la şase obligaţii, pe care deja le-am prezentat în capitolul precedent[30]; dar ei s-au hotărât să comunice între ei, ca să evite părerile greşite.

Părintele i-a păstrat un an pe fraţii B. şi D; apoi a fost rândul vărului său şi al fratelui I. O. Fratele I. A. a murit primul, în Anglia, unde vindecase de lepră un tânăr conte din Nortfolgt. Apoi fratele A. a murit în Galia narbonensă; el îi succedase fratelui D., ultimul din prima spiţă. Mormintele lor nu se cunosc.

Fratele N. N. l-a înlocuit şi a depus solemn jurământul de fidelitate şi de tăcere (*fidei et silentii juramentum*). Atunci părintele şi-a pregătit propriul mormânt, care nu a fost descoperit decât la o sută douăzeci de ani de la moartea sa, din întâmplare, într-o criptă pe poarta căreia era scris *Post CXX annos patebo*[31] şi în spatele căreia putea fi văzut un mausoleu.

În acest loc, *Fama* povesteşte în mod alegoric descoperirea mormântului, alegorie sub vălul căreia ea prezintă planurile Frăţiei. În

realitate, acesta este singurul moment în care Frăţia s-a manifestat public.

Monumentul funerar al părintelui ocupă centrul Casei Duhului Sfânt. Mormântul are şapte laturi; fiecare este lată de cinci picioare şi înaltă de opt. Sus este atârnat un soare artificial, care a împrumutat de la soarele fizic secretul luminii. În mijloc, pe post de piatră tombală, un altar circular pe care este aşezată o placă rotundă de aramă, cu această inscripţie:

A.C.R.C. Hoc universi compendium
vidus mihi sepulchrum feci.[32]

În jurul primului cerc, scrie: *Jesus mihi omnia*.[33] În mijloc, patru figuri înscrise în cercuri, fiecare purtând una din devizele următoare:

Nequaquam vacuum.
Legis jugum.
Libertas Evangelii.
Dei gloria intacta.[34]

Tavanul este împărţit în triunghiuri, acoperite cu figuri secrete; fiecare latură, în zece pătrate, cu sentenţe şi imagini luate din tratatul *Concentratum.* Sub altar, corpul părintelui, intact. Mumia ţine în mâinile sale *Cartea T.*, cea care reprezintă, după *Biblie*, cea mai mare comoară a Frăţiei, şi care se încheie printr-un elogiu al părintelui, care începe cu aceste cuvinte: „Un grăunte de sămânţă semănată în inima lui Iisus...“. Alături de el se află *Biblia*, *Vocabularul* său, *Itinerarul* său şi *Viaţa* sa.[35]

Totul se încheie cu deviza:

Ex Deo nascimur,
In Jesu morimur,
Per Spiritum Sanctum reviviscimus.[36]

Fraţii au luat câteva cărţi, pe care aveau de gând să le publice, iar apoi s-au retras, după ce au închis şi au sigilat intrarea în mormânt.

Acest mormânt li se va deschide celor care vor fi demni de acest lucru; el nu le va folosi la nimic celor nedemni.

Pentru ca fiecare creştin să cunoască credinţa Fraţilor, Fama declară că aceştia trebuie să aibă cunoaşterea lui Iisus Hristos: „în sensul în care aceasta a devenit strălucitoare şi limpede în ultimul timp, mai ales în Germania, şi încă aşa cum este şi astăzi (cu excluderea oricărui visător, eretic sau fals profet) păstrată, discutată şi răspândită în anumite ţări.“ Ea adaugă că Fraţii practică „cele două taine... ale Bisericii primare reînnoite“. În politică, ei recunosc Sfântul Imperiu Roman şi „a patra monarhie“, drept conducător al lor şi al creştinătăţii. Filosofia lor „nu este nouă, ci aşa cum a primit-o Adam după cădere şi aşa cum au practicat-o Moise şi Solomon. Deci ea nu trebuie să fie pusă la îndoială şi nici să se opună altor păreri“. Mai mult, „arta blestemată şi nedemnă a fabricării aurului“ nu este deloc un lucru important, ea nu este decât un *parergon*. Cu siguranţă, piatra filosofală nu este doar o bijuterie de lumină, ea este şi un remediu perfect, care îl scapă pe om de orice boală; dar Fraţii nu fac deloc caz de transmutarea metalelor; natura are cu totul alte secrete. Scopul lor cel mai înalt este să se consacre mântuirii sufletelor, să arate calea spre adevărata înţelepciune; important este, „aşa cum spune Hristos, să le poată porunci demonilor, să vadă cerul deschis şi îngerii lui Dumnezeu care urcă şi coboară de acolo şi să îşi aibă numele scrise în Cartea Vieţii“.

Această scriere a fost răspândită în cinci limbi, „înţelegând aici şi opusculul *Confessio*, conform jurământului nostru“. Savanţii din Europa sunt invitaţi să experimenteze sugestiile pe care ea le conţine şi să publice reflecţiile lor. Fraţii cer să li se studieze artele şi ştiinţele, să li se scrie şi să fie judecate; atunci, ei se vor arăta. Iar oamenii de bine sunt chemaţi să se reunească într-o societate necunoscută lumii. Cei care vor răspunde la acest apel vor fi puşi în legătură cu Societatea, căci Edificiul nu va rămâne invizibil pentru totdeauna. Atunci când cineva este demn de a fi admis printre ei, Fraţii îl vor recunoaşte prin revelaţie.

Şi *Fama* se termină cu deviza: „*Sub umbra alarum tuarum, Jehova*“.[37]

În ediţia *Famei* din 1614, este adăugat un „răspuns“ adresat de Adam Hasselmayer, secretar public al arhiducelui Maximilian, membrilor Roza-Crucii[38]. El spune că, aflându-se în Tirol în 1610, a primit o copie a manuscrisului *Famei*. El vorbeşte cu entuziasm despre Frăţie, le cere Fraţilor să se manifeste, ca să transmită lumii cunoaşterea lui Mesia şi să vestească lumina ce trebuie să vină în timpul domniei duhului Sfânt, căci în curând trebuie să se produce evenimente grave: căderea Papei, adversarul lui Iisus Hristos, şi a partizanilor săi, şi venirea lui Iisus în slavă.

Să adăugăm că, încă de la apariţia *Reformei*, s-a dovedit că proiectul de reformă universală nu este o idee originală a Roza-Crucii, ci doar o traducere a pamfletului lui Trajano Boccalini, *Ragguagli di Parnasso (Noutăţi din Parnas)*, publicat la Veneţia în 1612. În orice caz, în vremea în care au apărut cele mai vechi documente rozacruciene, exista credinţa că se apropie o revoluţie generală. Se vorba chiar de o reformă mai completă decât cea a lui Luther, care ar fi precedat sfârşitul lumii.

Ca o completare a *Famei*, în 1615 a apărut o a doua broşură, *Confessio Fraternitatis Rosae Crucis. Ad Eruditos Europae*[39], editată tot la Cassel, la Wilhelm Wessel, însoţită de *Fama*, mai întâi în latină, apoi în traducere germană. În ediţia pe care tocmai am menţionat-o, *Confessio* cuprinde, în

textul său latin, paginile de la 43 la 64, iar în traducerea sa germană paginile de la 67 la 111.

Conţinutul său este în conformitate cu cel al *Famei*, deşi cu un accent mai mare pe apocalipsă şi pe antipapism. Ea vorbeşte cu precizie de reforma lumii şi, mai ales, arată numele fondatorului Frăţiei: ea îl numeşte pe Cristian Rosenkreutz şi declară că acesta s-a născut în 1378 şi a trăit o sută şase ani.

Formată sub impulsul spiritului, Societatea are ca obiectiv aducerea vârstei fericirii după noaptea saturniană. Atunci, ceea ce a fost tăinuit se va revela; minciuna, falsitatea vor dispărea. Frăţia va dezvălui, în ziua cea mare, toate aceste secrete. Ea vrea să trăiască în pace cu statul, căci ea îi oferă conducătorului suprem al Imperiului roman rugăciunile sale, tainele sale şi toate comorile sale. Cunoaşterea nu va salva lumea; dimpotrivă, ea nu face decât să crească orgoliul. Dumnezeu va aprinde pentru fraţi o a şasea flacără, din care se vor ivi minunile. Ei nu vor mai suferi nici de foame, nici de sărăcie, nici de boală; viaţa lor se va prelungi fără sfârşit. Ei vor comunica cu India şi cu Peru; şi vor putea citi într-o carte unică tot ceea ce cuprind cărţile din trecut, prezent şi viitor. Ei vor transforma, cu ajutorul cântecului, stâncile în pietre preţioase şi vor ajunge să îl înduioşeze şi pe zeul infernului, Pluton, şi pe mai marii pământului. Înainte de distrugerea lumii, Dumnezeu s-a hotărât să îi trimită încă o dată atâta lumină, viaţă şi măreţie cât a primit şi Adam înainte de păcatul originar. Şi vremea aceasta se apropie.

Confessio îi îndeamnă pe cititori să citească Biblia, „cartea cea mai extraordinară, cea mai mântuitoare, cea mai admirabilă care le-a fost dată oamenilor de la creaţia lumii“ şi mai ales să facă din aceasta regula vieţii lor. Îndemnul fiind împlinit, ei se unesc în spirit cu Frăţia. Nu se aşteaptă nimic de la reformele sociale sau morale, nici de la filosofie; mântuirea va fi realizată lăuntric, prin renunţare de sine, prin curăţenie lăuntrică, prin iubire de aproape. Cel căruia îi pasă de suferinţa umană este aproape de Dumnezeu, care îi înalţă pe cei umili şi îi distruge pe cei trufaşi. Dumnezeu îl va face să audă graiul îngerilor.

Confessio dă şi câteva explicaţii despre scopul şi spiritul Ordinului. Acesta cuprinde diferite grade; nu doar cei mari, bogaţi şi savanţi, ci şi cei mici pot să fie aleşi, dacă sunt apţi, pentru lucrarea Frăţiei, care are mai mult aur şi mai multe comori decât ar putea să dea întregul univers. Totuşi, acesta nu constituie scopul principal al ordinului; înainte de toate, Fraţii îl mărturisesc pe Hristos cu inima sinceră, urmează adevărata filosofie şi duc o viaţă creştină.

Nunta Chimică a Lui Christian Rosenkreutz

În 1616, a apărut, fără nume de autor, *Nunta chimică a lui Christian Rosenkreutz* (30). Johann Valentin Andreae, în *Autobiografia* sa (31), declară că a scris această carte atunci când avea cincisprezece ani, deci în jurul anului 1601.

În litera sa, acest tratat este o expunere a operei metalice, destul de amănunţită; în spiritul său, el descrie înălţarea sufletului, din treaptă în treaptă, spre iluminare.

Această carte îi este atribuită lui Christian Rosenkreutz, care ar fi scris-o în 1459. El povesteşte, în şapte zile, nunta regelui, apoi decapitarea acestuia şi, în final, învierea sa.

Rosenkreutz porneşte la drum ca urmare a unei invitaţii, pe care i-a adresat-o regele, de a asista la nunta sa, dar o face cu sentimentul profund că este nedemn. În amintirea lui Hristos, el înnoadă în cruce o panglică roşie pe roba sa de stofă aspră; el îşi pune patru trandafiri la pălărie[40] şi îşi ia ca merinde pâine, sare şi apă.

La intrarea în pădure, el vede trei căi: una scurtă, dar periculoasă; a doua este calea regală, rezervată aleşilor, iar a treia este plăcută, dar foarte lungă. El este prevenit că, odată ales drumul, nu se va mai putea întoarce. El îl întreabă pe Dumnezeu, care îi arată cel de-al doilea drum. Acesta îl duce la castelul regal, construit pe un munte. Acolo, el îi răspunde unui personaj ce îl întreabă care este numele său: Fratele Roza-Crucii roşii. Numeroşii candidaţi la nunta regelui sunt „cântăriţi“[41]; Rosenkreutz e cel mai pur. El

este ales cu toate onorurile; i se oferă Lâna de Aur[42], împodobită cu un Leu zburător.

În ceea ce îi priveşte pe intruşi, acestora le este oferită o cupă cu băutura uitării, după care sunt goniţi, cu porunca să nu se mai întoarcă la castelul regelui niciodată în viaţa lor.

Urmează apoi alte încercări simbolice şi reprezentarea unei comedii în şapte acte. În faţa reginei este o carte mare, care cuprinde întreaga ştiinţă de la castel. Aleşii sunt în număr de nouă şi fiecare ţine un stindard ornat cu o cruce roşie.

În sfârşit, aleşilor le este comunicată îndatorirea de a se gândi la Dumnezeu şi de a lucra pentru slava sa şi pentru binele oamenilor.

Apoi, cuplul regal este decapitat, la fel ca şi cei patru regi şi regine prezenţi acolo. Cele şase persoane sunt înmormântate şi sângele lor este strâns într-un vas de aur. Maurul care a făcut execuţia este decapitat la rândul său, iar capul lui este adus într-o pânză. Aleşilor li se spune că „viaţa tuturor acestor fiinţe este în mâinile lor, iar ei trebuie să păstreze o fidelitate mai puternică decât moartea“.

Noaptea, cele şase sicrie sunt purtate de nişte corăbii. Aleşii asistă la funeraliile simbolice ale suveranilor şi sunt invitaţi să caute remediul care va readuce la viaţă reginele şi regii decapitaţi. Sunt descrise îndelungate operaţii alchimice.

Regele şi regina învie. Ei vor lucra împreună cu aleşii la triumful lui Dumnezeu. Regele îi numeşte pe aceştia „cavaleri ai Pietrei de Aur“, cu puterea de a acţiona asupra ignoranţei, sărăciei şi bolii. În ceea ce îl priveşte pe Rosenkreutz, el va trebui să treacă şi alte probe înainte de a ajunge la capăt. Lui i s-a spus: „Tu ai primit mai mult decât ceilalţi; străduieşte-te să şi dai mai mult decât ei“. Este cerută semnătura fiecăruia. Eroul nostru scrie:

Cea mai înaltă cunoaştere este să nu ştii nimic.[43]

Fratele Christian Rosenkreutz
Cavaler al Pietrei de Aur
Anul 1459

Autorul *Nunţilor chimice*, Johann Valentin Andreae (1586-1654), a fost unul dintre cei mai mari savanţi ai timpului său. Bunicul său Iacob fusese unul din teologii cei mai iluştri ai secolului al XVI-lea şi unul dintre autorii „Formulei Concordiei“; era supranumit „al doilea Luther“. Johann Valentin a fost mereu foarte mândru că descindea dintr-un asemenea strămoş.

Şi-a pierdut tatăl devreme şi s-a aflat în condiţii materiale foarte grele. A făcut studii serioase la seminarul din Tübingen. El a căpătat o cultură rară, în limbile vechi şi moderne, matematică, ştiinţe naturale, istorie, geografie, genealogie şi teologie. A lăsat în urma sa o operă considerabilă şi un mare renume.

A fost influenţat profund de maestrul Jean Arndt (1555-1621), marele predicator mistic, discipol spiritual al lui Jan Tauler, influenţă pe care o confirmă şi pe care au aprofundat-o prieteni săi foarte apropiaţi, Christophe Besold şi Wilhelm Wense, a căror viaţă se voia a fi o imitare a lui Iisus Hristos. Hrăniţi cu marii mistici pe care i-am menţionat, ei propovăduiau, ca o reacţie împotriva dogmatismului şi ritualismului Bisericii oficiale, necesitatea unei vieţi pline de duh şi de iubire, calea cea dreaptă, lupta îndârjită împotriva obiceiurilor rele, integritatea spiritului, austeritatea moravurilor, mila, dreptatea, afirmând că doar o viaţă sfântă permite intrarea în sufletul omului a Duhului Sfânt, care îl uneşte pe om cu Dumnezeu şi îi conferă darurile sale. În predicile lor, ei reluau învăţătura sfântului Pavel despre omul vechi care trebuie să fie crucificat cu Hristos, pentru a renaşte în Hristos.

Andreae a călătorit prin toată Europa, iar experienţele pe care le-a avut în acest periplu îi întăresc hotărârea de a nu se baza decât pe cuvântul

Evangheliei în realizarea generoaselor sale planuri de reformă morală şi socială.

În timpul Războiului de 30 de ani, oraşul Calw, unde fusese numit diacon, a fost distrus. El s-a arătat neobosit în realizarea operelor de caritate şi a rămas alături de concetăţenii săi cu un devotament demn de admiraţie.

Sub titlul de *Teophil*, apărut în 1649, el a reunit, în trei dialoguri, un remarcabil program de reînnoire, de conversie pentru Biserica sa. Iar când au apărut primele manifestări ale Roza-Crucii, el a publicat *Nunţile chimice ale lui Christian Rosenkreutz*.

Cine a compus *Fama* şi *Confessio*? Această întrebare a făcut să curgă multă cerneală, de-a lungul a multor secole.

Pare sigur că aceste scrieri nu sunt opera unui singur şi acelaşi autor. Ele exprimă ideile şi speranţele unei colectivităţi.

Gottfried Arnold, în a sa *Kirchen und Ketzerhistorien* (32) afirmă că Jean Arndt îi revelase prietenului său Christophe Hirsch, teolog de renume, că Johann Valentin Andreae şi alte treizeci de persoane din ţinutul Würtemberg compuseseră *Fama* şi o publicaseră în speranţa de a afla, cu ajutorul acestei ficţiuni poetice, dacă existau, împrăştiaţi în Europa, prieteni ascunşi ai adevăratei înţelepciuni, care ar fi putut atunci să se manifeste.

Pe de altă parte, stilul şi limba din *Fama* şi *Confessio* sunt diferite de stilul şi limba operelor cunoscute deja ale lui Johann Valentin Andreae, şi anume *Nunţile chimice*, a cărei paternitate a revendicat-o el însuşi.

Numeroase nume de autori le-au fost atribuite, însă problema este departe de a fi rezolvată.

Reforma, *Fama*, *Confessio*, ca şi *Nunta chimică a lui Christian Rosenkreutz* sunt singurele manifestări scrise originale ale Roza-Crucii. Acestea sunt primele opere în care găsim numele Frăţiei.

Aceste scrieri, mai ales *Fama*, au fost adesea retipărite şi traduse. Ele au avut un răsunet impresionant. O mulţime de fiinţe, unele bolnave, altele cuprinse de îngrijorare, a lansat spre Frăţiei apelul tristeţii şi al speranţei lor.

Alţii aduceau acuze de impostură şi erezie. Promisiunea unui remediu împotriva bolii, a unei vieţi care să prelungească la nesfârşit, a unei cărţi unice care să cuprindă întreaga ştiinţă a lumii a provocat furia medicilor şi a filosofilor.

Unul din rezultatele imediate ale apariţiei *Famei* a fost, pe de altă parte, apariţia unei mulţimi de şarlatani care se dădeau drept membri ai Frăţiei şi care promiteau remedii minunate şi secrete alchimice şi care nu au făcut niciodată altceva decât să ruineze sănătatea şi averea naivilor care le-au crezut balivernele. Trei dintre aceşti aventurieri, la Wetzlar, Nürenberg şi Augsburg, au împins atât de departe îndrăzneala, încât justiţia seculară s-a sesizat şi unul dintre ei a fost spânzurat. (23)

Fludd i-a stigmatizat pe câţiva din cei care au uzurpat titlul Roza-Crucii şi care au profeţit teorii mincinoase. Au existat, de asemenea, cărţi demne de foarte puţină stimă, publicate sub numele lor.

27 *Reforma universală şi generală a întregii lumi. Cu Fama Fraternitatis a ilustrului ordin al Roza-Crucii, adresată tuturor savanţilor şi suveranilor Europei. Şi cu un scurt răspuns de M. Haselmayer, care, din acest motiv, a fost închis de către iezuiţi şi trimis la galere. Acum pregătită pentru imprimare şi publicare şi transmisă tuturor inimilor credincioase*.

28 *Gloria Frăţiei R. C., adică renumele Frăţiei Ordinului foarte ilustru al Roza-Crucii, tuturor savanţilor şi suveranilor Europei. Cuprinde, în latină, confesiunea aceleiaşi frăţii, care nu a fost editată niciodată până acum, dar care este acum cerută din multe părţi, însoţită de o traducere germană, pentru a fi plăcută cititorilor. Dată spre imprimare şi transmisă într-un scop umil caritabil de către un filomag, prieten pasionat al luminii, al adevărului şi al păcii*.

29 Numele Frăţiei şi al întemeietorului său nu sunt amintite în *Fama;* ele sunt desemnate numai prin iniţialele R.C şi Fr. C. R.

30 *Vide supra*, p. 44.

31 „După o sută douăzeci de ani mă voi deschide”. *Fama* adaugă aici: „În acelaşi timp, o poartă se deschide în Europa”.

32 Din timpul vieţii, mi-am făcut drept mormânt acest rezumat al Universului.

33 Iisus este totul pentru mine.

34 Vidul nu există deloc./ Jugul legii./ Libertatea Evangheliei./ Slava lui Dumnezeu nu poate fi atacată.

35 Sau cinci cărţi, aşa cum chinezii au cinci regi, hinduşii, patru Vede şi Manva-Dharma-shastra, evreii Pentateuhul, creştinii Cele patru Evanghelii şi Apocalipsa.

36 Din Domnul ne naştem/În Iisus murim/Prin Sfântul Duh ne întoarcem.

37 La umbra aripilor tale, o, Iehova!

38 Nu se cunoaşte nimic despre acest Adam Hasselmayer.

39 *Confesiunea Frăţiei Roza-Crucii. Savanţilor Europei*.

40 Deja este simbolul Roza-Crucii.
41 Referire la Mene-teqel-ufarsin (numărat, cântărit, împărţit), din Daniel, V, 25-28.
42 Lâna de Aur este numele simbolic al Marii Opere.
43 *Summa scientia nihil scire*.

Capitolul VI
Manifestări Rozacruciene în Secolul al xvii-lea

Caracterul protestant al manifestării rozacruciene din 1614 nu a scăpat nimănui. Protagoniştii mişcării rozacruciene din secolul al XVII-lea – Valentin Andreae, Michael Maier, Robert Fludd – erau protestanţi.

Dar acest caracter exterior nu trebuie să ne iluzioneze. Nu se găseşte nicăieri o atitudine strict doctrinară. Autorii primelor manifeste rozacruciene s-au ridicat, asemenea lui Dante[44], împotriva papalităţii doar din motive de ordin politic şi de ordin moral.

Principalii Autori Rozacrucieni

Am vorbit mult despre Johann Valentin Andreae. Mai tineri cu câţiva ani decât el, Michael Maier în Germania şi Robert Fludd în Anglia au fost personajele cele mai reprezentative ale mişcării rozacruciene din secolul al XVII-lea.

Michael Maier (1568-1622) a fost un alchimist de renume. El a devenit medicul personal al împăratului Rudolf al II-lea, care i-a dat titlul de conte palatin şi de consilier imperial. În 1617, el a publicat la Frankfurt lucrarea *Silentium post clamores* (25), în care îi laudă pe rozacrucieni că au răspuns prin tăcere la pamfletele de tot felul lansate împotriva lor; şi pentru că, de altfel, adversarii Roza-Crucii sunt „nişte gură-spartă care ar fi vrut să fie primiţi în Frăţie, dar nu au primit răspuns“. El spune că, din toate timpurile şi la toate popoarele, există colegii de filosofie unde se studiază medicina şi secretele naturii. Aceste secrete erau transmise din generaţie în generaţie pe calea iniţierii. Maier precizează că aceste colegii au fost instituite pentru predarea secretelor naturii şi nu pentru propagarea doctrinelor esoterice. Roza-Crucea a avut dreptate să îşi reveleze existenţa prin *Fama* şi

Confessio, care spun ceea ce au de spus fără să rănească cu nimic raţiunea, natura şi experienţa.

Şi el declară că adevăraţii rozacrucieni sunt în afara spaţiului şi a timpului, că ei citesc în adâncul inimilor, că, prin urmare, nimeni nu trebuie să se preocupe de o eventuală afiliere care nu ar putea fi decisă decât în afara lui. În plus, frăţia are dreptate să păstreze strict tăcerea, pentru că numai aceasta o poate apăra împotriva profanării de către vulg. Maier afirmă că:

> „din şase mii de candidaţi, Frăţia abia a ales unul... mulţi sunt chemaţi, dar puţini sunt aleşi. Maeştrii Roza-Crucii arată trandafirul, dar ei oferă crucea. Ei îi încearcă chiar şi pe cei mai buni dintre candidaţi cu o tăcere de cinci ani, pentru dominarea pasiunilor şi a cuvintelor lor."

În *Themis Aurea* (18), Maier proclamă că la medici orice viciu este intolerabil şi că rozacrucienii sunt mai presus de orice viciu.

Cea mai curioasă dintre toate lucrările sale este *Atalanta fugiens*[45] (33), unde vorbeşte, cu ajutorul emblemelor, despre secretele naturii.

Buhle spune că, în 1620, Maier a mers în Anglia, unde a făcut o propagandă activă pentru Frăţia Rozacrucienilor. E posibil să îl fi întâlnit acolo pe Robert Fludd.

Tratatul său *Ulysses* (34) a fost publicat postum de unul dintre prietenii săi apropiaţi. Acesta a declarat că nu ştie dacă Maier, care apărase cauza Roza-Crucii cu atâta căldură şi interes a fost vreodată primit printre ei, dar asigură că acesta a fost un frate al religiei creştine, adică fără nicio îndoială, al Frăţiei lui Hristos, întemeiată de J. V. Andreae.

Robert Fludd (1574 –1637) a fost unul dintre savanţii cei mai originali ai timpului său. El a studiat la Oxford literatura, filosofia, matematica, teologia şi medicina. Apoi a călătorit în Franţa, în Italia şi în Germania. La Oxford, a obţinut gradul de doctor în medicină. Avea o cunoaştere enciclopedică; era renumit în întreaga Europă deopotrivă ca filosof, medic, anatomist, fizician, chimist, astrolog, matematician şi inginer. Arătându-se partizan al doctrinei Kabbalei, ale cărei mistere le sondase, îi plăceau ştiinţele exacte şi a dovedit un spirit de observaţie deosebit în toate domeniile în care şi-a exercitat activitatea. A fost inventatorul barometrului şi a construit maşini care au stârnit admiraţia contemporanilor săi.

Filosofia sa este esenţial religioasă. Dumnezeu este principiul, sfârşitul, suma a tot ceea ce există. Întreg universul a ieşit din el, s-a format din substanţa sa şi se va întoarce la el. Dumnezeu, trecând întotdeauna prin lumea arhetipală în care se arată lui însuşi prin macrocosm (natura) şi prin microcosmos (omul) oferă, după expresia lui Hermes Trismegistul, imaginea „unei sfere al cărei centru este pretutindeni, iar circumferinţa nicăieri“.

Dumnezeu a revelat înţelepciunea primordială primului om, iar aceasta s-a transmis apoi prin patriarhi, profeţi, înţelepţi şi, nu în ultimul rând, prin fraţii Roza-Crucii. Hristos le-a arătat acestor apostoli, în special Sfântului Ioan şi Sfântului Pavel, misterele fiinţei supreme.

Piatra filosofală este Focul, Viaţa, Lumina ieşită din Hristos. Alchimia constă în a-l aduce pe adept la starea de perfecţiune din care a decăzut Adam.[46]

Filosoful şi fizicianul Gassendi pretindea că îl combate pe Fludd în *Exercitatio in Fluddanam Philosophiam*, apărută la Paris, în 1630. Părintele Marin Mersenne, prieten cu Descartes, a încercat acelaşi lucru în *Quaestiones celeberrimae in Genesim*, apărută la Paris, în 1623. Astronomul Kepler scrie şi el pentru a-i combate teoriile. Totuşi, metoda experimentală folosită de Fludd aminteşte, prin rigoarea sa matematică, principiile filosofiei naturale a lui Newton.

Fludd a scris mai multe opere vehemente în apă-rarea rozacrucienilor, şi anume *Tratatul apologetic* (1617) (35) şi, sub numele de Joachim Frizzio, *Binele Suveran* (1627) (19). La fel ca şi Maier, el declară că nu aparţine Roza-Crucii.

Theophile Schweighardt, din Constanz, este unul dintre marii apostoli ai Roza-Crucii. *Oglinda înţelepciunii rozacruciene* (27), scrisă de el, are o importanţă capitală. El exprimă aici cel mai bine caracterul adevărat al demersului rozacrucian:

> „Vezi aici reprezentate toată arta lumii, toată ştiinţa sa şi toată practica sa; totuşi, caută mai întâi Împărăţia lui Dumnezeu“.
> „Ora et labora“.
> „Dacă nu înţelegi lecţiile mele sincere, nu vei înţelege nicio carte“.
> „Multe persoane, aparţinând tuturor claselor societăţii, îşi pun întrebări nelinişte despre această Frăţie. Nu trece o zi la Grankfurth, la Leipzig sau în alte locuri, dar mai ales la Praga, în care zece, douăsprezece sau chiar douăzeci de persoane să nu se reunească pentru a vorbi despre acest lucru, fără să mai punem la socoteală persoanele autorizate, care muncesc împreună cu perseverenţă. Ele au fost trădate totuşi de către falşii fraţi; de aceea, autorul s-a hotărât să aducă la lumină spiritul şi regulamentele acestui Colegiu. Trebuie ca publicul să ştie că, deşi adunarea fraţilor nu se ţine încă nicăieri, un om cu suflet pios şi loial poate cu uşurinţă şi fără prea mare efort să ajungă să le vorbească“.

În aceeaşi operă, citim:

„Reintră în tine, respinge lucrurile acestei lumi, ia în considerare cele două vechi tratate ale lui Thomas a Kempis, scrise acum o sută cincizeci de ani. Dacă faci asta, vei fi deja la jumătatea drumului către Roza-Cruce… şi un frate ţi se va prezenta în curând în persoană“.

Sub pseudonimul de Florentinus de Valentia, el răspunde unui atac al lui F. G. Manapius din 3 iunie 1617 şi oferă, în lucrarea sa *Trandafirul înflorit* (36), importante detalii asupra spiritului care îi animă pe fraţi. Ei fac, spune el, contrariul savanţilor care se contrazic pe logică şi nu pe lucru.

„Menapius spune că rozacrucienii sunt vrăjitori, magi negri, diavoli încarnaţi. Acest lucru este fals, căci ei ajută în fiecare zi, fără încetare, lumea, dar o fac în mod anonim.
Ei deţin, în mecanică, oglinzile lui Arhimede.
În arhitectură, cele şapte minuni, automatele lui Archytas, Bacon, Albert, oglinzile, focul perpetuu, mişcarea perpetuă.
În aritmetică, ritmomahia, folosirea şi compunerea roţii lui Pitagora, metoda sa pentru a pune un număr oricărui lucru, până la Dumnezeu.
În muzică, cea a naturii şi a armoniei lucrurilor.
În geometrie, cuadratura cercului.
Rozacrucienii căutau Împărăţia lui Dumnezeu şi regenerarea în Iisus Hristos citind doar Cartea Vieţii“.

Florentinus de Valentia se exprimă apoi la persoana întâi. El spune:

„Noi ascultăm Cuvântul în spirit, într-un sabat tăcut.
Cartea care le conţine pe toate celelalte este în tine şi în toţi oamenii.

> Ea conduce la înţelepciunea care îi ghidează pe înţelepţi, care mi-a oferit cunoaşterea tuturor lucrurilor, a creaţiei, a timpului, a stelelor, a animalelor, a gândurilor, a oamenilor, a plantelor.
> Împărăţia lui Dumnezeu este în voi. (Luca, XVII, 21).
> Cuvântul este înţelepciunea lui Dumnezeu, imaginea sa, duhul său, legea sa, Hristos în om.
> La fel cum degetul mic pus în faţa ochiului împiedică vederea unui oraş, tot aşa un mic defect te împiedică să vezi comoara Regenerării…
> Adam nu a căzut din propria sa voinţă.
> Vreau să nu fiu nimic şi să aud tot, să mă las în mâinile lui Dumnezeu ca un copil, să îmi acord voinţa cu a sa, să îl caut înainte de toate, să las să acţioneze Împărăţia lui în mine“. (36)

Irenaeus Agnostus pare să fi fost pseudonimul lui Gotthardus Arthusius, din Dantzig, care a fost vice-rectorul Gimnaziului din Frankfurt pe Main şi despre care Semler crede că a fost cancelar al Westfaliei. El semnează una din cărţile sale (24) „nedemnul notar al Frăţiei pentru Germania“. În *Fons Gratiae* (37), el reia învăţăturile din Fama:

> „Să lupţi împotriva defectelor şi viciilor, să trăieşti în umilinţă, dreptate, adevăr, castitate, ca primii fraţi. După pregătirea care poate să dureze cinci ani, omul, odată ce şi-a purtat cruce, va cunoaşte trandafirul“.

Acest „pacific Necunoscut“ este un personaj enigmatic. Lucrările publicate sub numele său sunt apologii ale Roza-Crucii[47]. Ori unul din opusculele semnate de el[48] atacă violent lucrarea publicată tot sub numele său, care este menţionată aici. Unii autori, precum Buhle sau Waite, l-au

asimilat, dar fără dovezi, pe Irinaeus Agnostus unuia dintre adversarii Roza-Crucii, precum F. G. Menapius.

Un alt anonim semnează Rodolphilus Staurophorus (prieten al trandafirului şi purtător al crucii). A. Peeters-Baertsoen îl identifică, fără dovezi, cu Irenaeus Agnostus. Rodolphilus Staurophorus este autorul unei broşuri de cincisprezece pagini, scrisă în august 1618, intitulată *Rapt filosofic* (38). El semnează „nedemnul servitor al Frăţiei Roza-Crucii“.

Să îl citǎm şi pe Julianus de Campis, autorul *Scrisorii* datate de Belbosco pe 24 aprilie 1615 (39), care a fost publicată cu *Fama* în ediţia din 1616 şi în cea din 1617. Kazanuer (8) pretinde că e vorba de Julius Sperber, consilier al lui d’Anhalt-Dessau, autorul lucrării *Ecoul Frăţiei Roza-Crucii*. (40)

Unul din scriitorii rozacrucieni cei mai savanţi este autorul lucrării *Vârsta de aur restituită* (41), Henri Madathanus (Adrian Mynsicht). Originar din Brunswick, el se intitulează Frate al Crucii de Aur. El a fost medic şi chirurg al ducelui Adolf Frederic din Mecklenburg. A lucrat cu famulus-ul acestuia, Hermann Datich, urmărind să unească opera lui Boehme cu cea a hermetiştilor.[49]

Filosoful francez Michel Potiers, care trăia în Germania, a fost entuziasmat de Roza-Cruce. El le-a dedicat Fraţilor lucrările sale *Noul tratat al Pietrei filosofale* (42) şi *Filosofie pură* (43), declarând că, în comparaţie cu ei, este un ignorant. El îi invită să îşi propovăduiască doctrina în ţara sa.

În 1622, găsim atârnat de pereţii principalelor intersecţii din Paris un afiş astfel întocmit: „Noi, deputaţi ai colegiului principal al Fraţilor Roza-Crucii, vom sta vizibil şi invizibil în acest oraş, prin graţia Celui de sus, către care se întorc inimile celor drepţi. Noi arătăm şi învăţăm fără cărţi şi fără semne că vorbim tot felul de limbi ale ţărilor în care vrem să fim, ca să îi îndepărtăm de greşeală şi de moarte pe oameni, semenii noştri“.

Câteva zile mai târziu, un nou afiş a fost pus peste cel dintâi. Aici puteam citi: „Dacă cineva are chef să ne vadă doar din curiozitate, el nu va vorbi niciodată cu noi. Dar dacă voinţa îl duce cu adevărat să se înscrie în registrul Frăţiei noastre, noi, care judecăm gândurile, îl vom face să vadă adevărul promisiunilor noastre, astfel că noi nu arătăm deloc locul locuinţei noastre, de vreme ce gândurile, unite cu voinţa adevărată a cititorului, vor fi capabile să ne facă pe noi să îl cunoaştem pe el, iar pe el să ne cunoască pe noi.

Buhle, care satirizează aceste afişe, nu bănuieşte cât de mult dezvăluie ele adevărata natură şi puterile adeptului. Prezenţa invizibilă, învăţătura interioară, darul limbilor, facultatea de a face să perceapă lumina dreptelor inteligenţe sunt privilegiile unei iniţieri foarte înalte.

Gabriel Naudé, publicist, secretar intim al cardinalului Mazarin, scrie o lucrare numită *Instrucţie în Franţa despre adevărata istorie a Fraţilor Roza-Crucii*, publicată la Paris în 1623, în care pretinde că povesteşte ceea ce ştie despre originile Frăţiei. El expune legenda lui Christian Rosenkreutz şi ironizează pretenţia fraţilor Roza-Crucii de a reforma lumea.

În acelaşi timp, un pamflet grosolan, intitulat *Înfricoşătoarele pacte făcute între Diavol şi pretinşii Invizibili* (1623) sporeşte şi mai mult calomniile lui Naudé. Sub pretextul de a îi informa pe cititori despre „Invizibili“, autorul anonim impută fraţilor Roza-Crucii poveşti despre asasinate, chemarea diavolului, jurăminte infernale, scene de sabat în prezenţa lui Astaroth etc.

Părintele Jacques Gaultier, de la Compania lui Iisus, consacră Roza-Crucii un capitol din cartea sa, *Tabel cronografic al stării creştinismului de la naşterea lui Hristos*, apărută la Lyon, în 1633. El declară că Roza-Crucea este „un vlăstar al lutheranismului, amestecat de Satan cu empirism şi magie“.

Cât despre părintele Francois Garasse şi lucrarea *Doctrina frumoaselor spirite ale acestui timp sau a celor care se pretind astfel*, apărută la Paris în 1624, el merge până la a cere pentru aceştia roata şi spânzurătoarea.

Descartes a servit pentru un timp în Germania în armata prinţului Maurice de Nassau. El a auzit spre 1619 vorbindu-se de rozacrucieni şi a căutat să intre în legătură cu ei; dar nu i-a găsit. Acest lucru nu l-a împiedicat ca, la întoarcerea în Franţa, în 1623, să îşi audă reproşuri că s-a înrolat în presupusa societate. Totuşi, el nu dorea să îi condamne fără să se fi informat mai bine în legătură cu ei.

Leibniz nu a considerat niciodată Roza-Crucea decât o ficţiune. Pentru el, *Nunta chimică* e un roman în care a descifrat o enigmă al cărui nume era Alchimia.

Să îl menţionăm şi pe Thomas Vaughan, al cărui pseudonim era Eugenius Philaletes.

El s-a născut în 1622. Se presupune că era originar din Scoţia. A studiat la Oxford şi a avut un mare renume ca alchimist şi chimist. El a dorit să pătrundă secretele naturii. Se numea „filosof al Naturii“. Se dădea drept discipol al lui Henry Cornelius Agrippa şi arăta ostilitate faţă de Aristotel şi Descartes.

În 1622, el a tradus în engleză *Fama* şi *Confessio*. Iată cum se exprimă în introducerea acestei cărţi: „Sunt în măsură să afirm existenţa şi realitatea acestei himere adorate, Frăţia Roza-Crucii…“, iar în prefaţă:

„cât despre mine, nu am nicio relaţie cu aceşti oameni… Atenţia pe care le-o acord a fost trezită mai întâi de cărţile lor, pentru că am recunoscut în ele adevăraţi filosofi… Principiile lor sunt pe deplin în acord cu antica şi primitiva înţelepciune. Ele sunt chiar conforme propriei noastre religii şi o confirmă în toate punctele… Înţelepciunea şi lumina au venit din Orient; din acest izvor viu şi-au luat fraţii Roza-Crucii apele mântuitoare“.

Printre alte opere, el a scris *Poarta deschisă a palatului închis al regelui.* (44)

Nu trebuie confundat Eugenius Philaletes cu discipolul său, George Starkey, al cărui pseudonim era Ireneus Philalethes.

Cât despre Johann Valentin Andreae, dezamăgit de atitudinea concetăţenilor săi, indignat de abuzul pe care entuziaştii l-au făcut asupra principiilor sale, de polemica ridicată în jurul Roza-Crucii, dar şi de persecuţia din partea conducătorilor Bisericii lutherane (6), persecuţie căreia el însuşi i-a fost victimă, s-a decis să se retragă din mişcarea Roza-Crucii. El a mers chiar până la a declara, în lucrările *Menippus* (46) şi *Mythologia christiana* (47), că Frăţia este o farsă şi, mai mult, că Roza-Crucea nu a existat niciodată. Dar, în *Turris Babel* (48) el îşi precizează atitudinea:

„părăsesc acum Frăţia, dar nu voi părăsi niciodată adevărata Frăţie creştină, care simte rozele sub cruce şi care evită murdăriile lumii.“.

Şi, într-un alt loc:

„Nu vreau să fiu decât un frate al lui Hristos şi al adevăraţilor creştini, să respect învăţăturile lui Hristos, să iubesc înţelepciunea creştină şi să gust trandafirii lui Hristos; vreau să port crucea creştinilor şi să trăiesc în viaţa lor; vreau să trăiesc şi să mor ca un creştin“.

În rest, în *Autobiografia sa* (31), el şi-a exprimat căinţa de a fi râs pe seama fraţilor Roza-Crucii.

În 1617 şi în 1618 el a publicat o *Invitaţie la Frăţia lui Hristos* (49); apoi, în 1619, cu titlul *Descrierea Republicii Christianopolis* (50), programul unei Uniuni creştine în care reia tezele din *Fama* şi *Confessio*: reforma lumii prin stabilirea unei societăţi cu adevărat creştine. El îi îndemna pe prietenii săi să se unească într-o adevărată iubire fraternă şi să pregătească împărăţia Duhului Sfânt prin imitarea lui Iisus Hristos în viaţa fiecăruia. Dar această societate nu a văzut niciodată lumina zilei.

Vom încheia acest capitol prin câteva anecdote.

Voltaire, în articolul său *Alchimist* din *Dicţionarul filosofic*, relatează următoarele povestiri:

„Numărul celor care au crezut în transmutări este imens; numărul escrocilor a fost direct proporţional cu cel al credulilor. L-am văzut la Paris pe domnul Dammi, marchiz de Conventiglio, care a reuşit să ia câteva sute de ludovici de la mai mulţi mari domni pentru a obţine o valoare dublă sau triplă în monede de aur.

Cea mai mare performanţă care s-a făcut vreo-dată în alchimie a fost cea a unui rozacrucian care a mers să îl vadă pe Henric I, duce de Bouillon,

din casa de Tourenne, prinţ suveran de Sedan, spre anul 1620: „Nu aveţi, îi spune el, o suveranitate pe măsura curajului dumneavoastră; vreau să vă fac mai bogat decât împăratul. Nu pot să stau mai mult de două zile în statul dumneavoastră; trebuie să ajung la Veneţia, să ţin marea adunare a fraţilor. Păstraţi doar secretul! Trimiteţi să se caute litargă la primul farmacist din oraşul dumneavoastră; aruncaţi în el doar un grăunte din praful roşu pe care vi-l dau; puneţi totul într-un creuzet şi, în mai puţin de un sfert de oră, veţi obţine aurul.

Prinţul a făcut operaţia şi a repetat-o de trei ori, în prezenţa virtuosului. Acest om făcuse să se cumpere mai înainte toată litarga care exista la farmaciştii din Sedan şi o revânduse, încărcată cu câteva uncii de aur. Plecând, adeptul i-a făcut cadou ducelui de Bouillon toată pulberea sa cu putere de transmutare.

Prinţul nu s-a îndoit că, făcând trei uncii de aur cu trei grăunţe, el nu a făcut decât trei sute de mii de uncii cu trei sute de mii de grăunţe şi că, prin urmare, va fi în mai puţin de o săptămână posesorul a treizeci şi şapte de mii cinci sute de mărci, fără să mai pună la socoteală ceea ce ar face mai pe urmă. Îi trebuiau pe puţin trei luni pentru a face această pudră. Filosoful era grăbit să plece; nu îi mai rămânea nimic; îi dăduse totul prinţului; avea nevoie de monedă curentă pentru a ţine la Veneţia adunarea filosofilor hermetici; era un om foarte moderat în dorinţele sale şi în cheltuielile sale. El nu a cerut decât douăzeci de mii de monede pentru călătoria sa. Ducele de Bouillon, ruşinat un pic, i-a dat patruzeci de mii. Când a epuizat toată litarga din Sedan, el nu a mai făcut aur; nu l-a mai revăzut pe filosoful său, iar toate astea l-au costat patruzeci de mii de monede de aur“.

Hargrave Jenings povesteşte, din surse demne de crezare, următoare istorie. Un străin a sosit la Veneţia, într-o vară de la sfârşitul secolului al XVII-lea. Uimitoarea sa experienţă de viaţă, manierele sale elegante au făcut ca în curând să fie admis în cea mai bună companie, deşi nimeni nu a ştiut nimic despre antecedentele sale. Figura sa avea proporţii perfecte, faţa

ovală, fruntea lată şi proeminentă; părul negru, lung şi buclat; zâmbetul său era încântător, deşi melancolic, iar strălucirea profundă a ochilor săi părea câteodată să reflecte vremuri demult apuse.

Conversaţia sa era extrem de interesantă, deşi se arăta discret şi puţin vorbăreţ; era cunoscut sub numele de Gualdi. A rămas în Veneţia câteva luni; poporul îl numea „Sober Signor“, datorită simplicităţii manierelor sale şi a costumului său. S-a observat că avea o mică colecţie de picturi magnifice, cu care îi onora pe toţi cei care doreau; că era versat în toate ştiinţele şi toate artele, vorbind despre toate lucrurile ca şi cum ar fi fost prezent acolo; în sfârşit, el nu a scris şi nici nu a primit niciodată vreo scrisoare şi nu a avut nici un cont, la nici un bancher; plătea întotdeauna în bani lichizi şi a dispărut din Veneţia la fel cum venise.

S-a împrietenit cu un domn veneţian, văduv şi tată al unei fiice remarcabil de frumoasă şi inteligentă. Acest gentilom a vrut să vadă picturile lui Gualdi. Acesta din urmă i-a onorat pe tată şi pe fiică arătându-le colecţia sa. Ei au admirat în detaliu toate picturile şi, pe când se pregăteau să se retragă, gentilomul, ridicând ochii, a văzut un portret al lui Gualdi şi, după anumite particularităţi, şi-a dat seama că era o lucrare de Tizian. Ori Tizian era mort, la acea vreme, de aproape două sute de ani, iar străinul părea să fi avut vreo patruzeci. Veneţianul i-a împărtăşit lui Gualdi observaţia sa, iar acesta a răspuns destul de rece că multe lucruri erau greu de înţeles.

Acest incident a fost povestit în oraş şi, atunci când mai multe persoane au vrut să vadă acest ciudat portret, signor Gualdi părăsise Veneţia, ducând cu sine cheia galeriei tablourilor.

Doctorul Robert Plot (51) relatează următoarea povestire: un ţăran, săpând un şanţ pe un câmp, a lovit cu sapa la mică adâncime o mare piatră dreptunghiulară care, după ce a fost curăţată de ierburi şi de muşchi, a dat la iveală un inel de fier prins în centrul său. Crezând că a descoperit ascunzătoarea unei comori, el a ridicat această piatră, cu mult efort, şi a descoperit o groapă mare în care cobora o scară de piatră.

A coborât treptele acesteia şi, după câteva ezitări, a ajuns curând într-un întuneric profund, dar a cărui întunecime părea să fie luminată de o lumină îndepărtată. La o adâncime de aproximativ o sută de picioare, a găsit o celulă pătrată, de unde pleca un coridor lung. După ce l-a străbătut, a coborât o altă scară, de 222 de trepte, încercând fiecare treaptă înainte de a se aventura pe următoarea, în mijlocul întunericului; doar un uşor miros aromatic era adus de câte o adiere de aer rece subteran.

Explorând celula la care ajungea a doua scară, a găsit în dreapta sa o a treia scară, în josul căreia strălucea o lumină pală, imobilă. Deşi puţin înspăimântat, a mers pe această a treia scară. Pereţii deveneau umezi, iar scările alunecoase ca şi cum nu călcase picior de om pe acolo din timpuri îndepărtate. El auzea un murmur surd, ca acela al unui galop îndepărtat; lumina era acum vizibilă la mică distanţă. Frica punea stăpânire, încetul cu încetul, pe eroul nostru, şi nu îşi continua coborârea decât cu mari ezitări. La o cotitură a scării el întrezări brusc o mare încăpere pătrată, cu tavanul destul de jos; în fiecare colţ era sculptat un trandafir din piatră neagră şi o lumină aurie precum cea a soarelui la răsărit lumina persoana exploratorului stupefiat. Însă mirarea sa s-a preschimbat în spaimă atunci când a văzut un bărbat aşezat pe un scaun de piatră, citind o carte pusă pe un fel de altar dreptunghiular, luminată de o mare lampă antică din fier. Un ţipăt de surpriză, pe care ţăranul nostru nu şi l-a putut reţine, l-a făcut pe om să se întoarcă spre el; acesta s-a ridicat şi, cu o expresie de mânie, a făcut un gest prin care îi interzicea să intre în cameră; dar, cum noul venit nu ţinea cont de această poruncă, a spart, cu o bucată de fier pe care o ţinea în mână, vechea lampă, care s-a sfărâmat în mii de bucăţi, lăsând loc unui întuneric profund.

Bubuituri surde păreau să se audă prin coridoarele îndepărtate. Ţăranul a urcat grăbit scările şi, întors în satul său, şi-a povestit aventura subterană; iar colina unde găsise intrarea în subteran a fost numită, în tot ţinutul Stafordshire, „mormântul rozacrucienilor“.

44 A se vedea declaraţia lui Stanislas de Guaita: „Rozacrucienii nu au negat niciodată catolicismul“.
45 Vezi Michael Meier, *Atalanta fugiens*, trad. şi introd. de Marius Cristian Ene şi Gabriela Nica, Ed. Herald, Bucureşti, 2010 – n.t.
46 În a doua parte a acestei cărţi vom găsi mai multe extrase caracteristice pentru Robert Fludd.
47 De exemplu: *Lumina cunoaşterii sau îndemn necesar către cei ale căror nume sunt deja date sfintei şi binecuvântatei Frăţii a Roza-Crucii, care nu trebuie să se lase induşi în eroare de unele scrieri răutăcioase şi perverse, ci care trebuie să rămână statornici şi încrezători*, de Ireneus Agnostus, 5 august 1618.
48 *Zurgălăii înţelepţilor, sau Descoperiri ulterioare şi fundamentale ale pioasei şi binecuvântatei Frăţii a ilustrului Ordin al Roza-Crucii. Îndreptată… împotriva Oglinzii din Constanz, care este scrisă într-un mod foarte ironic şi extravagant*, de Ireneus Agnostus, 13 iunie 1619.
49 Se vor găsi fragmente din Madathanus în a doua parte a acestei cărţi.

Capitolul VII
Manifestările Rozacruciene din Secolul al xviii-lea până în Zilele Noastre

Manifestarea rozacruciană din 1614 era inspirată de spiritul pur al Evangheliei; scopul său era oferirea luminii, îndemnul spre caritate, umilinţă, rugăciune şi adevărata imitare a lui Iisus Hristos; ea afirma că reforma generală a lumii va veni nu de la teologi şi din speculaţiile despre metafizică, ci din regenerarea individuală, din victoria omului asupra lui însuşi şi din respectarea disciplinei evanghelice. Nu s-a scurs nici măcar un secol şi totul s-a schimbat.

Gândirea mistică a primelor scrieri rozacruciene era înlocuită de disciplina secretului, de incognito-ul auster, de îndepărtarea de frumuseţe, de celibat, de o caritate rece şi dispreţuitoare, de ani de efort spre un scop necunoscut. Din ce în ce mai mult, cei care se vor folosi de numele de Roza-Cruce se vor cantona în studiul alchimiei şi al magiei.

Informaţiile noastre personale ne permit să spunem că mişcarea din 1714 era deja viciată în ceea ce priveşte conducătorul său, chiar dacă membrii săi subordonaţi mai căutau adevărul cu un foarte mare spirit de libertate şi de sinceritate.

Pastorul silezian Samuel Richter, al cărui pseudonim era Sincerus Renatus, a publicat la Breslau, în 1710, o lucrare în limba germană, intitulată *Adevărata şi perfecta pregătire a pietrei filosofale, a Frăţiei Ordinului Crucii de Aur şi a Roza-Crucii*, al cărei apendice conţinea un cod de cincizeci şi două de articole. Nu se afla acolo nicio consideraţie spirituală; erau doar dispoziţii de o legalitate etică, un ritual fără măreţie, semne de recunoaştere adesea burleşti. Ordinul avea Fraţi ai Crucii de Aur şi Fraţi ai Roza-Crucii. În fruntea sa se afla un Împărat, ales după vechime

şi pe viaţă; la fiecare zece ani, el îşi schimba în mare secret numele, rezidenţa şi pseudonimul.

Ordinul, care număra douăzeci şi unu de membri, se compunea cel puţin din 23 de fraţi şi cel mult din 63. Fraţii erau admişi după trei luni de ucenicie şi doar dacă făcuseră multe operaţiuni. Ei erau obligaţi să depună jurământ. Îi datorau ascultare până la moarte maestrului lor. Muncile ordinului nu erau decât alchimia şi magia, cu secrete specifice pentru fraţi. Ordinul are două case în care se întâlnesc fraţii, una la Nuremberg, iar cealaltă la Ancona. Dar acum aceste locuri s-au schimbat, de câţiva ani, deoarece fraţii s-au instalat în India „ca să poată trăi acolo liniştiţi“.

O inspiraţie asemănătoare a dat naştere lucrării *Coelum reseratum chymicum* (52) de J. G. Toeltius, în care se spune că a deveni rozacrucian înseamnă a cunoaşte magia divină. Nu mai este Christian Rosenkreutz cel care a fondat Roza-Crucea, ci Friedrich Rose.

Acest personaj fusese descoperit de către Pierre Mormius. Deja foarte bătrân în 1620, el locuia la graniţa Delfinatului. El se intitula membru al Roza-Crucii de Aur, pe care o fondase în 1622, fiind compusă doar din trei membri, al cărei cartier general era la Haga. El a refuzat să îl primească în ordinul său pe Mornius, care venea atunci din Spania; după îndelungate insistenţe ale acestuia, l-a primit doar ca *famulus*. Mornius a adus ceea ce învăţase la Stările Generale de la Haga şi, cum acestea îi refuzaseră descoperirile, el le-a consemnat, în 1630, în Arcanele sale. (53)

În 1747, Hermann Fictuld (54), care se dădea drept membru al societăţii Lascaris, afirmă că Ordinul Roza-Crucii de Aur există în continuare. El îi atribuie drept emblemă Lâna de Aur, care este simbolul Marii Opere, şi un ritual cu panglici multicolore, cruci, pergamente şi semne.

În primul sfert al secolului al XVIII-lea, Roza-Crucea folosea opera unor mistici izolaţi, precum Jakob Boehme. Cizmarul-teosof, care este unul dintre cele mai puternice genii metafizice ale umanităţii, nu a pretins niciodată că scrie lucruri noi; tot ceea ce spune el se află în Scriptură şi la Şcoala Naturii. Astfel, pentru a-l înţelege, trebuie realizată adevărata religie:

imitarea şi urmarea lui Iisus, „piatra filosofală spirituală“, prin suferinţă şi prin moarte, cu scopul de a trăi din nou cu el.

Louis Claude de Saint-Martin fusese deturnat de la studiul ştiinţelor oculte spre ştiinţele mistice de către Rudolf Salzmann, care îi făcuse cunoscută opera lui Jakob Boehme. „Filosoful necunoscut“ a făcut din „filosoful teutonic“ adevăratul său maestru, judecătorul tuturor doctrinelor sale, ghidul celor mai înalte aspiraţii ale sale, după cum spune Jacques Matter. El a răspândit scrierile lui Boehme în mai multe ţări din Europa.

Simultan, doi scriitori l-au făcut cunoscut pe Boehme în Anglia: prietenul său Joachim Mortius, rozacrucian, al cărui pseudonim era Anastasius Philaretus cosmopolita, şi William Law, autor al unor frumoase opere mistice.

Un alt discipol al lui Jakob Boehme, Jean Georges Gichtel, mistic-născut, apostol al renunţării, a avut revelaţia Fecioarei celeste, Sophia, care l-a confirmat în sărăcia christică şi i-a făcut cunoscute misterele naturii interioare şi exterioare.

Aceleiaşi falange îi aparţin doi scriitori mistici, unul în Germania, Karl von Eckhartshausen, iar celălalt în Rusia, Ivan Lopoukhine.

Karl von Eckhartshausen (1752-1803) şi-a făcut studiile la München şi la Ingolstadt. El a devenit consilier aulic, apoi cenzor de librărie, apoi păstrător al arhivelor casei electoare din München. După cum spune doctorul Maarc Haven, „el a vrut şi a ştiut să se ţină departe de toate societăţile secrete, mai mult sau mai puţin mistice, care înfloreau în perioada sa, rămânând, mai mult decât nimeni altul, membru activ al acestei Comunităţi a Luminii, pe care o descrie în perfectă cunoştinţă de cauză în operele sale“.[50] Fiind foarte milostiv, viaţa sa nu a fost decât o suită neîntreruptă de acte de caritate; el şi-a cheltuit averea pentru a alina suferinţele prizonierilor francezi în 1795.

El a scris 79 de lucrări, dintre care cele mai cunoscute sunt *Dumnezeu este iubirea cea mai pură*, apărută în 1784, şi *Nourul pe altar,* apărută în 1819. (55)

Ivan Wladimirowitch Lopoukhine (1756-1816), secretar de stat al Imperiului Rus (1797), apoi senator, a lăsat mai multe lucrări despre francmasonerie şi el este şi autorul Memoriilor care au fost publicate în 1860. Despre el nu ştim mare lucru, doar faptul că a cunoscut-o pe doamna Krudener şi că a reuşit să domolească primele persecuţii conduse de guvernul ţarului împotriva duhoborilor. Opera sa de căpătâi este o lucrare de mistică pură: *Câteva tratate despre Biserica interioară*, apărută la Moscova, în 1798, despre care Eckharthausen a spus: „o carte preţioasă şi plină de înţelepciune“.

Acestor mari nume trebuie să le adăugăm pe cele ale eminenţilor Emmanuel Swedenborg, „profetul din Nord“ (1688-1772) şi al marelui mistic polonez Andrei Towianski (1795-1878).

Aceştia au fost ultimii misionari, cel puţin după cunoştinţele noastre, pe care i-a produs Roza-Crucea. Apoi, sub numele său au apărut o mulţime de grupări; dar singurul lucru care le leagă de Roza-Cruce este numele.

Printre mulţimea de ordine, frăţii, societăţi care se intitulează rozacruciene, menţionăm:

În Germania:

– *Fraţii Roza-Crucii de Aur*, întemeiată la jumătatea secolului al XVIII-lea de către J. G. Schroepfer, din Leipzig;

– *Ordinul Roza-Crucii Esoterice* al doctorului Franz Hartmann, care s-a contopit cu *Ordinul Templierilor Orientali.*

În Anglia:

– *Societas Rosacruciana in Anglia* – SRIA – întemeiată în 1860 de Robert Wentworth. Lordul Bulwer Lytton a fost marele patron al Ordinului, iar Eliphas Levi nu a fost membru decât pentru un timp;

– *Societatea Teosofică*, creată în 1875 de doamna Helena Blavatski, condusă după moartea fondatoarei, survenită în 1891, de doamna Annie

Besant. Un teosof disident, Rudolf Steiner, promotor al *Antroposofiei*, a construit la Dornach, în Elveţia, un „templu rozacrucian“: *Goetheanum*.

– *Fratres Lucis*, întemeiată de lordul Bulwer Lytton, din care a ieşit *Ordo Roris et Lucis*;

– *Hermetic Order of the Golden Dawn*, întemeiat în 1887 de S. L. Mathers, care conţinea cinci grade, dintre care cele patru superioare formau *Ordinul Rozei roşii şi al Crucii de Aur.*

– Către 1900, Aliester Crowley s-a separat de *Golden Dawn* şi a întemeiat *Astrum Argentinum*, în care se practica autoiniţierea.

În America:

– *Fraternitas Hermetica*, organizată de către germani la chicago, în 1875;

– *Fraternitatea din Luxor*, implantată din Germania şi Olanda în Statele Unite;

– *Hermetic Brotherhood of Light*, fondată în Illinois, ale cărei teorii au fost publicate parţial, în secolul al XIX-lea, într-o carte intitulată *Ghostland (În ţinutul spiritelor)*;

Am semnalat *Societatis Rosacruciana in Anglia SRIA*. O ramură a acestei societăţi a fost instalată în Canada, apoi în Pennsylvania. Spre 1880 ea a fost reorganizată şi a luat numele de *Societas Rozicuciana in United States SIRIUS*. Unul din membrii săi eminenţi a fost Clarck Gould, mort în 1909.

SIRIUS a fost din nou remaniată şi a devenit SRIA (*Societas Rosicruciana in America*). Statutul său o desemnează drept a) o biserică; b) o academie; c) o frăţie.

Pashcal Beverley Randolph, membru SRIA, a întemeiat *Fraternitas Rosae Crucis*, al cărei sediu se află la Quatertown, în Pennsylvania.

Între anii 1909-1915, doctorul H. Spencer Louis a fondat la San Jose, în California, AMORC (*Antiquus Mysticusque Ordo Rosae Crucis*), ale cărei instrucţiuni sunt date fie în mod oral, în templele Ordinului, fie trimise personal prin curier.

Spre 1909, Max Heindel a întemeiat *Rosicrucian Fellowship*, „şcoală de filosofie şi vindecare“, unde se învăţa şi astrologia. Primul sediu al societăţii a fost la Seattle. Mai târziu, Max Heindel a construit un templu la Oceanside, la sud de Los Angeles. Printre numeroasele sale lucrări se numără o „cosmogonie a Rozacrucienilor“. Unul din sfaturile date de „Fraţii mai mari“ lui Max Heindel este: „Să nu ceri niciodată bani, indiferent de scop!“.

În Olanda funcţionează *Lectorium Rozicrucianum*, organul de editare al *Septuplei Fraternităţi Mondiale a Roza-Crucii de Aur*, condusă de J. van Rijckenbourgh.

Toate varietăţile de ocultism, alchimie, astrologie, magie, cultură a voinţei, căutare a puterilor, studiul forţelor necunoscute ale naturii sunt doar o parte din programele acestor societăţi.

În Franţa, Stanislas de Guaita a fondat, în 1889, o asociaţie plasată sub numele Roza-Crucii, *Ordinul Kabbalistic al Roza-Crucii*, unde se învăţa ocultismul. După moartea sa, Josephin Peladan, membru suprem în consiliul Ordinului, se va separa de acesta, după ce întemeiase un *Ordin al Roza-Crucii Templului şi al Graalului* sau al *Roza-Crucii Catolice*. Aici se profesa un catolicism esoteric. Peladan spunea: „Magia este arta sublimării omului“ – altfel spus, un individualism orientat spre divin.

Să menţionăm, în cele din urmă, o manifestare a unui centru rozacrucian foarte înalt, FTL, ale cărui mod de recrutare şi centru nu au fost niciodată descrise. Ştim că această societate a început să se extindă spre 1898; şi presupunem că neofiţii sunt puşi în legătură cu membri ai Ordinului într-un mod analog celui descris în afişul rozacrucian atârnat pe

zidurile din Paris în 1622. Iniţierea în acel ordin este foarte pură şi esenţial christică.

Vom încheia aici expunerea istorică, de imperfecţiunea căreia ne dăm perfect seama. Mai repetăm că nu am vrut să oferim publicului decât ceea ce orice căutător poate să găsească, cu răbdare. Originile reale ale Roza-Crucii, nu pergamentele sale, de vreme ce, ca o societate de mistici, ea nu se sprijină pe pământ, ci pe legăturile sale invizibile, istoria exactă a trimişilor săi, individuali sau colectivi, toate acestea sunt şi vor rămâne ascunse pentru oricine altcineva în afară de Fraţi.

50 Se vor găsi, în a doua parte a acestei lucrări, câteva pagini din acest autor.

Capitolul VIII
Despre Iniţierea Rozacruciană

Care era natura admirabilei cunoaşteri a lui Moise şi a lui Ilie? Care este cheia acestei adevărate înţelepciuni? Fludd a spus-o în *Apologeticus* (35). După moda kabbalistică, el a arătat această cheie ca fiind dată (*traditam*) Fiului de către Tată şi având, datorită acestui fapt, o eficienţă cu atât mai profundă în inimile celor care au primit-o cu cât aceste inimi erau mai pure şi mai împlinite.

Inimile cele mai împlinite sunt cele pe care Spiritul le-a ales drept tabernacul.

În acest moment Fludd se întreabă dacă acest dar de la Dumnezeu a fost total uitat de către oameni, dacă această cheie, fie din gelozia patriarhilor, profeţilor şi apostolilor, fie mai degrabă din cauza tăcerii profunde păstrate de către oameni şi de către toate naţiunile, nu a fost ascunsă şi învăluită în uitare în interiorul omului, de vreme ce se spune că la origine Dumnezeu a umplut pământul de Duhul Sfânt. Mai mult, el a făcut să coboare Înţelepciunea aici, pentru ca, încă de la trezirea sa, omul să muncească sub îndrumarea sa, ştiind că acest lucru va fi pe placul lui Dumnezeu. Şi atât de mare a fost dragostea Duhului Înţelepciunii pentru oameni, încât i-a considerat pe aceştia copiii lui dragi.

„Şi atunci ne putem îndoi că acest Duh a rămas până astăzi cu câţiva oameni aleşi, cu inima curată şi arzătoare? Şi ne putem gândi că cei ce se bucură de acest Duh s-ar putea înşela? Într-adevăr, Duhul, prin prezenţa sa, îi conduce pe calea adevărului. Nu există nici un exemplu de trecere a unui secol în care, în întunericul general, să nu se fi găsit câţiva aleşi care să fi văzut lumina şi să fi avut cunoaşterea.

Şi, în toate epocile Bisericii, se vor găsi oameni cărora le va fi dat, pentru a învinge, din acest lemn, care se află în paradisul divin, sau chiar mana ascunsă sau steaua dimineţii, sau stăpânirea popoarelor, sau veştminte

albe pentru a se îmbrăca, sau darul ca numele lor să nu fie şters din Cartea Vieţii, sau că ei vor fi coloanele Templului şi vor purta numele cel nou al Mielului.

Adevărul însuşi ne-a promis, printre altele, că tot ceea ce este ascuns va fi manifestat, că tot ceea ce este ocult va fi făcut cunoscut.

Rezultă din toate acestea că adevărul este păstrat de către o elită, că acest adevăr va fi revelat înainte de evoluţia ciclică a lumii (*ante periodum mundi*), cu permisiunea şi voia Domnului nostru Iisus Hristos, aşa cum au anunţat profeţii şi apostolii. Aşa cum Ioan Botezătorul a pregătit şi a vestit venirea lui Hristos, tot astfel şi elita în care sălăşluieşte Duhul pregăteşte venirea Sionului atotputernic şi a strălucitorului Soare al Adevărului; ei sunt primii zori care preced aurora. Dar, Dumnezeule, cât de ascunse sunt virtuţile acestor oameni, cât de secrete locuinţele lor, în care Duhul a ales să sălăşluiască în acest veac! Ei se bucură de bogăţiile divine şi sunt săraci şi necunoscuţi de lume; căci lumea nu îi cunoaşte pe fiii lui Dumnezeu, deoarece fiii lui Dumnezeu nu au vrut să cunoască lumea.

Totuşi, voinţa lui Dumnezeu este ca ceea ce este ascuns să devină manifestat. Prin profetul său, el a vestit că înainte de revoluţia lumii (sau de sfârşit) orice trup va fi pătruns de Duh. Psalmistul regal spune că fiii oamenilor credincioşi vor fi îmbătaţi de voluptate sub aripile protectoare ale lui Dumnezeu, care este Izvorul Vieţii şi că noi vom vedea lumina în Lumina sa.

Să vedem deci prin ce oameni, inspiraţi de Dumnezeu prin virtutea Duhului, se va aduce vestea şi revelaţia acestei lumini.

Se află oare printre doctorii în teologie sau chiar alături de papa însuşi cineva care ar putea să posede şi să revendice sălaşul lui Hristos pe pământ?

Voi dovedi că nu printre aceştia din urmă îi putem găsi pe oamenii cu pricina, care trebuie să posede în întregime toate darurile ştiinţei, pe care aceştia din urmă nu le au decât puţin sau deloc, căci ştim că sunt total lipsiţi de bucuria completă a darurilor Duhului Sfânt, care sunt enumerate în Epistola către corinteni. Nu se pune problema că nu ar avea câteva licăriri: unul este mai elocvent, altul este mai credincios, altul mai cast etc. Dar

aceste daruri sunt în ei ca reprezentarea în raport cu imaginea sau ca umbra în raport cu corpul. Însă darurile eficiente şi adevărate aduc şi profeţia, posibilitatea de a săvârşi miracole, darul limbilor, vindecarea bolnavilor, iar acestea sunt darurile ce trebuie descoperite la vestitorii adevărului ascuns.

Trebuie ca aceşti aleşi ai lui Dumnezeu să spună tot adevărul, să profeţească, să aibă viziuni adevărate, să se exprime în limbi noi, să interpreteze în mod exact scriptura, să alunge demonii, să vindece bolnavii, să respecte poruncile divine, să nu se opună cuvântului lui Dumnezeu. Acestea sunt indiciile care ne pot face să îi recunoaştem pe adevăraţii discipoli ai Duhului. Şi, dacă vreunul din înţelepţii noştri ar arăta lumii că le are pe toate acestea sau pe majoritatea dintre ele, el ar minţi, căci adevărul nu va fi cu el, el nu va fi un slujitor al lui Iisus Hristos, ci un sclav al lumii, care obişnuieşte să îi urască pe cei drepţi.

După căutarea mea minuţioasă am ajuns la concluzia, o, Fraţi Prealuminaţi, că sunteţi cu adevărat iluminaţi de Duh, prin inspiraţia şi avertizările divine, că vouă vă vor fi anunţate şi dezvăluite lucrurile pe care textele sacre le-au prezis că trebuie să se întâmple cu puţin timp înainte de sfârşitul lumii. Mai presus de oamenii acestor vremuri, voi aţi primit de la Creatorul lumii o fericire, o virtute spirituală şi o graţie divină superioară. Voi vedeţi în lumina sa, voi sunteţi întăriţi de Duhul Înţelepciunii, voi duceţi o viaţă fericită şi pare că aţi primit toate darurile Duhului Sfânt

Şi dacă faptele voastre sunt conforme cu vorbele voastre, lucru despre care mărturisesc că nu mă mai pot îndoi, spun că va trebui ca profeţiile voastre să fie primite cu credinţă, cu atât mai mult cu cât se găsesc în acord perfect cu izvorul sacru al adevărului.

Ce înţelegeţi voi, în realitate, prin Leul triumfător, care în curând trebuie să vină şi care iese din tribul lui Iuda?

Ce vreţi să spuneţi prin aurora voastră care apare?

Nu este lumina veşnică anunţată de Scriptură?

Ce este răsăritul Soarelui, dacă nu Cel Bătrân de zile, dacă nu apariţia desăvârşită în lume a adevăratului prinţ al Cuvântului şi al Luminii, pe care

nu toată lumea îl cunoştea, pe care întunericul nu îl înţelegea, adică Iisus Hristos în slava venirii sale, adică steaua strălucitoare a dimineţii?

Oare nu prin gura profeţilor şi a apostolilor vorbiţi voi atunci când le faceţi cunoscut tuturor ceea ce Dumnezeu cu siguranţă şi în mod infailibil a hotărât să ofere lumii în momentul sfârşitului său, care va urma imediat, adică o expansiune a luminii, a vieţii, a adevărului şi a slavei, aşa cum a avut-o şi apoi a pierdut-o Adam?

Atunci, spuneţi voi, vor înceta să mai existe falsitatea, orice minciună şi orice întuneric care, încetul cu încetul, odată cu revoluţia lumii celei mari, au ajuns în faptele oamenilor şi i-au întunecat pe cei mai mulţi dintre ei. Psalmul XXXV, 6, Ioil II, Daniel II, VII şi Corinteni I, II precum şi o mulţime de alte pasaje din Scriptură ne confirmă acest lucru.

Odată făcută această cercetare fundamentală, voi încerca, Fraţi prea înţelepţi, cu acordul vostru, dacă graţia Duhului este în voi atât de deplină încât să vă ofere intrarea în Paradis aşa cum le-a fost acordată lui Moise şi lui Ilie, pe când trăiau încă în lume.

Văd, prin lectura atentă a scrierilor voastre, că nu acţionaţi în niciun fel prin intermediul iluziilor sau al trucurilor diabolice, aşa cum îndrăznesc să spună cei ignoranţi sau mai degrabă invidioşii, în căutările lor legate de Societate. NU! Voi acţionaţi sub adevărata îndrumare a Duhului Sfânt.

Şi, într-adevăr, marele secret al Împărăţiei cereşti nu poate fi indicat de înţelepţii lumii, nici de magi, ghicitori sau haruspicii. Numai Dumnezeu din ceruri poate să dezvăluie aceste lucruri.

Ochii mei sunt deschişi şi am înţeles, prin răspunsul vostru scurt, ceea ce (sub îndrumarea Duhului Sfânt, aşa cum spuneţi voi) daţi celor doi aleşi din cenaclul vostru. Voi deţineţi ştiinţa adevăratului mister şi cunoaşterea cheii care conduce la bucuria paradisului, la fel ca patriarhii şi profeţii din Scripturi. De vreme ce urmaţi aceeaşi cale şi vă serviţi de aceleaşi mijloace ca şi ei pentru dobândirea misterului, intrarea în Paradis vă este deschisă, aşa cum i-a fost deschisă şi lui Ilie, care primise îndrumările divine. Şi iată doctrina voastră, care se asemuieşte cu admirabila comoară antică:

Mergeţi la doi oameni aleşi şi le spuneţi că există un munte, aşezat în mijlocul pământului şi păzit de gelozia diavolului. Animale feroce şi puternice fac accesul foarte greu. Le porunciţi, după ce se vor fi pregătit cu rugăciuni pline de devoţiune pentru o asemenea încercare, să se ducă la munte într-o noapte lungă. Le promiteţi un ghid, care va veni să se ofere el singur să li se alăture şi pe care ei nu îl cunosc.

Acesta, le spuneţi voi, vă va conduce la munte. Să aveţi inima neînfricată, un suflet plin de bărbăţie, să nu vă temeţi de nimic din ceea ce vi se poate întâmpla şi să nu daţi înapoi. Nu aveţi ce să faceţi cu o sabie sau cu o altă armă materială; armele voastre sunt rugăciunile devotate şi neîncetate către Dumnezeu. Primul semnal care vă va arăta că sunteţi în apropierea muntelui este un vânt de o violenţă atât de mare, încât despică muntele şi sparge stâncile. Vi se vor arăta tigri, dragoni şi alte animale crude şi oribile la înfăţişare. Nu vă temeţi! Păstraţi-vă fermitatea inimii, căci cel care vă conduce nu va îngădui să vi se facă vreun rău. Dar comoara nu este încă descoperită, chiar dacă vă apropiaţi de ea. Iată un cutremur de pământ care împrăştie şi face una cu pământul grămezile pe care le făcuse vântul. Aveţi grijă să nu daţi înapoi! Dar comoara nu vă este încă deschisă. După cutremurul de pământ, iată un foc puternic, care va mistui toată materia şi care va face să apară comoara în faţa ochilor voştri. Dar voi nu o puteţi încă vedea. Apoi, spre dimineaţă, se va lăsa o linişte binefăcătoare. Veţi vedea steaua dimineţii cum urcă şi vesteşte aurora. În acel moment, comoara se va oferi ochilor voştri.[51]

Astfel este metoda şi formula pentru a dobândi lumina divină, care este comoara comorilor.

Dar, se va spune, fraţii acţionează prin înşelăciuni diabolice, căci unde ar putea fi acest munte, dacă nu în infern? Cine va fi însoţitorul, dacă nu diavolul? Ce sunt acest vânt, acest cutremur şi acest foc mistuitor? Toate acestea nu sunt împotriva legii lui Dumnezeu? Vă voi răspunde pe scurt că mărturia Scripturii însăşi justifică acest mod de cunoaştere a misterului dumnezeiesc. Într-adevăr, vedem în Cartea a III-a a Regilor (cap.19) că *Ilie, temându-se de mânia Izabelei, se va ridica şi va merge etc*.“

Se vede că Ilie dormea în deşert, noaptea, sub un ienupăr, când un înger i-a vorbit şi i-a oferit pâine şi apă.

Ori ce este pâinea îngerilor dacă nu înţelepciune, mana ascunsă care este făgăduită bisericii triumfătoare şi care este adevărata cheie care ne oferă vederea comorii? Iar conducătorul fraţilor nu este îngerul care vine pe drum? Apoi îngerul şi Ilie nu urcă pe muntele Horeb? Din peştera sa, Ilie a văzut, ca un prim semn, un mare vânt care agita muntele şi sfărâma pietrele, iar Dumnezeu nu era în vânt. De asemenea, Ilie a simţit o lovitură în care, de asemenea, nu era Dumnezeu, precum cutremurul de pământ în care nu apărea comoara. În cele din urmă, Ilie a văzut focul, iar Dumnezeu nu era în foc. Apoi a auzit un scâncet blând în aerul uşor agitat, după care Ilie a auzit vocea lui Dumnezeu, la fel cum rozacrucienii nu văd comoara decât la apariţia zilei.

Ce credeţi atunci voi, oamenilor, despre aceşti Fraţi, care ne apar bucurându-se de acelaşi izvor şi de aceleaşi comori care i-au aparţinut odată lui Ilie? Unde sunt vicleniile şi înşelătoriile diabolice? Ei nu cunosc nici psihicul, nici fizicul şi toate misterele naturii le sunt deschise.

Ei spun că nu simt nicio bucurie din cele pe care le poate oferi aurul, nici, cum spunea Hristos, din faptul că ei pot să îmblânzească demonii, dar bucuria lor va izbucni atunci când vor vedea cerurile deschise, îngerii coborând şi urcând spre Dumnezeu şi numele lor înscris în Cartea Vieţii.

Şi, de altfel, ei par să recunoască faptul că au recuperat dintr-o dată toate bunurile pe care natura le-a împrăştiat, în mod admirabil, în toate locurile de pe pământ şi că le-au promis discipolilor lor că, prin această cunoaştere, se vor putea elibera de tot ceea ce întunecă inteligenţa.

Şi, de altfel, au făcut acest lucru şi prin *Fama* lor, pe care ipocriţii şi oamenii avizi de bogăţii, care vor vrea să vină la noi în ciuda voinţei lor, nu vor putea să o urmeze, ci îşi vor face rău lor înşişi, până la distrugerea lor completă. Cât despre edificiul nostru, atunci când o sută de mii de oameni vor dori să îl dărâme, el va rămâne totuşi în picioare, la adăpost de Cel Rău, sub umbra aripilor tale, o, Iehova!

Împreună cu mine, voi, oameni din această lume orbită de norul ignoranţei, trageţi aceeaşi concluzie ca şi mine, că virtutea şi eficienţa Duhului Sfânt sunt într-adevăr cu Fraţii Roza-Crucii şi credeţi că locul în care ei s-au retras se află fie chiar la hotarele acestui loc al voluptăţii terestre, mărginit de nori, fie pe culmile anumitor munţi foarte înalţi, urmând voia lui Dumnezeu, unde locuitorii respiră şi gustă un aer foarte suav şi foarte subtil sau suflul lui Psyche sau efluviile Duhului adevăratei Înţelepciuni".

Leges Societatis Statutul Societăţii pentru Studiul Înţelepciunii Divine

Iisus a spus că, atunci când doi oameni se vor aduna în numele său pentru a se ruga la Tatăl, cererea lor va fi împlinită, căci atunci el este în mijlocul lor.

1. fiecare membru al societăţii va trebui să îşi îndrăgească fraţii.
2. Membrii nu trebuie să se bârfească unii pe alţii, nici să se dispreţuiască reciproc.
3. Ei trebuie să fie fideli unii altora.
4. Ei trebuie să fie, de asemenea, sinceri.
5. Să fie umili şi îndatoritori între ei.
6. Ei nu trebuie să râdă deloc de aceste studii înalte.
7. Trebuie să păstreze secret ceea ce învaţă acolo.
8. Trebuie să îşi împartă averea unii altora.

Membrul cel mai de vază al acestei Societăţi este Domnul Iisus, Fiul lui Dumnezeu. Căci ea este condusă în numele lui şi propriul său cuvânt dă siguranţa prezenţei sale. Astfel, toţi membrii vor avea obligaţia strictă de a respecta regulile societăţii.[52]

Reguli de Conduită ale unui Discipol al *Magiei Celeste* **Scrise de Autorul Lucrării**
Echo oder exemplarischer Bewiess (40)

1. Discipolul trebuie să se teamă de Dumnezeu căci frica de Dumnezeu este începutul, rădăcina şi coroana Înţelepciunii.

2. Trebuie să păstreze disciplina.

3. Nu trebuie să aibă decât puţine relaţii cu lumea; deoarece, după cuvintele apostolului Iacob (IV, 4 şi 5), prietenia cu lumea este lipsă de prietenie cu Dumnezeu.

4. El trebuie să fie pios, pur şi să nu păcătuiască.

5. El trebuie să fie prudent şi ponderat.

6. El trebuie să fie cast.

7. El trebuie să fie umil.

8. El trebuie să dispreţuiască banii.

9. Nu trebuie să arate prea mare stimă pentru înţelepciunea omenească.

10. Trebuie să simtă o dorinţă arzătoare pentru înţelepciunea divină.

11. El trebuie să fie ascultător.

12. Silitor.

13. Nu trebuie să caute mari secrete de la început.

14. Să venereze studiile înalte.

15. Trebuie să fie recunoscător, blând şi generos faţă de maestrul său.

16. El trebuie să dea pomeni de bunăvoie.

Bijuteria simbolică a Roza-Crucii, spune Madathanus, este un trandafir pe care se află o cruce decorată cu treisprezece pietre preţioase.

În centru este diamantul, semnul înţelepciunii.

Pe braţul de sus: jasp verde, simbol al luminii; hiacint galben, simbol al iubirii; crisolit alb, simbol al purităţii.

Pe braţul drept: safir albastru, simbol al adevărului; smarald verde, piatra vieţii, topaz auriu, simbol al armoniei.

Pe braţul inferior: ametist violet, semn al dreptăţii; beril pătat, simbol al umilinţei; sard roşu deschis, simbol al credinţei.

Pe braţul din stânga: crisopraz verde deschis, forţa Legii; sardonix vărgat, simbol al fericirii; calcedonie, tot vărgată, simbol al victoriei.

Omnia Ab Uno

Aceste preliminarii fiind stabilite, vom repartiza în trei grupe documentele care ne-au parvenit:

1. Caracterul spiritual sau esenţial al rozacrucianismului;

2. Procesul iniţiatic în ceea ce e de dobândit prin merit (pitagorism) şi în ceea ce e de oferit prin graţie (creştinism);

3. Caracteristici speciale ale Fraţilor Roza-Crucii.

Rozacrucienii locuiesc într-un castel împrejmuit de nori, în faţa căruia se află, pe o stâncă, o platformă de alabastru, susţinută de patru coloane, cu un sceptru de aur împodobit cu pietre preţioase. Din piatră coboară unsprezece scări de marmură albă; în jur se află o apă adâncă, cu un vas mare, acoperit cu o pânză albastră. Maestrul şi slujitorii săi sunt îmbrăcaţi în pelerine roşii. Nu departe de acolo, se află un izvor de apă vie, cu un obelisc pe care sunt gravate obiceiurile acestei insule, în douăzeci şi şapte de limbi. Pentru a ajunge la castelul Prinţului, trebuie să treci printr-un turn numit nesiguranţă, apoi printr-un altul numit pericol, apoi să urci până la stâncă, să atingi sceptrul cu degetul din mijloc, să învingi lupul şi ţapul; apoi va apărea o fecioară care va încorona călătorul, cavalerul şi norii se vor împrăştia şi se va zări castelul, iar călătorul va fi primit, într-o robă lungă de mătase galbenă cu o centură cafenie; va fi instalat, întronat în măreţia celestă şi terestră.[53]

Ireneus Agnostus se exprimă astfel:

„Este cel care se ţine de cuvântul lui Dumnezeu, care îl studiază, îl contemplă în inimă şi care caută fără încetare Înţelepciunea, care urmează, caută să se aşeze lângă casa sa şi îşi construieşte un adăpost lângă palatul său. El îşi aduce copiii sub acoperişul său, iar verdeaţa îl apără de căldură. Cel care respectă cuvântul lui Dumnezeu procedează astfel, găseşte Înţelepciunea, ca pe o mamă, iar ea îl primeşte ca pe un tânăr logodnic. Ea îl hrăneşte cu pâinea înţelegerii şi cu apa înţelepciunii; el devine puternic şi se ţine aproape de ea; ea se ridică mai presus de apropiaţii săi, îi dezleagă limba, îl încoronează cu bucurie şi îi dă un nume etern.

Noi suntem fericiţi datorită a aceea ce a scris Michael Maier pentru noi.

Alte societăţi au făcut să înflorească în Orient, şi la Alexandria, artele liberale; Aristotel şi-a dobândit cunoaşterea în Egipt şi a ştiut să îi ofere Alexandriei o piatră pentru a-şi învinge duşmanii.

Doar aceea pe care Dumnezeu i-a desemnat de la început sunt adepţii lecţiilor noastre.“

Fludd ne va explica următoarele:

„Într-adevăr, Apocalipsa spune că în orice epocă vom găsi oameni cărora, drept preţ al izbânzii lor, le-au fost promise:

a) arborele vieţii, ce se află în paradisul divin;

b) mana ocultă şi piatra albă;

c) steaua dimineţii;

d) veşminte albe pentru a se îmbrăca şi darul ca numele lor să nu fie şters din Cartea Vieţii;

e) că vor fi coloanele templului şi vor avea noul nume al Mielului.

Evangheliştii înţeleg că unor astfel de oameni se aplică aceste cuvinte, comentându-le astfel:

Tuturor celor care vor şti să primească lumina ce îl iluminează pe orice om care vine pe această lume le va fi dat să devină fiii lui

Dumnezeu. Şi ei vor putea locui în casa Înţelepciunii, construită trainic pe munte, după cum a spus Mântuitorul însuşi:
«Oricine va primi învăţăturile mele şi le va urma, seamănă cu adevăratul înţelept, care îşi construieşte casa pe piatră. Ploile vor cădea, fluviile vor inunda, vânturile furioase vor sufla împotriva ei, iar ea nu va fi deloc lovită, pentru că este construită pe piatră».
Dar, spuneţi voi, de ce locuitorii acestei aşezări metaforice rămân atât de ascunşi în locuinţa lor secretă? Dacă au atât de multe virtuţi şi puteri, de ce nu îşi arată secretele, pentru binele ţării în care locuiesc (aşa cum vrea Mersenne)? La care eu voi răspunde că ei sunt plini de bogăţii divine, dar în lume sunt săraci şi necunoscuţi. Şi nu este nimic de mirare că detestă bogăţiile şi faima lumii, de vreme ce evanghelistul a spus: Nu iubi lumea, nici ceva din ce este pe lume, căci toate acestea nu sunt decât dorinţă a trupului, dorinţă a ochilor şi motiv de trufie.“

Schweinghardt îi promite celui care a citit şi recitit cartea atât de preţioasă a lui Thomas de Kempis şi îşi rânduieşte viaţa în conformitate cu primul capitol că un Frate îi va scrie şi va veni la el cu parergonul.

„Ergonul, care este purificarea spiritului, slăvirea lui Dumnezeu pe pământ, este opera nu doar a Fraţilor Roza-Crucii, dar şi a tuturor adevăraţilor creştini. Sufletul omenesc are doi ochi: dreptul este mijlocul de a vedea în Veşnicie, acolo este Ergon; stângul priveşte în timp şi la diferenţele dintre creaturi, ceea ce este mai bine sau mai rău pentru viaţa corpului; acolo este Parergon. Când ochiul drept priveşte Veşnicia, celălalt ochi este ca şi mort şi viceversa. Aceasta este înţelepciunea rhodostaurotică.“

Cunoaştem lucrurile îndepărtate şi ciudate în mod supranatural; trimitem mesaje pentru a ne amuza, fără a avea nevoie de acestea.

Cartea M. ne învaţă tot; chiar şi ceea ce se petrece în consiliile din India; ştiinţa noastră se dezvoltă încetul cu încetul; dar nimic nu s-ar fi dezvoltat dacă nu am fi avut sămânţa sa.

Întemeietorul nostru a restabilit ştiinţa pe care Adam o avea în momentul în care a fost pronunţat cuvântul *Fiat*. Adam nu a pierdut totul odată cu căderea. Noi am păstrat acest rest al perfecţiunii sale.

«Locuinţa noastră nu este vizibilă; totuşi am lăsat-o de multe ori să fie văzută, din milă faţă de sărmani şi de bolnavi.» (Irenaeus Agnostus).

Dacă o privim din punct de vedere ştiinţific, iniţierea în Roza-Cruce este indicată în structura marii piramide din Egipt, în Tabula de Smarald, în zodiac şi în adevăratul Tarot.

Se va înţelege că noi, care nu suntem rozacrucieni şi care probabil nu vom fi niciodată demni de a fi, ne vom mărgini să indicăm aceste izvoare, lăsându-i fiecăruia grija de urca până la ele.

Mea Victoria In Cruce Rosea

Proces iniţiatic.

Ceea ce poate fi Dobândit

Vocaţia este generală, dar înălţarea este specială. (Irenaeus Agnostus).

Noi nu avem pretenţia de a scrie un tratat despre iniţiere. Am ales, conform obiceiului nostru, câteva citate sugestive care îl vor ajuta pe cititor să dobândească câteva informaţii, ca să spunem aşa.

> „Conform vechii doctrine, pentru a deveni atotputernic trebuie să învingi în tine orice pasiune, să uiţi orice lăcomie, să distrugi orice urmă umană, să te supui cu detaşare. Omule, dacă încetezi să mai limitezi un lucru în tine, adică să îl doreşti; dacă, de acolo, te retragi de la el, acesta va ajunge la tine, feminin, aşa cum vine apa să umple

> locul pe care i-l oferi în căuşul palmelor. Pentru că tu deţii fiinţa reală a tuturor lucrurilor în voinţa ta pură şi tu eşti dumnezeul care poţi deveni. Da, aceasta este dogma şi primul secret al adevăratei cunoaşteri”. [54]

Totuşi, „abia într-o mie de ani se va naşte o singură fiinţă care să poată trece de formidabilele uşi care conduc spre lumile de dincolo“.[55]

Mai întâi, discipolul este învăţat să îşi stăpânească limba. Persoanele cele mai capabile nu sunt admise la gradele secrete decât după o supraveghere continuă, de cel puţin cinci ani. Se acceptă chiar ignoranţii, cu condiţia ca aceştia să fie cinstiţi şi discreţi. (25)

Iar Michael Maier adaugă: pentru ca rozacrucienii să accepte un elev, trebuie ca dorinţa de a cunoaşte şi bunăvoinţa să fi primit confirmarea prin intermediul unei manifestări iluminatorii. (18)

Să notăm aici că Maier reprezintă mai ales latura pitagoriciană a acestei tradiţii.

> „Există o Societate ale cărei statute şi mistere reprezintă, chiar şi pentru erudiţii cei mai curioşi şi cei mai profunzi, un secret impenetrabil. În virtutea acestor statute, fiecare membru trebuie să îndrume, să ajute, să sfătuiască descendenţii cei mai înapoiaţi ai celor care, la fel ca strămoşul vostru, au participat, oricât de umilă şi de sterilă ar fi fost această participare, la muncile misterioase ale Ordinului. Ne-am angajat să îi îndreptăm spre fericirea lor; mai mult, dacă ei ne ordonă acest lucru, trebuie să îi acceptăm ca discipoli.
>
> Să te ocupi timp îndelungat de viaţa interioară înseamnă să vezi viaţa superioară; să trăieşti în ciuda timpului înseamnă să trăieşti viaţa universală. Cel care descoperă elixirul descoperă ceea ce este în spaţiu, căci spiritul care dă viaţă corpului întăreşte simţurile acestuia. Există atracţie în principiul elementar al luminii. În lămpile Roza-

Crucii, focul este principiul pur şi elementar. Aprinde lămpile în timp ce deschizi vasul care conţine elixirul, iar lumina le atrage la tine pe aceste fiinţe, a căror lumină este adevărată. Fereşte-te de frică! Frica este duşmanul de moarte al cunoaşterii”.[56]

Din punctul de vedere al dezvoltării simbolice a puterilor magice, vom putea să studiem cu rodnicie lucrarea *Akedysseril* a lui Villiers de l’Isle-Adam. Paginile următoare din *Zanoni* vor arăta restul; şi, în sfârşit, *Vestitorul* aceluiaşi Villiers ne va dezvălui puţin din scopurile finale ale sufletului înălţat în această şcoală.

„Pentru a ridica vălul, acest suflet cu care ascultaţi are nevoie să fie călit din nou cu entuziasm şi purificat de orice dorinţă pământeană. Nu fără motiv cei pe care i-am numit magicieni, în toate timpurile şi în toate ţările au prescris castitatea, contemplarea şi postul drept izvoare ale oricărei inspiraţii. Când sufletul este astfel pregătit, ştiinţa poate să vină să îl ajute, vederea îi poate fi mai pătrunzătoare, nervii mai sensibili, spiritul mai prompt şi mai deschis; însuşi elementul, aerul, spaţiul poate deveni, prin anumite procedee de înaltă ştiinţă, mai palpabil şi mai distinct.

Aceasta nu este magie, aşa cum crede vulgul credul. Am spus deja că magia (sau ştiinţa care vine asupra naturii cu violenţă) nu există; numai ştiinţa este cea care stăpâneşte natura. Ori există, în spaţiu, milioane de fiinţe, nu chiar spirituale, căci toate au, ca şi fiinţele foarte mici, care nu pot fi văzute cu ochiul liber, anumite forme ale materiei, dar o materie atât de restrânsă, de subtilă, de delicată, încât ea nu este, ca să zic aşa, decât un înveliş impalpabil al spiritului, mai dezlegat şi mai uşor de o mie de ori decât aceste fire aeriene care plutesc şi strălucesc în razele soarelui de vară. De acolo vin creaţiile fermecătoare ale rozacrucienilor, silfidele şi gnomii. Şi totuşi există,

între aceste rase şi aceste triburi diferite, diferenţe mai evidente decât cele dintre grec şi calmuc; atributele lor fiind diferite, şi puterea lor este diferită. Vedeţi în interiorul picăturii de apă ce varietate de forme există! Unele dintre ele par de-a dreptul colosale, iar altele simpli atomi, în comparaţie cu primele. Acelaşi lucru se întâmplă şi cu locuitorii atmosferei. Unii au o ştiinţă supremă, alţii o răutate oribilă; unii sunt ostili omului, precum demonii, alţii sunt blânzi şi binevoitori, ca trimişii şi mijlocitorii între cer şi pământ.

Cel ce vrea să intre în legătură cu aceste specii diferite este asemenea călătorului care vrea să pătrundă pe pământ necunoscut. El este expus unor pericole ciudate şi unei terori nebănuite. *Comunicarea odată stabilită, eu nu te pot proteja împotriva pericolelor la care te expune călătoria ta*. Eu nu pot să te îndrum pe potecile ferite de incursiunile celor mai înverşunaţi duşmani. Doar tu şi prin tine însuţi va trebuie să îndrăzneşti şi să rişti. Dar dacă iubeşti atât de mult viaţa şi singura ta grijă este să continui să trăieşti, nu contează pentru ce, însufleţindu-ţi nervii şi sângele cu elixirul dătător de viaţă al alchimistului, atunci de ce să te expui pericolelor speciilor intermediare? Pentru că elixirul, care introduce în corp o viaţă mai sublimă, face simţurile atât de subtile, încât fantomele din aer pot să fie percepute de auzul şi de văzul tău; în aşa măsură încât, fără o pregătire care te face treptat capabil să rezişti acestor fantome şi să te aperi de răutatea lor, o viaţă dotată cu această facultate ar fi cea mai înfricoşătoare capacitate pe care omul poate să o atragă.

Iată de ce elixirul, deşi compus din cele mai simple plante, nu poate fi luat fără pericol decât de acela care a trecut probele cele mai severe. Mai mult, există unii care, speriaţi de viziunile ce li s-au revelat încă de la prima înghiţitură, au considerat că puterea licorii de a-i salva era mai mică decât luptele şi rupturile naturii destinate să îi distrugă. Astfel, pentru cel care nu e pregătit, elixirul este o licoare pur şi simplu mortală. Printre păzitorii pragului, este unul care depăşeşte în răutate întreaga sa rasă, ai cărui ochi i-au împietrit pe

cei mai cutezători şi a cărui putere asupra spiritului creşte în mod direct proporţional cu frica. Curajul tău a început să se clatine?“[57]

Se ştie că sufletele oamenilor se încarnează de mai multe ori şi că morţile lor nu sunt decât puncte de trecere între două vieţi succesive. Mai ştim că aceste numeroase existenţe au un sfârşit, care este integrarea în Adam cel ceresc. Tradiţia ne învaţă şi că, în momentul fiecărei morţi, vin doi îngeri să ia sufletul, să îl conducă la tribunalul judecăţii; dar, la sfârşitul ultimei încarnări, atunci când sufletul va gusta, în sfârşit, viaţa absolută, se află Azrael, care vine să îl caute, chemându-l pe adevăratul său nume[58]; şi locul din univers în care el trebuie atunci să moară definitiv din viaţa de creatură este chiar locul în care el a coborât pentru prima oară. Căci sufletele au un nume misterios, care le indică originea, muncile şi calitatea luminii dobândite în timpul probei lor. Cum sufletul este regele unei porţiuni din univers, el îşi ia după el subordonaţii, prin faptele pe care le-a săvârşit, iar în locul în care i se întâmplă ultima moarte naturală se află reuniţi toţi inferiorii pe care i-a fost dat să îi guverneze la prima sa coborâre. Atunci aceştia sunt reuniţi cu el pentru totdeauna şi o parte din consecinţele căderii originare este ştearsă în acel moment.

Pe scurt, tot ceea ce tocmai am citat se referă la latura umană, voluntară şi accesibilă a iniţierii. Mai departe vine cea mai dureroasă probă dintre toate. Dacă o picăm, intrăm pe cărarea din stânga; dacă ieşim victorioşi, intrăm pe calea a cărei direcţie vom încerca să o indicăm în continuare.

Index Sumar al Punctelor Principale ale Studiului Înţelepciunii DivineDe autorul lucrării

Echo oder exemplarischer Beweiss(40)

Despre Dumnezeu

1. Discipolul să îl recunoască pe Dumnezeu ca fiind cea mai înaltă şi cea mai preţioasă dintre toate bogăţiile pământului;

2. Să creadă cu putere şi din toată inima sa în Dumnezeu;

3. Din frică de Dumnezeu, să ţină la graţia şi la binecuvântările sale mai mult decât la orice prietenie a oamenilor.

4. Să îl iubească şi să se teamă de Dumnezeu cu toată inima sa şi să păstreze o conştiinţă pură faţă de el şi faţă de oameni.

5. Să fie convins că Domnul îi va recompensa pe cei buni şi îi va pedepsi pe cei răi.

Despre Cuvântul Lui Dumnezeu

1. Să considere tot ce este dat în Scriptură drept cuvânt divin, cel mai înalt şi mai de necontestat adevăr.

2. Să arate mai multă credinţă cuvântului divin decât cuvântului omenesc. Să nu lase niciodată această şcoală divină pentru lecţiile unui om.

3. Să fie convins că va fi ajutat de cuvântul lui Dumnezeu să înţeleagă, în sensul lor interior şi secret, multe din marile mistere, care vor trece nevăzute de cei care se limitează la înţelesul exterior al Scripturii.

Despre Omul Interior

1. Să creadă, după învăţătura Cuvântului, că omul interior sau sufletul este mai desăvârşit decât trupul; şi că, prin urmare, trebuie să ţină mai mult la sufletul său decât la lumea întreagă şi la toate bunurile de pe pământ;

2. Să preţuiască astfel nu doar mântuirea veşnică şi fericirea sufletului, ci şi cultura sa şi iluminarea obţinută în timpul vieţii pământeşti.

Despre Viaţa Viitoare şi Veşnică

1. Discipolul să creadă într-o viaţă viitoare, mai bună şi fără de sfârşit;

2. Că în această viaţă veşnică există diferenţe între aleşi.

Despre Înţelepciunea Divină

1. Să aibă încredere în promisiunea divină, care ne-a spus că, dacă se caută în mod sincer Înţelepciunea, o vom căpăta după voia lui Dumnezeu;

2. Să dorească cu zel această Înţelepciune şi toate binefacerile sale;

3. Să considere că, în comparaţie cu Înţelepciunea divină, înţelepciunea omenească este o nebunie.

4. Să respecte Înţelepciunea divină şi să o prefere înţelepciunii, filosofiei şi artelor acestei lumi;

5. În studiile sale, să nu aibă în vedere onorurile lumeşti, ci doar cultura Sufletului său şi iluminarea sa veşnică şi obţinută în timp.

6. Să prefere comoara cerească tuturor comorilor pământeşti.

7. Să încerce să detaşeze din ce în ce mai mult inima sa de problemele lumeşti, ca să se lase cu totul în voia studiului Înţelepciunii divine şi să i se supună acesteia în mod absolut.

8. Să nu se neliniştească dacă, ascultând de această înţelepciune, el îşi atrage batjocura înţelepţilor acestei lumi şi trece drept nebun în ochii lor.

Ceea Ce Poate Fi Dat

Sinele este această piatră aruncată de constructori şi care a devenit cheia de boltă. Moartea lui Hristos pe cruce este moartea mistică a sinelui. (Fr. Hartmann)

Trebuie mai întâi să îl recunoască pe Hristos şi să fie mândru de el, iar apoi să se roage Mariei.

Nici Aristotel, nici Luther, nici Roma, nici călugării nu vor servi la nimic în această întreprindere. (Irenaeus Agnostus)

Iată ce spune autorul lucrării *Frater Rosatae Crucis* (57):

„Mai repede ajungi la Hristos imitându-i viaţa, decât citind mult. Rozacrucienii învaţă Biblia şi Tauler.“

Cel care nu ştie să citească, spune Julianus de Campis (39), nu are decât să îl asculte pe predicator.

Nu-i de ajuns doar să mergi spre Hristos, ci mai trebuie şi să devii una cu el.

Să aprindem în inima noastră iubirea lui Hristos.

Există în om: corp, suflet, spirit (1 Tesaloniceni V, 25; 1 Corinteni, II, 14; Luca, I, 46, 47) sau trei oameni: omul senzual; omul animal raţional; omul spiritual. Fiecare trebuie să îşi poarte crucea şi, de aceea, să îi crucifice pe primii doi şi să treacă la al treilea, prin umilinţă, disperare şi moarte.

Cu cât omul urcă mai mult, cu atât crucea sa devine mai grea.

Schweinghardt spune că colegiul Duhului Sfânt este suspendat în aer, acolo unde vrea Dumnezeu, căci el este cel care îl conduce. El este mobil şi imobil, stabil şi instabil; el se mişcă pe roţile sale, dar şi cu ajutorul aripilor sale; şi, deşi Fraţii seamănă adevărul prin trâmbiţe răsunătoare, Julien de Campis se ţine mereu de partea cealaltă, înarmat cu sabia examinării. Dacă ai o conştiinţă încărcată, nici un punct, nicio coardă nu te va salva. Vei cădea în puţul greşelii cu atât mai adânc cu cât ai fost mai sus şi vei pieri acolo.

Urmează-mă; imită păsările aerului curat. Ele zboară; fă şi tu la fel. Nu există pericol în încetineală, ci există multe pericole în grabă. Lasă-i pe porumbei să zboare dincolo de arca ta, ca să vezi dacă ţinutul înfloreşte. Dacă ei îţi vor aduce o crenguţă de măslin, înseamnă că Dumnezeu ţi-a venit în ajutor. Şi tu, la rândul tău, trebuie să îi ajuţi pe săraci. Dacă ei rămân afară fără nicio dovadă de adevăr, mergi în grădina ta, mulţumeşte-te cu rădăcinile tale, plantează răbdarea, păzeşte-ţi sufletul de deznădejde. Deşi Julien spune: «Cine nu a fost apt astăzi, va fi şi mai puţin mâine; împotriva înţelepciunii nu se luptă cu forţă»; va veni ceasul.

Fraţii au darul ubicuităţii; sunt mai aproape de tine decât crezi.

Acest templu trebuie să fie foarte mic, căci nici un frate nu stă acolo mai mult de patru săptămâni. Totuşi, ei îţi văd de acolo gândurile mai bine decât ai putea să le manifeşti. Citeşte deci, aşteptând, vechile lucrările de teologie; cea a lui Thomas de Kempis, de exemplu; urmează-le; tu ai acolo toată învăţătura, aşa de limpede şi de frumoasă, încât e demnă de a fi gravată pe aur şi pe pietrele preţioase. Practic-o neîncetat; atunci vei fi mai mult decât pe jumătate rozacrucian; vei găsi în curând Magnalia Lumii celei

Mari şi a celei Mici; în curând, un frate îţi va apărea. Acesta este singurul drum.

Madathanus spune că Hristos este arborele vieţii, din care sunt îndulcite apele amare de la Mara; noi suntem ramurile sale şi vom face fructe cu virtutea sa. Noi formăm o singură fiinţă cu el. Carnea şi sângele său spirituale sunt hrana sau ţesătura vieţii, cu care se hrăneşte adevăratul om interior, căci fiecare principiu se hrăneşte cu cel asemenea lui: corpul mortal se hrăneşte cu pământ, corpul sideral se hrăneşte din cer, iar sufletul trăieşte prin Duhul Domnului.

Omul interior sau corpul dinamic, pur, formează cu cereasca sa logodnică, prin credinţă, o esenţă spirituală care este carnea lui Hristos, ţesătura vieţii, o iubire înflăcărată şi pătrunzătoare. Din umanitatea spirituală, Iisus le-a oferit discipolilor săi un corp şi o viaţă cerească pe care le-a adus din Cer. Legea este un foc care transformă în cenuşă natura, pe Adam şi carnea, prin suferinţă şi prin moarte; Evanghelia este o apă care spiritualizează prin graţia lui Hristos şi a Duhului şi care aduce pacea, bucuria, binecuvântarea şi viaţa”.

Imitarea lui Hristos rămâne manualul oricărui aspirant la coroana invizibilă a rozacrucienilor. Această carte, modestă şi familiară, al cărei autor s-a sustras timp de secole admiraţiei oamenilor, este, după Noul Testament, cea mai sublimă pe care providenţa ar fi putut să o dea rasei albe. Cel care practică perfect toate sfaturile pe care aceasta le dă – spune Schweinghardt – va fi mai mult de jumătate rozacrucian. Virtutea secretă care îi conferă un farmec divin este această alianţă unică dintre ideal şi real, această coborâre continuă a sublimului în grijile obişnuite ale vieţii de zi cu zi, această înălţare neîntreruptă a inimii, care transfigurează faptele cele mai comune.

Thomas de Kempis, pe care cercetările moderne l-au dovedit a fi autorul acestei admirabile cărţi, aparţinea *Societăţii Fraţilor vieţii comune*. Am ţinut în mâini unul din portretele sale. Nimic din figura slabă, nici din

trăsăturile neregulate, nici din ţinuta rezervată a acestui iniţiator nu dezvăluie efortul suprauman al voinţei sale, nici suferinţele continuu reînnoite prin acceptarea conştientă. Urâţenia fizică pare a fi un caracter comun al fiinţelor în care abundă splendoarea morală; ca şi cum Cerul ar dori să dea acestor suflete alese un principiu pământean de o anormalitate atât de specială încât numai lumina lor să fie atât de puternică pentru a-l face să evolueze şi pentru a-l armoniza.

Este imposibil să faci o analiză a acestei cărţi, pentru că tot ce se află în ea este esenţial. Putem doar să găsim aici cele trei mari împărţiri ale vieţii mistice: cea purgativă, cea iluminativă şi cea unitivă, fiecăreia dintre ele fiindu-i consacrată una din primele trei părţi. A patra parte, care vorbeşte despre taina Euharistiei, nu pare a fi altceva decât o adăugare scrisă de câţiva teologi dornici de a face să intre în ritual acest ghid al celor care îl adoră pe Tată în duh şi adevăr.

Într-adevăr, doar în goliciunea acestei camere mistice ni se prescrie să ne refugiem pentru rugăciunea din care sufletul nostru respiră un aer atât de puternic încât îl face să se întoarcă din legământul cel mai intim al naturii umane: căutarea fericirii. Şarpele cel vechi aşezat în centrul propriei fiinţe, încolăcit în jurul trunchiului arborelui Cunoaşterii, ne ispiteşte cu bucuriile cărnii, cu bucuriile raţiunii, cu bucuriile orgoliului. Foarte rare sunt inimile care percep alte atracţii, alte scopuri ale eforturilor lor; şi mai rari sunt cei care le percep şi au curajul să meargă spre boală, spre ignoranţa umană, spre umilinţă. Doar aceia pot să înţeleagă *Imitarea* şi să se bucure de lucrurile sublime din Evanghelie.

A comenta opera umilului olandez ar însemna să facem un curs întreg de mistică esoterică; iar alături de secretele pe care am putea să le descoperim aici, câte secrete nu am uita cu totul, împiedicându-i poate pe alţi căutători să le vadă?

Schweinghardt vorbeşte despre fecioara Sofia şi despre grădina sa, în care, spune el, a intrat, deşi nedemn, şi prin care trecem pentru a ajunge la capăt. Traducem rugăciunea pe care a spus-o în acest moment şi care ni se pare foarte frumoasă:

„Doamne, Părinte al oricărei înţelepciuni, fie-ţi milă de bietul păcătos care sunt şi luminează inima mea ca să vadă minunile tale; îndepărtează de la mine orice păcat omenesc, ca să pot să te cunosc, pe tine şi Magnalia ale tale, cu puterea credinţei şi cu adevărul încrederii, să înţeleg bunătăţile tale, să devin de folos aproapelui meu, din dragoste pentru Iisus Hristos, singurul tău Fiu, care domneşte, trăieşte şi se află alături de tine şi de Duhul Sfânt, în vecii vecilor, amin, amin, amin“.

Aşa cum ne confirmă Gutmann[59] (58), omul retrăieşte în timpul nopţii vorbele şi faptele sale din timpul zilei; le examinează, iar spiritul său judecă ce e bine şi ce e rău; Dumnezeu îi trimite instrucţiunile sale cu ajutorul îngerilor săi şi îi arată adevărata cale. Căci există o asemenea virtute în întuneric încât un om cu mintea sănătoasă poate să obţine noaptea tot ce îi este necesar lui însuşi şi spre binele aproapelui; însă datoria lui este să acţioneze, în ziua următoare, conform învăţăturilor ce i-au fost date şi să meargă în lumina pe care a primit-o. În felul acesta, lumina va putea să iasă din întuneric.

Madathanus povesteşte astfel cum a primit el Lumina. Întrucât ceea ce vom prezenta în continuare provine dintr-un simbolism elevat, îi voi lăsa cititorului grija de a extrage de aici o interpretare fie alchimică, fie magică, fie mistică.

După o meditaţie profundă asupra a diferite pasaje din Scriptură despre povestea lui Rahela, Iacob şi a lui Dudaim[60] şi despre topirea unui viţel din aur de către Aaron, autorul nostru adoarme şi îl vede în vis pe Solomon, care îi apare în toată splendoarea sa. Femeile, curtenii şi căpeteniile Prinţului Magilor defilau în procesiune în jurul „Centrum in Trigono

Centri“; numele său era ca un ulei răspândit, al cărui parfum pătrunde peste tot, iar spiritul de foc era o cheie pentru a deschide Templul, pentru a pătrunde până în Sfânta Sfintelor şi pentru a deveni stăpânul cornului din Altar.

Atunci, visătorului i-a fost deschisă înţelegerea; el a ştiut atunci că, în spatele lui, se afla o femeie despuiată; ea semăna cu iubita din Shir-ha-shirim, dar pe pieptul său exista o rană deschisă, din care curgea sânge şi apă; hainele sale se aflau la picioare, rupte şi acoperite de nămol. Aceasta este Natura ocultă dezvăluită, fecioara pură din care Adam a fost creat; ea locuieşte în grădină; ea doarme în peştera dublă a lui Avraam pe ţarina lui Efron, iar palatul său este construit în adâncul Mării Roşii.

Visătorul s-a speriat foarte tare la vederea tuturor acestor lucruri şi la auzul acestor cuvinte. Dar Solomon l-a liniştit; cu sudoarea sângelui fecioarei, el i-a luminat înţelegerea şi i-a întărit memoria, ca să poată cunoaşte măreţia Preaînaltului, înălţimea, profunzimea, temelia oricărei naturi. Regele l-a luat apoi pe visătorul nostru de mână şi a coborât cu el într-o pivniţă din care ei au pătruns într-o sală tainică şi împodobită, cu ferestre de cristal, din care se vedea camera precedentă, soţia Regelui şi Fecioara goală. Solomon l-a rugat să îşi aleagă dintre cele două femei pe cea care îi va plăcea, asigurându-l că le iubea la fel pe amândouă.

Printre prinţesele de la curte care asistau la această întâlnire, o femeie foarte bătrână, purtând un veştmânt de culoare cenuşie, coafată cu o tocă neagră împodobită cu perle şi mătase roşie, învelită într-un palton brodat turceşte, înaintă spre eroul nostru, spunându-i că este mama fecioarei goale şi implorându-l să o aleagă de soţie. «O să vă dau, a adăugat ea, pentru a-i curăţa veşmintele, o sare ce se topeşte uşor, un ulei care nu arde şi o comoară de nepreţuit.».

Solomon i-a dat aşadar această fecioară, la cererea sa; s-a produs atunci un tumult în suita regelui, iar visătorul a dormit până dimineaţa. Trezindu-se, el nu a mai văzut pe pat decât hainele murdare ale logodnicei sale; el le-a păstrat cu grijă, timp de cinci ani, în ciuda mirosului urât care ieşea din ele. La capătul acestor cinci ani, neştiind la ce îi pot folosi aceste veşminte,

s-a gândit să scape de ele. Atunci, i-a apărut bătrâna doamnă, care i-a reproşat amar lipsa de grijă; într-adevăr, sub aceste haine, pe care nici nu le spălase, nici nu le aranjase, erau ascunse comorile. Ea i-a explicat apoi că dezgustul pe care îl arătase în timpul căsătoriei sale faţă de hainele murdare ale logodnicei îl iritase pe Saturn, bunicul acesteia, care o adusese din nou la starea în care se aflase înainte de a se naşte. Apoi i-a arătat cum să cureţe aceste podoabe şi să le readucă la strălucirea lor de la început. Astfel, visătorul a găsit comoara universală.

Semnele Secrete Ale Unui Adept

1. Rozacrucianul este răbdător.
2. Bun
3. El nu cunoaşte invidia.
4. El nu se grăbeşte.
5. Nu este vanitos.
6. Nu e dezordonat.
7. Nu e ambiţios.
8. Nu e mânios.
9. Nu gândeşte rău despre alţii.
10. Iubeşte dreptatea.
11. Iubeşte adevărul.
12. Ştie cum să fie tăcut.
13. Crede în ceea ce ştie.
14. Speranţa sa este puternică.
15. Nu poate fi gonit.
16. Va rămâne mereu membru al Societăţii sale.

Lucrurile acestea i-au fost revelate unui pelerin de către un înger, care i-a luat inima şi a pus în locul ei un cărbune încins. (Madhatanus).

Deviza Rozacrucienilor

Ex Deo nascimur,
In Jesu morimur,
Per Spiritum Sanctum Reviviscimus.

Regulile Rozacrucienilor

1. Iubeşte-l pe Dumnezeu mai presus de orice altceva.
2. Consacră-ţi timpul dezvoltării spirituale.
3. Fii total altruist.
4. Fii temperat, modest, energic şi tăcut.
5. Învaţă să cunoşti originea metalelor în tine.
6. Păzeşte-te de pretenţii.
7. Trăieşte într-o adorare constantă a binelui suprem.
8. Învaţă teoria înainte de practică.
9. Fii milos cu toate fiinţele.
10. Citeşte vechile cărţi ale înţelepciunii.
11. Caută să le înţelegi sensul secret.
12. Secret rezervat Rozacrucienilor. El este pur interior. (Madathanus)

51 *Gründlicher Bericht* (56) cuprinde aceeaşi alegorie, sub o formă puţin diferită. Există trei sensuri ale acestei alegorii.
52 Acest statut şi regulile care urmează sunt traduse de Madathanus.
53 *Scrisoarea F. G. Menapius*, 15 juillet 1617.
54 Villiers de Lisle-Adam, *Axël.*
55 Bulwer Lytton, *Zanoni.*
56 Bulwer Lytton, *Zanoni.*
57 Bulwer Lytton, *Zanoni.*
58 Ruysbroeck Admirabilul şi Villiers de L' Isle-Adame, *Vestitorul.*
59 Cartea a VIII-a.
60 *Vulgata* traduce acest termen prin cuvântul *Mandragora.*

Capitolul IX
Teologie

Teologia rozacruciană se bazează pe ternar.Rozacrucienii recunosc, în centrul absolut al planului divin, Natura eternă şi necreată, care este împărţită în felul următor:

– Spiritul, Chintesenţa eternă;

– Dumnezeu, substanţa eternă;

– Cuvântul, Esenţa celor trei persoane divine, triplă şi unică;

– Umanitatea divină, viaţa de foc, de lumină şi de spirit.

Această sferă a soarelui divin răspândeşte lumina Graţiei, al cărei Fiat produce Timpul şi Spaţiul. În ea sunt conţinute toate posibilităţile imaginabile; acestea sunt apele descrise în cosmogonii, pe care pluteşte suflul lui Elohim şi care dă naştere Luminii Naturii, care este primul lucru creat, apoi celor patru calităţi: recele, caldul, uscatul şi umedul. Aici sunt plasate operaţiunile Soarelui natural, totodată foc, lumină, spirit şi viaţă. Hyle primitivă, centrul Luminii Naturii, este principiul lumii superioare spirituale, palatul nemaipomenit al Naturii celeste zodiacale, matricea seminţelor celeste, animale, vegetale şi minerale. Corpul Luminii Naturii este lumea inferioară, corporală, compusă din formă şi materie, din cele patru elemente şi din cele trei principii: sare, sulf şi mercur.

Aceste două lumi, cea superioară şi cea inferioară, sunt asemănătoare; găsim aici o substanţă şi trei principii al căror ansamblu formează haosul din care ţâşneşte fântâna cu apă vie, Mercurul filosofilor. Sulful filosofilor provine din putrefacţie; el este sufletul. Sarea provine din calcinare; ea este forma. Mercurul, copilul, provine din conjuncţie; atunci când îl coagulăm, obţinem Arheul fix şi Tinctura.

Manifestările Tetragramei sunt întotdeauna pe jumătate dezvăluite; ele îşi trimit razele asupra acestei lumi în timpul zilei, iar aceste raze sunt

asimilate în timpul nopţii; omul primeşte aceste raze prin rugăciune şi le asimilează prin muncă.

Rugăciunea este Ash, un foc alimentat de Haos, care volatilizează pământurile fixe; munca fixează fluidul, care reproduce imaginea lucrurilor superioare; el trebuie să fie îndrumat de către Ruah Hochmael, spiritul Înţelepciunii, iar tipul său este piramida luminoasă, simbol imobil al Treimii active în mod infinit.

Să rezumăm toate aceste idei prin extrase din Gioacchino da Fiore, care are meritul de a fi folosit un limbaj destul de limpede şi mai puţin tehnic. Le vom găsi exprimate şi în scrierile Fraţilor Spiritului Liber.

Din Fiu face Trup şi din Spirit face Suflet. Cele Şapte Daruri Ale Spiritului

„Cuvântul făcându-se trup, a locuit printre noi. El a fost un Dumnezeu-Născut; el, care era invizibil prin simplitatea naturii sale, s-a făcut vizibil prin asimilarea sa cu natura umană. El a vrut să fie personificat prin misterul vocii printre oamenii vizibili, astfel încât cei care nu puteau să ajungă prin contemplare la pătrunderea misterelor divine să fie conduşi către sublim prin exemple vizibile.

Căci acest lucru nu se întâmplă la fel cu cei care sunt spirituali şi cu cei care sunt carnali. Ochii spiritualilor sunt deschişi către lucrurile divine. Dar pentru aceasta, şapte daruri ale Duhului Sfânt le sunt necesare, daruri pe care Duhul care este Dumnezeu le împarte fiecăruia după placul său.

Atunci când Duhul se răspândeşte în inimile credincioşilor la Cincizecime, ţâşneşte din acestea.

De aceea, el este însufleţire, în timp ce Fiul este întrupare, iar el nu face bine prin exemplul lucrurilor vizibile, ci prin insuflarea daturilor sale.“ (*Apocalypsis*)

Iubirea, Substanţa Duhului

„Pentru toţi cei care vor dori să aibă cunoaşterea iubirii, care este începutul şi sfârşitul tuturor virtuţilor şi al tuturor eforturilor, nu au decât să vadă ce este ura. Căci, dintre toate lucrurile, ura este cel mai odios, cel care nu trebuie niciodată iertat. Astfel, omul să nu considere nimic mai detestabil decât ura; aşa stau lucrurile cu Dumnezeu, care nu se manifestă în totalitatea sa decât prin Iubire. Îţi spun, dacă se întâmplă ca aproapele tău, chiar dacă este fratele tău, să aibă un caracter dificil în relaţiile cu tine şi dacă totuşi ştii că el te iubeşte undeva în adâncul sufletului său, îi vei suporta urâciunile cu o anumită indulgenţă. Dacă, dimpotrivă, ştii că te urăşte, cu oricâtă grijă şi mângâieri te-ar înconjura, nu îi vei putea suporta prezenţa. E sigur că ura este cea mai rea dintre nedreptăţi, ea este la fel ca strâmtoarea Charybda, ceva monstruos care învăluie, sufocă şi ucide. Şi nu putem trăi decât prin duh, care este Iubirea în substanţa sa.

Nu există păcat mai grav decât ura. Mi se spune că există şi altele. Nu sunt de acord şi, la rândul meu, spun că cei care vor să devină adepţi ai Adevărului trebuie să asculte adevărul.

Căci este sigur că nu există nicio iertare pentru cei care au păcătuit împotriva Duhului, nici acum, nici în veci, căci Duhul este iubirea de Dumnezeu, iar cel care nu are Duh, nu are iubire. Ori iubirea merge spre iubire. Acolo unde există ură, nu există Duhul, adică nu există decât moartea”. (*Apocalypsis Nova*).

Tatăl Este Putere, Fiul – Înţelepciune, Duhul – Iubire

„Fără Iubire, religia nu este decât o aparenţă exterioară. Ori Iubirea vine şi se trage de la Înţelepciune, dar nu de la înţelepciunea copilărească a oamenilor; ea vine de la înţelepciunea divină şi, de aceea, înţelepciunea divină o precedă. Nu există virtute mai înaltă. Putem spune că înţelepciunea şi iubirea sunt două bunuri de nepreţuit. Totuşi, dintre acestea două, Iubirea este cea mai înaltă, pentru că ea este emanaţia Duhului Sfânt.

Astfel, şi Înţelepciunea provine de la Putere, căci Puterea inspiră teama, care împinge spre Înţelepciune; apoi, Înţelepciunea are un scop, iar acesta este Iubirea. Vârsta Tatălui este cea a Puterii, originea fricii; vârsta Fiului este cea a Înţelepciunii, iar Vârsta Duhului se va revela prin Iubire.

Pe vremuri, poporul evreu nu îl cunoştea pe Dumnezeu decât prin puterea sa, care inspira teamă. El era adorat prin teamă. Aceasta nu era decât o parte a lui Dumnezeu. Astăzi, prin Fiul, creştinii cunosc Înţelepciunea. Dar îl vor cunoaşte cu adevărat şi în întregime pe Dumnezeu doar aceia care îi vor cunoaşte Iubirea, cunoscându-l pe Duhul Sfânt. Şi această lumină nu va străluci pe deplin decât în a treia vârstă. (*Psalterion Decacord*).

După Fludd, Dumnezeu este această pură şi universală unitate, care cuprinde întreaga multiplicitate şi care, înainte de Creaţie, trebuie să fie considerată ca o fiinţă transcendentă, care trăieşte în sine însăşi, o viaţă fără limite, în care toate lucrurile care trebuie să devină explicite sunt implicit conţinute.

Universul a fost format de El după modelul unei lumi arhetipale preexistente în ideea divină şi exteriorizată în mod triplu. Monada eternă, fără să iasă din propria sa profunzime centrală, are cele trei dimensiuni: punctul, pătratul şi cubul. Unitatea multiplicată prin ea însăşi dă pentru pătrat unitatea; iar acest pătrat, multiplicat prin unitate, dă cubul, adică o altă unitate. Aceasta este imaginea conform căreia lumea creată iese din izvorul său prim şi intră din nou acolo.

Cuvântul lui Dumnezeu este întreit. El este mai întâi Domnul Iisus Hristos, Mântuitorul nostru; el este apoi acel lucru prin care Dumnezeu a creat lumea şi prin care păstrează orice lucru; în sfârşit, el este cuvântul Legii, care îi instruieşte pe oameni şi îi înalţă până la Împărăţia veşnică. Ori cuvântul lui Dumnezeu este Voinţa sa; iar Voinţa sa sunt îngerii înveşmântaţi cu puterea sa; dar oamenii nu înţeleg fizic cuvântul său, pentru că dacă l-ar înţelege, ar fi nimiciţi; Adam este singurul cu care se spune că

Dumnezeu ar fi stat de vorbă. El nu le mai vorbeşte oamenilor decât lăuntric, într-o limbă universală pe care fiecare şi-o traduce îndată în propria sa limbă; cei cărora le vorbeşte sunt din acel moment iluminaţi şi devin profeţi şi clarvăzători.

Cuvântul lui Dumnezeu, în acţiunea sa creatoare, este o lumină eternă şi invizibilă, care iluminează lumile şi oamenii. Cuvântul omului îndrumă animalele şi acţionează asupra semenilor săi; dar, dacă ar putea să realizeze, prin credinţa în Hristos, operele lui Dumnezeu, cuvântul său ar putea săvârşi miracole peste miracole; dacă am avea atâta credinţă cât un grăunte de muştar, am fi stăpânii întregului Pământ şi ai locuitorilor săi.

Pentru rozacrucieni, misterul lumii nu era decât coborârea perpetuă a Cuvântului întrupat şi regenerarea acestuia de către Duh; Abisul devine Lumină prin milă; Dumnezeu se realizează în om prin Mesia. Această ieşire, pentru a folosi limbajul lui Boehme, se produce din vecie.

Conform rozacrucienilor, planul divin este umplut de întreita esenţă a lui Iehova, Sfântul Duh şi Iisus. Pentru şcoala din secolul al XVII-lea, această treime s-a transformat în pătrime prin Maria şi în cincime atunci când această Marie coboară în microcosmos, unde ia numele de Sofia.

Astfel, esenţa divină care, în Eternitate, se compune din Dumnezeu, din Persoană şi din Cuvânt, se manifestă, în Timp, ca Tată, Fiu şi Duh şi devine vizibilă în lumea noastră sub forma lui Iisus Hristos, Dumnezeu şi om. Acestea sunt cele două paradisuri, ceresc şi pământesc. (Madathanus)

Dumnezeul tri-unic, sau Iehova, a creat totul din nimic, din Haos, prin lucrarea Duhului. Primul Hyle al înţelepţilor este extras de aici. Acolo se află bolta cerească, animalele, mineralele, vegetalele, macrocosmosul, al cărui centru este chintesenţa; microcosmosul, cea mai perfectă dintre creaturi; omul, imaginea lui Dumnezeu, cu sufletul său nemuritor, care este un foc ceresc şi invizibil. Această creatură umană a căzut; dar vine Mesia, lumina graţiei şi a naturii; astfel, trebuie să devenim conştienţi de Marea Carte a Naturii, începând de la Omega, sau astrul nopţilor, apoi meditând asupra ei cu virtuţile Trandafirului crucificat; apoi păstrând tăcerea în faţa lui Alpha, rezultatul meditaţiei, soarele dătător de viaţă.[61] (Madathanus).

Există trei lucruri admirabile: Dumnezeu şi Omul, Mama şi Fecioara, Treimea şi Unitatea; la fel, există trei culori fundamentale: galbenul, albastrul şi roşul. (Madathanus). Fecioara, Biserica şi Sufletul sunt cele trei soţii ale Cuvântului, în Cer, pe Pământ şi în Om. Această triplă semnificaţie a Naturii Esenţă este numită de kabbalişti Şekina sau splendoare divină; ei reprezintă Şekina sub forma unui trandafir.

Nici un ochi omenesc nu l-a văzut pe Dumnezeu; profeţii şi sfinţii nu au văzut decât gloria care îl înconjoară; imaginea sa cea mai asemănătoare este sufletul omului. Doar cei care au inima curată îl vor vedea pe Dumnezeu, atunci când vor ajunge la perfecţiune. Pe acest pământ, El binevoieşte să li se arate câteodată celor drepţi, în timpul somnului.

Vedem imediat că există, în fenomenul mântuirii oamenilor, două elemente opuse: unul venind de sus, Graţia, şi altul venind de jos, din noi înşine, Meritul. Atunci când Cuvântul ne ajută prin intermediul celui dintâi, el apare ca Fiul lui Dumnezeu; atunci când coboară la nivelul nostru pentru a-l dobândi pe cel de-al doilea, el apare ca Mântuitor. De aici vine deosebirea dintre graţia eficientă şi graţia eficace. Toate eforturile noastre se reduc la a obţine, pe lângă Graţie, supunerea la nevoinţe sau ispăşirea şi, alături de merit, eliberarea de pactul făcut cu Răul. Astfel, extremele Fiului lui Dumnezeu şi ale Mântuitorului se îmbină într-o unitate de al treilea ordin, care se produce în sufletul omenesc prin regenerare şi care a fost figurată fizic prin Transfigurarea lui Iisus Hristos.

Să vedem acum în ce fel poate să se reverse acţiunea vie a Mântuitorului asupra lumii.

Noi suntem spectatorii şi actorii unei lupte morale între puterile bune şi puterile rele, care trebuie să se încheie fie prin triumful binelui, fie prin triumful răului. Un succes momentan al Răului asupra Binelui produce Martiriul. Dimpotrivă, o victorie a Binelui asupra Răului nu se câştigă fără ca învingătorul să sufere Patimi. În ambele cazuri, există suferinţă pentru om; în primul caz, suferinţă materială, iar în al doilea caz, suferinţă divină.

Martiriul şi Patimile au fiecare propriul rezultat: primul, prin misterul propagării credinţei; cel de-al doilea, provocând pogorârea unui ajutor supranatural. Astfel este evocată acţiunea pe pământ a dreptăţii eterne, care inaugurează era, aşteptată de toţi misticii, a Împărăţiei lui Dumnezeu.

Începutul tuturor lucrurilor şi dezvoltarea lor sunt înscrise în Cartea eternă a memoriei lui Dumnezeu; este aceeaşi cu Cartea Vieţii, despre care vorbeşte o anumită şcoală mistică. Fericiţi cei ce pot să îşi scrie numele în această carte. Aceştia sunt copiii lui Dumnezeu. Doar lor le sunt revelate câteva din secretele Înţelepciunii, dar numai unele dintre ele, pentru că acestea sunt atât de numeroase, încât ar fi nevoie de cinci sute de ani doar pentru a fi enumerate. Aceste secrete sunt foarte oculte, pentru că ele ar putea fi rău folosite şi pentru că oamenii, care deja le dispreţuiesc pe cele două sau trei pe care le cunosc, le-ar profana pe toate.[62]

Această Carte a Vieţii are, la fel ca orice realitate spirituală, reprezentantul său pe pământ, aşa cum este explicat în pasajul următor:

> „Cartea Apocalipsei ferecată cu şapte peceţi este Cartea Vieţii, care conţine toate lucrările tincturii, conform Eternităţii şi Timpului. Această tinctură este omul, al cărui număr este 666. Astfel:
> Întreaga înţelepciune este cuprinsă într-o singură carte, întreaga virtute într-o singură piatră, întreaga frumuseţe într-o singură floare, întreaga bogăţie într-o singură comoară şi întreaga fericire într-un singur bine, şi toate acestea sunt Iisus Hristos, Alpha şi Omega, răstignit şi înviat, izvor, arbore, lumină şi carte a vieţii“. (Madathanus)

Dacă acum ne punem întrebări în legătură cu doctrina comună a lui Enoh şi Moise, aceşti doi oameni misterioşi, a căror moarte arată iniţierea, vom vedea că teologia primitivă, aş putea spune antediluviană, a Institutului

Rozacrucian se reduce la datele următoare, admiţând totuşi că nu aş fi comis greşeli în lectura acestor texte venerabile.

Şi, mai întâi, există un singur Dumnezeu adevărat. Acest Dumnezeu se manifestă omului prin singurul fapt al reciprocităţii existenţelor lor în unul şi în celălalt. Iar omul, care caută printre nenumăratele forme ale existenţei universale, îl descoperă, dându-şi seama că aceste forme nu sunt decât semnele relative ale perfecţiunilor sale absolute.

Astfel, Stăpânul lumii le apărea patriarhilor preistorici mai întâi ca Realitate absolută, apoi ca Viaţă universală şi în sfârşit ca ansamblu al raporturilor neîncetate ce reunesc toate scânteile acestei Realităţi cu toate formele acestei Vieţi. Este ceea ce creştinismul va numi, în anul platonic următor: Tatăl, Fiul şi Duhul Sfânt, care se manifestă în armonie în Împărăţia Cerurilor.

Aceşti trei poli ai divinităţii se exprimă în interiorul Absolutului, dacă pot să folosesc această formulă; iar această exprimare a lor este reprezentată de îngeri, care devin, trecând prin incinta Relativului, demoni, oameni sau zei, printr-o depolarizare a voinţei lor.

Numărul sau, mai degrabă, clasificarea acestor îngeri diferă în funcţie de aspectul sub care sunt înfăţişaţi; căci numărul lor rămâne constant, din moment ce punctul de vedere din care îi observăm este fix. Doar aceia care au parcurs universul întreg şi care au primit din chiar mâinile cuvântului botezul veşnic al Duhului pot să îşi schimbe la nesfârşit posturile de observaţie.

Tatăl este baza indispensabilă pentru tot ce există; el se află în centru, sau mai degrabă la originea oricărei fiinţe, ascuns sub un mister de nepătruns; el creează tot, el califică tot, el modifică tot, el mobilizează tot; el este focarul tuturor polilor, măsura tuturor cantităţilor, originea tuturor mişcărilor, schema tuturor organismelor.

Duhul este pretutindeni; el formează însăşi substanţa şi atmosfera Împărăţiei lui Dumnezeu; el stabileşte toate relaţiile între locuitorii acestei împărăţii, fără să capete vreodată o formă; el specifică, în Absolut, voinţele Tatălui; el este marele organizator şi marele semănător al scânteilor Luminii

divine; el îl uneşte pe Tată cu Fiul şi pe Fiu cu Tatăl; el chiar îl înlocuieşte, ca să zic aşa, pe Cuvânt în opera creaţiei; el îl acomodează, îl adaptează, îl face posibil de asimilat de către fiinţele supranaturale şi de către cele naturale; el localizează şi el universalizează; în sfârşit, el limitează porţiunea Neantului pe care se va produce Existenţa.

Fiul sau Cuvântul, aspectul lui Dumnezeu cel mai apropiat de noi şi cel mai puţin de neînţeles, este unic în esenţa sa: Viaţa absolută, Fiinţa. Atunci când rămâne independent de orice substanţă, el este imuabil; când el decide acest lucru, îmbracă forme, mişcări şi timp. Atunci, sufletul omului poate nu să îl înţeleagă, ci să îl simtă. El este o parte din Tată şi toate fiinţele îi datorează lui facultatea de a acţiona; în această stare, el îmbracă o formă triplă, ceea ce face oamenii să îl adore sub diferite nume, fie că se manifestă în puritate, fie că iese din sânul Tatălui, fie că se ascunde sub disonanţele concertului universal, în lumea binarului, fie că face efortul de a prelua voinţele neregulate ale fiinţelor pentru ale aduce la unitatea primitivă.

Fiecare din aceste trei forme se manifestă într-un mod care îi este propriu, dar a căror examinare ne va face să trasăm o întreagă ontologie. În sfârşit, acest Cuvânt şi submultiplii săi se modifică în patru feluri, în activitatea lor: fie că se prezintă pur şi simplu în mijlocul pentru care îşi propune să lucreze, fie că se înconjoară mai întâi în acest scop cu ajutoarele lor subordonate, fie că se înveşmântează cu substanţa creaturilor asupra cărora doreşte să acţioneze, ca să se pună în totalitate la îndemâna acestora, fie, în sfârşit, că se încarnează chiar în spiritul unuia sau mai multora din aceştia din urmă, pentru a le oferi un ajutor mult mai eficient.

Aceste cuvinte, adică Cuvântul central şi nenumăraţii săi submultipli, acţionează întotdeauna într-un loc dat, în centrul acestui loc, în locul ce oferă imaginea temporală a eternei şi activei Eternităţi; ele sunt întotdeauna în prezent; doar razele pe care ele le emană sunt supuse acţiunii Timpului. În sfârşit, ele sfârşesc prin a se individualiza, întotdeauna pentru a fi mai bine folosite de creaturile individuale, specializându-se după modurile intelectuale proprii fiecărei clase a acestora din urmă.

Astfel, universul este semnul lui Dumnezeu; aglomeraţia haosului primeşte lumina dătătoare de viaţă a Cuvântului; toate moleculele substanţei sunt însufleţite începând din acel moment; ele iau contact, se amestecă, se separă, se grupează, luptă, se transformă şi se armonizează încetul cu încetul, după cum Duhul le pătrunde şi le atrage spre centrul etern care le-a dat naştere.

61 *Lege, judice, tace*.
62 Gutmann, cartea I.

Capitolul X
Cosmologie

Fludd ne spune că la începuturi existau numai două principii, care proveneau din Tatăl: Întunericul şi Lumina, ideea formală şi materia plastică. După diferite operaţiuni făcute cu lumina, materia a devenit cvintuplă. Lumile spirituală şi temporală, supuse acţiunii de tip originar, au devenit, în asemănare cu această idee invizibilă, mai întâi inteligibile, apoi, încetul cu încetul, manifestate prin acţiunea lor reciprocă.

Astfel a fost produsă fiinţa sau gândirea care a fost atribuită creaţiei. Aceasta este, propriu-zis, Fiul, a doua persoană a Treimii, care mai este numită şi Macrocosm. Macrocosmosul este divizat în regiunile numite Empireu, Etereu şi Elementar; acestea sunt locuite de naţiuni invizibile şi nenumărate; Lumina se răspândeşte pe acolo şi apoi se stinge în cenuşile întunecate care formează a treia lume. Există trei ierarhii ascendente de îngeri: Terafinii, Serafimii şi Heruvimii; în contradicţie cu acestea, trei ierarhii întunecate, populate cu îngeri decăzuţi. Lumea elementară este coaja, rămăşiţa, cenuşa, sedimentul focului eterat. Omul este un microcosmos.

Toate corpurile închid în ele, ca şi cum ar fi tot atâta închisori, o părticică de spirit eterat, un magnetism interior, care este viaţa lor. Astfel, toate mineralele au o anumită forţă vegetativă, toate plantele au o sensibilitate rudimentară, toate animalele au un instinct aproape raţional. Prin urmare, alchimistul face corpurile să evolueze cu ajutorul focului material, magicianul operează folosind un foc invizibil, iar adeptul împrăştie erorile cu ajutorul focului intelectual.

Fludd spune că lumina este agentul vieţii universale. Ea este cauza tuturor energiilor şi mijlocitorul său, mai bine zis, ministrul voinţelor divine. Ea se află în centrul lumii, adică, pentru zodiacul nostru, în spatele soarelui; ea este cu atât mai dinamică cu cât este mai invizibilă.

Această din urmă idee pare a fi împrumutată de la Dante, la care ea este baza constituirii celor nouă cercuri ale Paradisului şi a celor nouă cercuri ale Infernului.

Mai departe, putem să vedem cum este explicat Infernul. Toţi scriitorii rozacrucieni sunt de acord cu existenţa sa dar, după Gutmann, Purgatoriul se află în conştiinţa fiecăruia dintre noi; el există deci într-un mod subiectiv, iar intensitatea sa este direct proporţională cu perfecţiunea la care ne supunem propria conştiinţă.

Dimpotrivă, existenţa Infernului este obiectivă, iar cei pe care Hristos i-a botezat din nou pot să îl vadă; el provine, în dezvoltarea cosmogonică, din Împărăţia întunericului.

Există trei tipuri de întuneric: în infern, în cerul exterior şi pe pământ. Primele două sunt cele mai profunde. În afară de asta, fiecare creatură conţine tenebre, al căror grad formează opacitatea sau transluciditatea proprie; chiar şi ochiul omului este întunecat, iar obscuritatea care îl acoperă nu se împrăştie decât pe măsura purificării morale.

În plus, trebuie să menţionăm întunericul taumaturgic, care se produce în afara evoluţiei obişnuite a lucrurilor şi care este semnul unei voinţe particulare a lui Dumnezeu. La fel stau lucrurile şi cu eclipsele planetelor.

Astfel, în univers, fiecare lucru are întunericul său, iar mama unică a tuturor acestor tenebre este întunericul din puţurile Abisului, a cărui cheie este păstrată de Marele Înger până în ziua judecăţii.[63] Omul interior se află în întuneric; el trece în lumină atunci când îndeplineşte acţiuni meritorii, iar strălucirea faptelor sale, dacă este suficient de puternică, ajunge pentru a împrăştia întunecimea omului corporal. Pietrele şi metalele pot astfel să îşi manifeste lumina prin operaţiunile artei; asta ne învaţă alchimia.

Nu trebuie să credem că partea întunecată a universului este creaţia directă a lui Dumnezeu. Dumnezeu nu a dorit niciodată răul. Voinţa cea rea a diavolului a produs tot ceea ce este întunecime şi imperfecţiune în lume. Astfel, omul nu este stăpân al Întunericului şi, dacă nu renaşte din apă şi din duh, nu poate să ducă cu sine Lumina. Stăpânul Întunericului este Lucifer,

prinţul acestei lumi, ajutat de nenumăratele sale legiuni formate din îngeri răzvrătiţi.

Esenţa Întunericului este un lucru dezlegat (?), insesizabil şi necorporal, mult mai subtil decât aerul şi decât apa; remediul său trebuie să fie deci un lucru de aceeaşi natură, spirituală, care să pătrundă peste tot. Este vorba de strălucirea sfinţeniei; este purificarea interioară, prin care omul formează în el însuşi o imagine din ce în ce mai asemănătoare cu izvorul oricărei Lumini.

Să ne amintim că aceste Tenebre pot să existe în noapte, în împărăţia morţilor, în întunericul exterior.

Între ceruri şi pământ numărăm şapte lucruri, care sunt contrare unul altuia şi care totuşi există împreună; este vorba de spaţiul eteric al firmamentului, de aerul umed şi aerul uscat, de lumină, căldură, frig şi pământ; a opta sferă este întunericul.

Fiinţele din cele trei lumi, luate în ansamblu, formează o scară filosofică, kabbalistică şi magică, lanţul de aur care reţine pasărea hermetică, arborele cunoaşterii binelui şi răului, care se dezvoltă în conformitate cu legile numerelor 4, 5 şi 7.

Eva Universală

Este Maha-Mariah, fecundată din lăuntru şi, prin urmare, veşnic fecioară (vezi Geneza).

Dumnezeu este un spirit etern, necreat, infinit, care există în sine însuşi; el a devenit, în Natură şi în Timp, un om vizibil, corporal şi muritor.

Natura este un spirit creat, temporal, finit şi corporal; o imagine, o umbră a Celui Veşnic.

Ochiul lui Dumnezeu vede, creează şi păstrează orice lucru. Privirea acestui ochi este Lumina graţiei, care este Ergon, Eva celestă, agentul regenerării. Circumferinţa acestei lumini este tinctura celestă, sfânta taină prin excelenţă, Roza-Crucea.

Ochiul Naturii vede şi conduce totul pe pământ. Lumina sa trăieşte, moare, acţionează, piere şi renaşte din nou; ea este Parergon, Eva

pământească, naşterea materială. Circumferinţa sa este tinctura fizică, sudoarea soarelui, laptele acestei fecioare care are şase copii şi care totuşi rămâne pe vecie virgină. Aici au rolul lor filosofii.

Dar, ca să vezi toate aceste lucruri, trebuie să le contempli cu ajutorul a ceea ce John Dee numeşte „monada hieroglifică”.[64] (59) Este Fecioara Sofia. Faţa ei străluceşte precum soarele dreptăţii; în pieptul său arde focul dumnezeiesc al Treimii, unde se află Urim şi Tummim. Prin dreapta sa, toate fiinţele ies din unitate, în conformitate cu legea Vechiului Testament; prin stânga sa, toate fiinţele intră din nou în unitate, în conformitate cu legea Noului Testament. Fiul său este Cuvântul întrupat, microcosmosul, în centrul căruia se află, în mod simultan, Timpul şi Eternitatea; prin el se ajunge la colegiul Sfântului Duh, unde asistăm la operaţiunea Fiat-ului Naturii.

În acest Fiat există patru sfere concentrice, care ies una din cealaltă. Nu vom expune aici legea generală a cuaternarului; vom preciza doar că aceasta exprimă dubla mişcare inversată a Naturii, ceea ce vrea să spună că marea operă minerală, marea operă magică şi marea operă spirituală se împlinesc prin procedee analoage. *Signatura Rerum* a lui Jacob Boehme încearcă, în totalitatea sa, să demonstreze această teză. Această lege generală a cuaternarului a fost revelată în mod esenţial în cele patru litere ale inscripţiei bătute în cuie pe partea superioară a Crucii.

Iată, în conformitate cu cărţile hermetice, semnificaţia acestor patru litere, INRI.

I (Iod) ar simboliza principiul creator activ şi manifestarea principiului divin, care fecundează substanţa.

N (Nain) ar simboliza substanţa pasivă, moale, a tuturor formelor.

R (Rasit) ar simboliza uniunea acestor două principii şi perpetua transformare a lucrurilor create.

I (Iod) ar simboliza din nou principiul creator divin, pentru a arăta că forma creatoare ce este emanată acolo urcă din nou, fără încetare, pentru a

ţâşni din nou, pentru totdeauna.[65]

„Roza-Cruce, formând astfel o bijuterie preţioasă, era atributul vechilor magi, care o purtau atârnată de gât cu un lanţ de aur. Dar, pentru a nu lăsa cuvântul sacru INRI la vederea profanilor, ei au înlocuit aceste patru litere cu cele patru figuri care sunt unite în sfinx: capul omenesc, taurul, leul şi vulturul”.[66]

Iată patru sensuri ale acestor patru litere:

Sensul material:
Jesus Nazaraeus Rex Judaeorum
(Iisus Nazarineanul, Regele Iudeilor).

Sensul major:
Igne Natura Renovatur Integra
(Natura purificată este reînnoită, regenerată,
prin foc).

Sensul superior:
Inefflabile Nomen Rerum Initium.
(Numele inefabil este începutul lucrurilor)

Inefabil = 10, numărul perfecţiunii Sefiroturilor.
Nomen = 5, Universul constituit în esenţa sa.
Rerum = 5, Universul constituit în forma sa.
Initium = 7, dubla conştiinţă pe care fiinţa o capătă din formă şi din substanţă.

Se poate citi, de asemenea, în sens psihic: *Intra Nobis Regnum Jehovah* (În interiorul nostru se află regatul lui Iehova). (Jean Tabris).

Cu titlu anecdotic, vom menţiona şi alte explicaţii care au fost propuse pentru aceste patru litere:

Igne Nitrium Roris Invenitur
(Prin foc este descoperită nitrura din rouă) (ermetică)

Jamaim, Nor, Ruach, Jabashah
(Apă, Foc, Aer, Pământ) (ebraică)

Justum Necare Reges Impios.
(Este drept să fie daţi morţii regii lipsiţi de pietate)
(iezuită)

Ignatii Nationum Regumque Inimici.
(Discipolii lui Ignaţiu sunt duşmanii naţiunilor şi ai regilor) (antiiezuită)

Indefesso Nisu Repellamus Ignorantiam.
(Printr-un efort necurmat să respingem ignoranţa).

Infinitas Natura Ratioque Immortalitas.
(Natura revelează imensitatea, iar raţiunea nemurirea).

Insignia Natures Ratio Illustrat.
(Raţiunea dezvăluie minunile Naturii).

Justicia Nunc Reget Imperia.
(Acum dreptatea va conduce imperiile).
Şi, în sfârşit, cea pe care noi o considerăm cea mai semnificativă:
De unde veniţi? Din *Iudeea*.
Prin ce oraş aţi trecut? Prin *Nazareth*.
Cine v-a condus? *Raphael*.
Din ce trib sunteţi? Al lui *Iuda*.

63 Gutmann, cartea a VIII-a.
64 Vezi John Dee, *Monada hieroglifică*, trad. Alexandru Anghel, Ed. Herald, Bucureşti, 2009 – n.t.
65 Christian: *Istoria magiei, a lumii supranaturale şi a fatalităţii de-a lungul timpului şi la diferitele popoare*, Furne Jouvet, Paris.
66 Revue des Hautes Etudes, 11887, Nr. 5, p. 150.

Capitolul XI
Sociologie

Cărţulia numită *Tintinnabulum Sophorum* (Clopotul înţelepţilor), de Carolus Lohrol de Henneberg, spune în mod explicit că rozacrucienii caută să îl recunoască pe Fiul lui Dumnezeu şi natura, să regleze, să perfecţioneze ştiinţele şi artele, să prevadă direcţiile veacului următor şi să le facă să fie în concordanţă cu trecutul, în sfârşit, să reformeze Statul social.

Michel Potier (43), după ce reaminteşte că Dumnezeu a promis înţelepciune pentru toţi aceia care i-o vor cere, spune:

1. Fraţii Roza-Crucii sunt de religie ortodoxă.

2. Ei folosesc aceleaşi taine pe care le-a instituit Iisus (Botezul şi Cina cea de Taină), cu toate ritualurile reînnoite ale Bisericii primare.

3. Ei recunosc Cezarul şi conducătorul creştinătăţii în politică. Respectând ierarhiile, ei nu incită poporul la revoluţie.

4. Ei promit oamenilor de bun-simţ ajutorul lor, precum şi pe cel al lui Dumnezeu,.

5. Se străduiesc să îşi ajute aproapele.

6. Nu discută despre vreo erezie, ci vorbesc numai despre Sfânta Scriptură.

7. Prin această învăţătură, ei îi îndeamnă pe oameni la pietate.

8. Le oferă ajutorul lor celor care suferă.

9. Promit să purifice artele liberale de ceea ce e fals şi să le redea splendoarea lor iniţială.

10. Au oroare faţă de operele falşilor alchimişti; promit să facă un catalog cu adevăratele lucrări de hermetism şi să îi îndepărteze pe cei care nu deţin cunoaşterea naturii de la orice studiu de acest fel.

11. Îi arată lui Dumnezeu slava care i se datorează, recunoscând că numai de la El vin toate comorile şi misterele lor.

Fama Remissa (60), din 1616, protestează împotriva celor care consideră Roza-Crucea drept o invenţie a iezuiţilor iar apoi explică pe îndelete că rozacrucienii îşi propun să aducă religia, poliţia, sănătatea, societatea, natura, limbajul şi acţiunea în armonie cu Dumnezeu, cu Cerul şi cu Pământul.

Die Lobliche Bruderschafft Lichtt Schiff, presupusa traducere a unui manuscris latin din 1489, descrie un stat social ideal, în care toată lumea îşi îndeplineşte datoria.

Dar nimeni nu a elucidat mai bine decât Robert Fludd legăturile mistico-filosofice ale acestor vise generoase. Pentru că sociologia rozacrucienilor derivă din etica lor, iar acolo nu este decât mărire. Se va putea observa, în următorul articol al lui Fludd, în ce consta la ei iniţierea individului. De acolo vom ajunge la milenarism, iar speranţele politice şi sociale ale acestei Frăţii vor decurge în mod natural din concepţiile lor mistice, studiate în prealabil.

Oare poate cineva ca, în spaţiul de timp cuprins între învierea lui Hristos şi venirea sa, să se ridice din moarte, prin virtutea Duhului dătător de viaţă, pentru a pătrunde în viaţa eternă?

> „Hristos ne oferă primul exemplu de înviere, pentru că toţi ceilalţi oameni, supuşi păcatului încă de la naştere, trebuie să învieze în Hristos şi prin duhul său dătător de viaţă; numai el, care era născut fără nici un păcat, a murit nevinovat pentru păcatele oamenilor, în el însuşi şi prin el însuşi, principiu a tot ceea ce există, Dumnezeu adevărat, şi a înviat dintre cei morţi, învingându-l pe diavol, întunericul şi moartea.

De aici rezultă că toţi cei care vor dobândi puterea vie a lui Hristos vor putea să învieze cu uşurinţă; este un lucru sigur, dovedit prin experienţă. Într-adevăr, se spune că, atunci când mormântul lui Hristos a fost deschis, s-au trezit corpurile mai multor sfinţi care dormeau; pentru că aceste trupuri moarte şi înveşmântate fuseseră atinse de numeroasele raze ale acestui Duh dătător de viaţă. Astfel, numai prin trecerea sa, în timp ce corpul lui Hristos se trezea, Duhul a făcut să învieze şi a purificat corpurile a numeroşi sfinţi. Şi nu este nicio îndoială că trupul mort al oricărui om, aflat în prezenţa puterii dătătoare de viaţă a Duhului, poate să învieze şi el în acest fel, în timpul care separă învierea lui Hristos de venirea sa, adică până în ziua în care el va face să se ridice toţi morţii, prin lumina strălucitoare a chipului său, în faţa întregului univers, şi în care îi va transforma pe cei vii şi îi va curăţa de orice murdărie.

Toţi cei care mor în Hristos vor reînvia în Duh. Ori, întrucât Iehova face totul prin cuvânt şi cu duhul, întrucât Cuvântul este adevărata lumină şi singura viaţă a oamenilor, este necesar să dobândim o a doua viaţă de la acest Duh dătător de viaţă, a doua viaţă prin care vom fi treziţi şi fără de care învierea morţilor este fără putinţă, pentru că numai această viaţă veşnică poate să stăpânească Moartea şi pe miniştrii săi.

Fericit acela care se poate uni cu Duhul, pentru că atât în corpul său, viu sau mort, cât şi în sufletul său va avea bucuria şi fericirea, fericirea sinceră, singura prin care putem fi înălţaţi la viaţa eternă, nu altfel decât Enoh şi Ilie, care nu au murit niciodată, sau decât Moise, după moartea sa.

Nu este deci cu neputinţă ca Duhul să se unească cu trupurile câtorva iluminaţi, să le atragă la sine prin înviere şi să le reţină alături de el, pentru veşnicie, împreună cu trupurile.

Căci trebuie să ştim că această lumină se răspândeşte pretutindeni în lume; din cauza propriei noastre obscurităţi, ea nu ne este

perceptibilă, dar cei iluminaţi sunt sensibili la ea şi lor le aduce încă şi mai multă iluminare.

Iluminaţii sunt aşadar destinaţi să acopere acest bine suveran şi pe niciunul altul. Duhul îi va ilumina din ce în ce mai mult prin uniunea sa cu ei, prin faptul că îi atrage spre el şi în final îi va reţine alături de el pentru veşnicie.

Astfel este principiul regenerării, al învierii sufletului şi a corpului, al sublimării corpurilor pământeşti în natură cerească, al separării subtilului de grosier, a purului de impur, al transmutării fiinţei de natură vizibilă în natură invizibilă; astfel este principiul adevăratei tincturi, care singură ţine metalele şi corpurile“.

Fludd repetă aici ceea ce s-a mai spus, şi anume că rozacrucienii preferă să îşi vadă numele înscris în Cartea nemuririi, decât să producă aur.[67] De altfel, nici măcar nu poţi să faci aur dacă nu deţii cunoaşterea luminii despre care este vorba pe parcursul acestui capitol. Misterul Roza-Crucii nu este misterul alchimic.

Pe marginea unei hieroglife rozacruciene se află deviza *Jesus nihi omnia*, care figurează şi în titlul unei lucrări extrem de cunoscute a lui Andreae. (36) Iar Iisus este cel care, prin simbolul soarelui, anunţă perfecţiunea.

Rozacrucienii se referă la principiile lui Hermes Trismegistos:

„Omul este un miracol mare, căruia trebuie să îi arătăm preţuire şi iubire, pentru că el trece în natura dumnezeiască şi el însuşi este un fel de Dumnezeu.

Se spune că natura oamenilor este consangvină cu natura zeilor şi că ea se înrudeşte astfel ca urmare a acţiunii divinităţii.

Şi asta este ceea ce trebuie să înţelegem din hieroglifele rozacruciene, şi nu să vedem în ele opera unui suflător vulgar“. (61)

Şi încă:

„Celui care va avea Cuvântul venit din cer şi se va uni cu Duhul care străluceşte de splendoarea divină îi va aparţine destinul lui Moise şi al lui Ilie.

Este un efort de care, fără îndoială, nu sunt capabili oamenii acestui secol, păcătoşi prăbuşiţi sub greutatea enormă a propriilor greşeli şi care, în loc să cheme duhul, sunt împinşi de o furie diabolică să îl gonească cu bastonul ignoranţei şi al blasfemiei.

Noi chemăm moartea prin greşelile vieţii noastre şi obţinem pierzania prin lucrarea propriilor noastre mâini. Pentru că Dumnezeu nu a creat moartea şi el nu se bucură de pierzania oamenilor. El l-a făcut pe om nemuritor; gelozia diavolului este cea care a adus moartea pe lume.

Noi pierim prin nedreptate, care ţine de diavol, Prinţul acestei lumi, din care el a gonit dreptatea; şi acesta e motivul pentru care suntem incapabili de nemurire. Fiind drepţi, vom deveni nemuritori ca Dreptatea însăşi, a cărei natură este de a fi perpetuă şi fără de care nu vom putea nici să renaştem, nici să trăim din nou.

Totuşi, un anumit număr de oameni nu este exclus de la binecuvântare; misterul învierii sălăşluieşte în sufletele lor şi ei sunt cei care au privilegiul de a fi număraţi printre fiii lui Dumnezeu, pentru că ei zăresc lumina care domneşte în lume şi pe care lumea nu o vede; ei o văd, o cunosc şi mărturisesc despre ea“.

Şi, într-un alt loc:

„Hristos a zis: Voi construi Biserica mea pe această piatră. Fludd explică faptul că acolo nu este vorba de o piatră materială, ci de însuşi Hristos şi de întreaga omenire.
Hristos locuieşte în om; el îl pătrunde în întregime; şi fiecare om este o piatră vie din această stâncă spirituală. Cuvintele Mântuitorului pot fi astfel aplicate omenirii în general. Astfel se va construi templul, asemănător cu cele ale lui Moise şi Solomon. Atunci când templul va fi sfinţit, pietrele sale moarte vor deveni vii, metalul impur va fi transformat în aur fin, iar omul îşi va redobândi starea sa primitivă de inocenţă şi de perfecţiune“. (19)

Aceste idei sunt cu totul remarcabile. Se observă în acest text de ce Frăţia Rozacruciană se interesa de politică, de sociologie şi de civilizaţie, care erau metoda sa şi programul său, ambele împrumutate textual din Evanghelie.

Semne premergătoare venirii Leului – Despre venirea sa – Ruina pseudo-profetului – Reînnoirea lumii. Purificarea şi uniunea universului sub regatul etern, din care nedreptatea va fi gonită pentru totdeauna şi în care se va stabili dreptatea eternă.

„Să se ştie că nimeni, nici om, nici chiar înger, nu poate să cunoască ora venirii Leului. Este o taină pe care numai Tatăl o cunoaşte. Ceea ce Dumnezeu a lăsat să ştie aleşii săi sunt semnele care o preced, pentru ca aceştia să fie avertizaţi, iar datoria lor este să nu se lase niciodată abătuţi de la veghea lor, aşteptând semnele promise.
Vegheaţi aşadar, pentru că nu ştim nici ziua, şi nici ora. Vegheaţi, pentru că Dumnezeu a promis că va ilumina carul spiritului său

profetic şi că lucrurile rămase ascunse le vor fi dezvăluite celor care vor fi demni de ele.

Timpul în care vor apărea semnele va fi spre sfârşitul celei de-a şasea Biserici, numită şi filadelfică, sau la începutul celei de-a şaptea, numită şi laodiceeană, care sunt descrise în Apocalipsă (111, 7-22). «Cel care are cheia lui David, cel care deschide şi nimeni nu închide, care închide şi nimeni nu deschide, este cel care e sfânt şi vrednic să spună aceste lucruri».“

Iată cum anunţă aceste vremuri *Confesiunea* rozacrucienilor:

„Trebuie să observăm cu vigilenţă şi să împărtăşim tuturor ceea ce Dumnezeu a hotărât să ofere şi să îngăduie lumii înainte de sfârşitul său (care va urma la scurt timp după aceea). Va exista chiar adevărul pe care l-a deţinut Adam, aceeaşi viaţă, aceeaşi lumină, aceeaşi slavă ca în paradisul pământesc. În acel moment vor lua sfârşit orice servitute, orice întuneric, orice falsitate, orice minciună.

Şi iată ce veţi mai scrie voi, o, fraţilor. Acela va fi momentul în care romanii necuraţi care au proferat blasfemii împotriva lui Hristos şi care nu se vor abţine de la minciună nici măcar în lumina soarelui divin care deja va începe să strălucească vor trebui să fie alungaţi în pustiu şi în locuri singuratice. Acestea sunt semnele care anunţă venirea lui Hristos; dar lor le vor urma altele, care vor anunţa sosirea grabnică a orei şi a zilei şi dintre care cele mai importante sunt mai întâi un cutremur de pământ de o asemenea violenţă cum nu s-a mai văzut niciodată; oamenii vor fi aruncaţi de pe pământ, oraşele dărâmate, iar marele Babilon va veni înaintea lui Dumnezeu, pentru a-i prezenta caliciul indignării.

Aceasta va fi vremea în care o piatră desprinsă de pe munte, fără ajutorul vreunei mâini omeneşti, va veni să lovească picioarele de

> fier şi de lut ale lui Nabucodonosor şi va prăvăli totul în jos, astfel încât un singur amestec va reuni aur, argint, bronz, fier, argilă şi, de asemenea, ţărână.
> Aceasta va fi, de asemenea, vremea în care Cel Bătrân de Zile va veni şi va da puterea Dreptăţii cerurilor înalte, care vor avea domnia şi puterea.
> Aceasta va fi vremea în care va apărea cel Nedrept, lucrând misterul nedreptăţii, care va combate şi se va ridica mai presus de tot ceea ce e divin şi se va aşeza în Templul lui Dumnezeu, dându-se drept Dumnezeu; dar Domnul nostru Iisus îl va ucide cu suflul gurii sale şi îl va distruge cu venirea sa. Pentru că va fi într-adevăr un pseudo-profet, iar ceea ce noi tocmai am spus este explicaţia simbolului pietrei care se rostogoleşte singură pe munte, ca şi a altor numeroase simboluri ce se regăsesc în Apocalipsă“.

Urmează un lung citat din *Apocalipsă*, referitor la zilele din urmă. Şi Fludd conclude:

> „Fie ca lumea să fie trezită din somnul său de către Fraţii Roza-Crucii, care sunt singurii capabili să o pregătească pentru venirea Leului“. [68]

Valentin Andreae a dezvoltat aceste idei în mai multe pasaje. În *Menippus* (46) a lăsat el să transpară cel mai limpede proiectele sale de reformă universală, de îmbunătăţire a literelor, artelor şi ştiinţelor, a religiei şi a politicii. Găsim acolo un tablou precis şi pătrunzător al virtuţilor şi viciilor oamenilor, în toate categoriile societăţii.

67 Cf. Louis Figuier, *L'Alchimie et les alchimistes*, Hachette, Paris, 1860.
68 *Tractatus theologo-philosophicus*, cartea a III-a, capitolul 8.

Capitolul XII
Alchimie

Am spus deja că, pentru rozacrucieni, alchimia materială – căutarea pietrei care transmută – nu este decât o muncă secundară, un *parergon*, şi că marea operă rozacruciană – *Ergonul* – este spirituală. Textele rozacruciene repetă fără încetare că singurul lucru necesar pe lume şi, în acelaşi timp, singura metodă de a reuşi în alchimie constă în a se abandona lui Dumnezeu şi în a se împovăra cu crucea lui Hristos.[69] Dar de acolo nu trebuie trasă concluzia că indicaţiile tehnice care însoţesc aceste texte ar fi lipsite de valoare practică.

Într-unul din primele capitole ale acestei cărţi[70], am oferit o scurtă analiză a *Nunţii chimice a lui Christian Rosencreutz*. Din punct de vedere alchimic, această lucrare vorbeşte despre cele două căi, insistând mai ales asupra căii umede. Iată un comentariu la *Nunta chimică*, oferit în 1617 de alchimistul luxemburghez Radtichs Brotoffer:

I. Prima zi (Distilare) – mi se părea că mă aflu (metonimie, efect pentru cauză) într-un turn întunecat (cucurbită), înlănţuit de un mare număr de oameni (impurităţi); eram îngrămădiţi unii într-alţii şi ne făceam reciproc şederea şi mai dureroasă decât era. După ce am îndurat un timp acest supliciu, am auzit sunetul unor trompete minunate; acoperişul turnului s-a ridicat (alambic) imediat, mulţimea a început să se caţere, îngrămădindu-se şi lovindu-se unii într-alţii. Ajuns sus, un bătrân cu barba albă (recipient) ne-a poruncit să facem linişte etc.

Idem (Rectificare a sulfului) – Abia a spus el aceste lucruri, că bătrâna le-a poruncit slujitorilor să coboare coarda de şapte ori (*aqua vehens*) în turn şi să îi scoată de acolo pe cei care ar putea să se agaţe de ea. Mulţi nu

au putut să o apuce, din cauza greutăţii lanţurilor lor (impurităţi aderente); unii chiar aveau mâinile smulse (defect al mercurului sau al spiritului). Bătrâna a luat numele tuturor celor care ieşiseră şi i-a jelit pe cei ce rămăseseră (resturi depuse pe fundul vasului).

II – A doua zi a nunţii descrie proprietăţile pietrei la prima şi la cea de a doua operaţie. Muntele înalt este prima soluţie; mulţimea este *guttae duplicis mercurii*; pământul este fundul vasului. În a treia zi, oraşul reprezintă vasul de sticlă; fecioara, dublul mercur; fratele acesteia, sulful; bătrâna este pământul coagulat.

Să ai materia nu este de ajuns; trebuie să ştii să separi ceea ce este pur de ceea ce este impur; ajutorul lui Dumnezeu este necesar pentru acest lucru, deoarece nu trebuie luat decât sângele leului roşu, la fel ca şi glutenul vulturului alb, după spune Theofrast. În aceste două operaţiuni se ascunde cel mai mare mister de pe lume. În special glutenul este greu de găsit; el nu este altceva decât o sare; dar această sare nu are alt folos decât acela de a face să iasă spiritul. Acest spirit vital este rădăcina oricărei arte. Despre el se vorbeşte în *Nuntă*, în cea de a şaptea zi (purtătorii de stindard).

III – Apoi este necesar să cântărim greutăţile cuvenite de roşu şi de alb, astfel încât soluţia corpului şi coagularea spiritului să se opereze în armonie; ca bărbatul şi femeia să fie bine proporţionaţi şi ca apa de rezoluţie să nu fie prea puternică, astfel încât sperma să nu fie înecată; impregnarea poate atunci să se săvârşească. Este ceea ce Theofrast numeşte *unitas per dualitatem in trinitate.*

IV – Aici începe putrefacţia, când apare culoarea neagră, ca dovadă a corectitudinii operaţiunilor precedente. Glutenul alb al vulturului este cel care trebuie să înnegrească. Acest lucru este explicat în a treia zi a Nunţii, în

pasajul despre înlănţuirea împăraţilor şi, în a patra zi, când este vorba despre regii morţi. Sudoarea este cea de-a doua disoluţie; cele şapte vase, un pământ subtil.

V – Aici, artistul va trebui să se roage cu patimă şi să studieze cu sârguinţă; trebuie să îşi lutuiască vasul cu cea mai mare băgare de seamă; să ştie cum să provoace potopul înţelepţilor, pentru a îneca tot femininul. Assimalet spune, în *Codex Veritatis*: pune-l pe omul cel roşu, împreună cu femeia sa albă, într-o cameră roşie, încălzită la o temperatură constantă, pentru un foc spiritual; acest amestec se face într-o apă permanentă, care, adusă la perfecţiune, este prima materie a pietrei. Trebuie de asemenea să potrivească focul: «Stânga sa (mercurul) se odihneşte pe capul meu, iar dreapta sa (soarele) mă îmbrăţişează. Vă conjur să nu o treziţi pe prietena mea, nici să nu o deranjaţi, până când va face singură acest lucru». (Cantica II, 6-7).

VI – Fermentaţia este simbolizată în cea de-a şasea zi a nunţii de o pasăre care se hrăneşte cu propriul său sânge şi cu cel al unei persoane cu sânge regal. Piatra este multiplicată de către ferment. Fermentul la alb este luna; fermentul la roşu este soarele; mercurul, chiar dacă este singura cheie a metalelor, nu are puterea de a le stinge dacă mai înainte nu a fost el însuşi soare şi lună; pentru că spiritul nu acţionează deloc asupra spiritului, nici corpul asupra corpului. Acest lucru aparţine celei de-a şaptea zi a nunţii.

VII – Dacă se varsă tinctură peste un metal impur, proiecţia nu va izbuti. *Nunta* descrie acest lucru sub forma jocului dintre rege şi regină, asemănător celui de şah.“

Trebuie să remarcăm faptul că autorii rozacrucieni care au publicat manuscrise vechi nu au uitat niciodată să îi recomande practicantului ca, înainte de orice operaţiune importantă, să spună o rugăciune şi să îl invoce pe Dumnezeu.

Vom completa ceea ce am prezentat mai sus cu extrase dintr-o operă rozacruciană foarte rară, al cărei simbolism este alchimic.[71]

Mesaj umil către prealuminata, pioasa şi sfânta Frăţie a Roza-Crucii. Cu o Parabolă drept supliment şi cu revelaţia Studiului care a motivat-o, adresat de către Mars de Busto nicenas.

„Salutându-vă creştineşte şi cu umilinţă, prealuminaţi din sfânta Frăţie a Roza-Crucii, nu vreau să trec sub tăcere faptul că, atunci când am venit din Ţările de Jos la Rostock, în urmă cu vreo cinci ani, am auzit, la un medic bătrân din acest oraş, zvonuri despre Frăţia voastră, ca şi discursul despre reformarea întregii lumi, pe care l-am ascultat cu mare interes. Dar, cum la o primă vedere această operă mi s-a părut în acelaşi timp demnă de încredere, dar şi îndoielnică, şi cum, pe de altă parte, nici nu văzusem şi nici nu auzisem vreodată ceva, orice ar fi fost, care să îmi confirme corectitudinea aserţiunilor din cărţile voastre, le-am dispreţuit din cauza lipsei mele de înţelepciune, cum am făcut de altfel şi cu celelalte lucrări pe care nu puteam să le înţeleg şi am presupus că numai nişte spirite subtile şi leneşe ar putea face să apară asemenea lucruri, pentru a-şi ascuţi inteligenţa.

Dar, de atunci, mi-au căzut în mână scrisorile a doi locuitori ai Ţărilor de Jos, apoi şi alte scrieri adresate vouă, unele bune, altele mai rele, pe care de multe ori le-am citit fără plăcere; dar, în ceea ce le priveşte pe ale voastre, atât cât am putut să iau cunoştinţă de ele, le-am citit cu mare bucurie în inimă. Le-aţi dat un răspuns foarte consolator locuitorilor din Ţările de Jos, i-aţi declarat demni şi i-aţi primit în Frăţia voastră sfântă; chiar le-aţi trimis şi un ghid, cu permisiunea Atotputernicei divinităţi, ca şi

o parabolă pe care, prin graţia lui Dumnezeu, am recunoscut-o şi am dobândit astfel certitudinea că aceea nu era nicidecum o fabulă sau o invenţie poetică, ci că Frăţia voastră este o adevărată mănăstire şi o asociaţie creştină, instituită în onoarea lui Dumnezeu atotputernicul şi pentru binele celor care sunt demni de acest lucru.

...Cred că este fără folos să vă vorbesc mai pe larg despre toate aceste lucruri, vouă, cei mai demni slujitori ai Domnului, pentru că eu cred cu tărie că aceste lucruri nu vă sunt necunoscute. În plus, sunt împiedicat să fac acest lucru de către blasfemiatori, care obişnuiesc să vadă foarte bine paiul din ochiul aproapelui, dar nu şi bârna din proprii lor ochi; însă eu nu mă voi lăsa înşelat din atâta lucru, deoarece ştiu că Hristos nu s-a dat morţii pentru cei drepţi, ci pentru păcătoşi şi că, în acelaşi fel, cel bolnav are nevoie de medic, iar nu cel sănătos.

Dacă Domnul Atotputernic va privi nefericirea mea şi mă va smulge din botul ispititorului pentru a mă primi cu graţia sa (pentru că îl invoc şi îl rog pe Dumnezeul meu să facă acest lucru din toată inima mea), voi spune, la fel ca patriarhul Iacob: Domnul este Dumnezeul meu, cu ajutorul său divin îi voi construi o locuinţă şi un templu în inima mea şi îl voi sluji cu toate puterile mele, atât cât îmi îngăduie slăbiciunea mea omenească, pe toată durata vieţii mele.

Dar eu mă voi angaja, oameni prealuminaţi ai lui Dumnezeu, să mă rog Domnului fără încetare, cu mare ardoare, pentru sănătatea trupurilor şi a spiritelor voastre, şi să vă slujesc de asemenea şi cu trupul meu, dacă mă socotiţi demn de acest lucru, ceea ce ar fi dorinţa mea prietenească.

Oameni binecuvântaţi, aspir cu ardoare să îi spun eu însumi şi prin viu grai unuia dintre voi plângerile mele cele mari, astfel încât ele să fie vindecate cu atât mai repede şi astfel să redevin sănătos; este de necrezut cât de mult mă apasă şi cât de greu îmi vine să le îndur. Aţi vrea aşadar, în conformitate cu oferta voastră prietenească şi cu rugăminţile mele umile, să lăsaţi să vină până la mine unul dintre voi, purtător al semnului de recunoaştere indicat în cartea intitulată *Frater non Frater*, astfel încât să nu fiu înşelat de vreun fals rozacrucian şi să pot astfel primi mângâierea şi

salvarea sufletului meu? Astfel voi veţi dovedi prin mine iubirea voastră şi adevăratul vostru zel creştin, de a nu-l abandona pe cel sărman şi nefericit; în plus, vă veţi îndeplini astfel promisiunea şi oferta voastră sinceră şi binevenită.

În ceea ce priveşte a doua preocupare a mea, voi o veţi putea cunoaşte, prealuminaţi de Dumnezeu, prin parabola următoare:

Într-o zi, am făcut o călătorie îndelungată spre un loc foarte îndepărtat, călătorie pe care au început-o mulţi înaintea mea, dar şi în acelaşi timp cu mine. Dar, pentru a o îndeplini, este nevoie de un om sănătos la trup şi la minte, care să nu cunoască nici teamă şi nici îndoială, ci să fie constant şi să poată îndura multe nenorociri şi greutăţi; pentru că nu este vorba numai de marea depărtare la care se află locul, ci şi de numeroasele obstacole care pot fi întâlnite pe parcursul acestei călătorii. Din această cauză, cel care porneşte la drum trebuie să ia cu sine tot ceea ce îi va fi de trebuinţă pe drum, astfel încât să nu fie nevoit să se întoarcă la puţin timp după plecarea sa, sau chiar atunci când ajunge la jumătatea drumului, deoarece pe această cale nu poate să nădăjduiască vreodată la ajutor. Dacă e vreunul care nu doreşte să procedeze în felul acesta, atunci e mai bine pentru el să nu mai pornească deloc pe această cale.

Ori, şi eu am pornit la acest drum, fără ca totuşi să mă gândesc la toate împrejurările relatate mai sus, pe care le-am recunoscut abia mai târziu şi am fost nevoit să iau drumul de la capăt de mai multe ori; astfel am învăţat cât de greşit este să faci orice fără să te gândeşti la lucrul respectiv şi fără să ai în vedere scopul. Dar nu am renunţat niciodată ci, dimpotrivă, spiritul meu se îndârjea tot mai mult şi mi se părea că mergeam mai degrabă pe smaralde, safire, hiacinte, diamante şi rubine decât pe pământ neroditor. Dar mulţi au fost înşelaţi prin aceasta, căci greutăţile drumului erau necunoscute de către ei.

În plus, aerul acestui loc îşi schimba culoarea în funcţie de împrejurări, de vreme şi de strălucirea soarelui, ceea ce îmi provoca mare uimire şi îmi sporea dorinţa de a reuşi. Şi, chiar dacă acestea se întâmplau în timpul iernii, iar planeta dominantă îşi manifesta cu putere acţiunea prin frig,

găseam încă, pe ici pe colo, câmpii frumoase, locuri cu verdeaţă şi flori de diferite culori; dar eu nu aveam în minte decât încântările din locul spre care duce calea cea grea, mai ales că această călătorie fusese începută întru slava lui Dumnezeu atotputernicul şi spre binele oamenilor.

Cum nu eram deloc străin de faptul că trebuia ori să renunţ în întregime să mai contemplu acest loc plin de încântări, ori să sufăr cu cea mai mare răbdare toate greutăţile pe care le voi întâlni pe drum, m-am hotărât ca mai degrabă să sufăr, cu voia lui Dumnezeu, toate nenorocirile decât să renunţ, pentru că era fără putinţă să îmi potolesc spiritul înflăcărat şi plin de dorinţă. Mai ales că drumul acesta părea la început foarte frumos şi uşor, ca o oglindă, şi acoperit în mare parte cu florile frumoase numite heliotrope sau sol sequium; cred, totuşi, că acest loc trebuie să fi fost plin de sânge, pentru că grecii au dus acolo mari lupte cu troienii, după cum am aflat de la locuitorii acestei ţări.

Am mai observat că astfel de câmpii unduitoare şi aceste flori diferite apăreau mai ales când soarele era acoperit de către nori opaci, astfel încât nu îşi mai putea trimite lumina cu o putere suficientă, iar atunci când razele soarelui străluceau fără niciun obstacol, pământul devenea negru ca un cărbune sau ca o smoală aprinsă, ceea ce aproape mă orbea. Această călătorie (atât timp cât locul foarte îndepărtat nu îmi era cunoscut) a fost tocmai pe placul meu, pentru că iarna îşi păstra puterea, ceea ce îmi sporea dorinţa; iar aceasta era sporită şi mai mult de faptul că, la răsăritul soarelui, în ciuda frigului puternic, aerul şi pământul erau peste tot umede, ca şi cum ar fi fost normal să fie aşa sau ca şi cum natura îşi înrădăcinase întreaga umiditate în acest loc, sau ca şi cum mlaştinile şi-ar fi tras seva din acest loc.

Diferite neplăceri mă reţineau, aşa cum am povestit mai sus; şi, cum socoteam că această călătorie nu va putea fi încheiată din cauza lipsei de hrană, m-am întors, observând cu cea mai mare grijă prin ce loc părăseam pământul umed, loc pentru care aveam un semn sigur, deoarece era locul în care Fortuna îşi primise punga de la Fortuna; Fortuna era încă pictată acolo cu Fortuna cea binevoitoare, ca şi cum această imagine ar fi fost încheiată

chiar în ziua aceea; mi-am întipărit acest loc în memorie pe cât am putut mai bine.

Dar trebuie să înfăţişez şi cauza trecută sub tăcere a acestei călătorii, căci acest lucru este important. Aflasem că şapte Înţelepţi sau Filosofi trebuie să locuiască în şapte capitale diferite ale Europei şi că aceşti Înţelepţi, mai mult decât oricare alţii, erau învăţaţi în toate artele şi aveau întreaga înţelepciune şi, mai ales, cunoşteau medicina. Cum orice om are dorinţa firească de a trăi vreme îndelungată şi de a fi sănătos pe acest pământ, am avut o mare dorinţă de a vizita toate aceste locuri, pentru a-i vedea pe aceşti Înţelepţi, sperând să obţin de la unul dintre ei un medicament perfect pentru a-mi păstra sănătatea până la sorocul stabilit de către Dumnezeu.

M-am gândit deci în sinea mea în ce oraş ar fi trebuit să merg prima dată, pentru că doar de noroc depindea dacă vreunul dintre aceşti Înţelepţi ar fi putut şi ar fi vrut să îmi împlinească dorinţa. Astfel am aflat eu în mai multe rânduri, spre paguba mea, că străduinţele sunt zadarnice, dacă lipsesc binecuvântarea şi bogăţia lui Dumnezeu; în acelaşi fel, am presupus cu uşurinţă că, în ciuda faptului că aceşti şapte Înţelepţi erau socotiţi pricepuţi în artele din lumea întreagă, înţelepciunea nu putea fi aceeaşi pentru toţi, ci diferită pentru fiecare dintre ei, deoarece Dumnezeu îl înzestrează mereu pe unul cu mai multă inteligenţă, virtuţi şi înţelepciune decât pe un altul, astfel încât unul îl depăşeşte pe celălalt în calităţi şi în virtuţi. M-am gândit deci că lucrurile trebuie să fie la fel şi cu aceşti Înţelepţi. M-am rugat aşadar cu înflăcărare Domnului Atotputernic să mă conducă pe drumul cel adevărat către omul care îi depăşea pe ceilalţi prin înţelepciunea sa, ca acesta să fie favorabil voinţei mele şi să îmi îndeplinească cererea.

În cursul unei nopţi, am avut un vis sau o viziune, care mi-a spus cu voce tare: Îndreaptă-ţi paşii spre polul pe care îl privesc marinarii şi pe care ei îl numesc Steaua Polară: acolo va fi îndeplinită dorinţa ta.

Când m-am trezit în întunericul nopţii, am meditat dacă trebuie sau nu să am încredere în acest vis. M-am hotărât în cele din urmă, pătruns de dorinţă şi cu gândul de a merge pe calea cea bună, să întreprind această

călătorie; şi, cum fără îndoială un înger bun a fost cel care mi-a arătat direcţia în acel vis, am pornit la drum, întru slava lui Dumnezeu.

Dar, îndată ce am dorit să înaintez, am văzut în faţa mea stânci înalte şi ascuţite, un drum greu şi sălbatic, hăuri adânci, vâltori de fum, locuri unde apa făcea la cădere un asemenea zgomot, încât am fost înspăimântat; şi m-am oprit brusc, covârşit de teamă, întrebându-mă dacă trebuia să îndrăznesc să merg mai departe sau să mă întorc din drum.

Pe de o parte, dorinţa cea mare mă împingea să văd ce se află în faţa mea; pe de altă parte, aspectul înfricoşător al acestui loc sălbatic mă respingea şi, la drept vorbind, am fost cuprins de o teamă foarte mare, văzând în faţa mea un drum atât de greu. Am rămas deci pe loc, foarte îndurerat, fără să văd vreun om în apropierea mea, care ar fi putut să mă sfătuiască sau să îmi ofere o consolare.

Stând astfel acolo fără vreun ajutor sau mângâiere, mi-am făcut curaj, mai ales amintindu-mi ceea ce visasem, şi am pornit înainte, spre slava lui Dumnezeu, cu un pas voios, chiar dacă eram nevoit să mă opresc în dese rânduri pentru a mă odihni, înainte de a fi încheiat ascensiunea pe acel loc. Dar, atunci când am ajuns sus pe creastă, nu am văzut în faţa mea nimic altceva decât o întindere vastă; eram deci nevoit să folosesc mica mea busolă, pe care o luasem cu mine din întâmplare; iar acul acesteia mi-a arătat rapid cel mai apropiat oraş, pe care nu îl observasem.

Am mers deci pe munte şi am ajuns la adevărata capitală, al cărei nume l-am uitat. I-am întrebat îndată pe locuitorii acestui ţinut despre înţelept şi, cum locuinţa sa mi-a fost repede arătată, am mers să mă întâlnesc cu el.[72]

Şi iată că am întâlnit acolo un om extraordinar, care semăna mai curând cu un hoţ, sau cu un tâlhar, sau cu un meşter de rând care îşi petrecea zilele pe lângă o fierărie, arzând cărbune, decât cu un savant fizician. Dar într-adevăr, în timpul discuţiei, am găsit la el atâta pricepere şi raţiune, cum nici nu aş fi putut să cred şi cum alţii o mie nu ar fi putut să creadă, dacă nu ar fi auzit cu urechile lor. Pentru că toţi cei şase Înţelepţi din celelalte şase capitale se sfătuiau numai cu el, atunci când era vorba de un lucru de mare însemnătate.

Este aşadar o mare prostie să judeci oamenii după înfăţişarea lor, după cum spune şi poetul: *Saepe latent humili, fortes sub corpore vires,* lucru care este valabil şi pentru oameni.

Acest om ciudat şi grosolan, dar foarte învăţat în spirit, ocupa un loc şi avea o locuinţă deosebită; de asemenea, poseda calităţi şi avea obiceiuri foarte ciudate, care mă uimeau peste măsură.

Căci, aşa cum Diogene locuia într-un butoi pe care îl prefera celor mai frumoase palate, Natura introdusese la fel, în natura acestui om, prin influenţe şi deviaţii stranii, hotărârea de a-şi alege drept locuinţă un loc la fel de ciudat; el nu avea nicio grijă şi nu simţea nevoia să impresioneze printr-o locuinţă frumoasă sau prin haine îngrijite; ci punea mare preţ pe înţelepciunea sa şi pe virtuţile sale, pe care le iubea mai mult decât toate comorile de pe lume.

Locuinţa sa se afla într-o stâncă grosolană şi dură, unde nu ajungeau nici căldura, nici frigul; dar, în interior, camerele sale erau pictate cu culori naturale atât de frumoase, încât păreau construite cu cel mai preţios jasp sau pictate de cel mai priceput artist, care şi-a arătat acolo întreaga sa măiestrie.

De asemenea, el nu suferea niciodată nici de foame şi nici de sete; dar, după uzul şi obiceiurile obişnuite, el se supunea săgeţilor lui Cupidon; de aceea el se neliniştea adesea, căutând să iasă, lucru pe care nu i-l permiteau întotdeauna cei care locuiau împreună cu el. Atunci chema deci vecinii, zicându-le: Prieteni, ajutaţi-mă să ies puţin la lumină, şi atunci vă voi ajuta şi eu, la rândul meu. Când vecinii auzeau acest lucru, erau foarte mulţumiţi, pentru că ştiau că nu vor rămâne fără răsplată.

Îndată ce era liber, trebuia să i se pregătească o baie, pentru a-şi petrece astfel timpul. Dar acolo se simţea destul de rău. Pentru că dragul de el începea să transpire şi cădea pradă unei boli, astfel încât ţipa şi urla ca un posedat, pe punctul de a leşina. Atunci, un muzician special însărcinat cu acest lucru începea să îi cânte cântecul pe care păstorii obişnuiesc să îl cânte zeului Pan.

Îndată ce auzea acest cântec, îşi revenea în simţire; dar, împotriva oricărei aşteptări şi în mare grabă, aducea pe lume un rod viu, dar nu fără

mare greutate şi durere, ca să spunem drept; acest rod nu îi semăna în niciun fel, după cum îţi puteai da seama când atingea vârsta maturităţii.

Trebuie ca acest rod să fie ceva minunat, pentru că provenea dintr-o naştere atât de ciudată, încât nu mai poţi găsi alta la fel. El conţinea două naturi şi din această cauză trebuia hrănit cu laptele unei capre care dădea atât lapte, cât şi sânge.

Şi aici era destule greutăţi care trebuiau depăşite, pentru că această capră nu se lăsa mulsă decât de o singură moaşă, care purta numele unei vrăjitoare; aceasta se numea Urganda şi folosea un pahar ciudat, făcut din piese minunate, realizat de cel mai priceput dintre artişti; arăta mai mult ca şi cum ar fi fost natural decât ca un lucru artificial şi mi se părea că ar fi o bucăţică din Tabula lui Hermes, semnată cu acelaşi sânge pentru ca vaporii subtili de lapte să nu se poată împrăştia.

Iar Urganda fierbea laptele până când părea să strălucească din cauza căldurii, hrănindu-l apoi cu el pe minunatul nou-născut care, datorită faptului că bea în mod obişnuit acest lapte, creştea de la o zi la alta, de la o săptămână la alta, de la o lună la alta, de la un an la altul, şi creştea atât în mărime, cât şi în putere şi în virtuţi, până într-atât încât a depăşit cu mult virtuţile tatălui său şi a căpătat un renume foarte mare. Copiii regali au fost zămisliţi în acelaşi fel.

În ceea ce o priveşte pe Urganda, vrăjitoarea cea bătrână, ea putea, în ciuda vârstei sale, să se transforme în fiecare zi, într-o asemenea măsură încât chiar şi părul său, atunci când nu era strâns şi era mişcat de o boare uşoară, se întindea asemenea celui mai lung şi mai frumos fir de aur, sau asemenea razelor de soare; atât de frumoase erau şi buclele şi strălucirea părului său.

Iată, o, voi, prealuminaţi slujitori ai Domnului, ce am dorit să vă aduc la cunoştinţă, în legătură cu cea de a doua preocupare a mea, rugându-vă cu multă umilinţă să nu mă refuzaţi, şi să îmi oferiţi graţia şi să mă primiţi. Cu ajutorul lui Dumnezeu, mă voi arăta umil, supus şi ascultător în toate însărcinările ce mi le veţi da, atât cât voi putea să le îndur şi să le îndeplinesc cu firea mea omenească. Mă rog pentru voi cu umilinţă şi

ardoare, aşa cum mă rog şi pentru mine, să căpătaţi, prealuminaţi slujitori ai lui Dumnezeu, atotputernicul ajutor divin.“

Scrisă la N., pe data de 14 iunie 1619.

„Doamne, ai grijă de mine şi primeşte-mă cu graţia ta, pentru dragostea Mântuitorului nostru, Iisus Hristos. Amin, amin, amin“.

Iată acum, ca o tranziţie de la laborator la oratoriu, o serie de aforisme ceva mai puţin arhaice. Va trebui remarcat dublul înţeles, fizic şi psihic, al fiecăruia dintre aceste aforisme. Nici numerotarea lor nu este lipsită de semnificaţie.

Axiome Hermetice[73]

1. Nu trebuie să încercăm să dobândim prin mijloace complicate tot ceea ce putem dobândi în mod simplu.

Nu există decât un singur Adevăr a cărui existenţă nu trebuie dovedită, pentru că este propria sa dovadă pentru cei care pot să îl observe. De ce să foloseşti complexitatea pentru a căuta ceea ce este simplu? Înţelepţii spun: *Ignis et Azoth tibi sufficiunt*. Corpul se află deja în posesia voastră. Tot ceea ce vă mai trebuie este focul şi aerul.

2. Nicio substanţă nu poate fi adusă la perfecţiune fără o suferinţă îndelungată.

Mare este greşeala aceluia care îşi imaginează că piatra filosofilor poate să fie întărită fără să fi fost mai întâi dizolvată; atât timpul, cât şi lucrul lor sunt în zadar.

3. Natura trebuie ajutată de artă de fiecare dată când îi lipseşte puterea.

Arta poate să slujească natura, dar nu să îi ia locul. Arta fără natură este întotdeauna anti-naturală. Natura fără artă nu este întotdeauna perfectă.

4. Natura nu poate să fie îmbunătăţită decât în ea însăşi.

Natura unui copac nu poate să fie schimbată dacă aranjăm în mod diferit ramurile sale, şi nici dacă îi adăugăm diferite podoabe; ea nu poate fi îmbunătăţită decât dacă perfecţionăm pământul pe care creşte sau printr-un altoi.

5. Natura foloseşte natura, o înţelege şi o învinge.

Nu există altă cunoaştere decât cunoaşterea de sine. Orice fiinţă nu poate să realizeze cu adevărat decât propria sa existenţă, dar nu şi pe cea a unui element care îi este cu desăvârşire străin.

6. Acela care nu cunoaşte mişcarea, nu cunoaşte natura.

Natura este produsul mişcării. În momentul în care mişcarea veşnică s-ar opri, întreaga natură ar înceta să mai existe. Acela care nu cunoaşte

mişcările ce se produc în corpul său este un străin în propria sa casă.

7. Tot ceea ce produce un efect asemănător celui produs de un element compus este, de asemenea, un element compus.

Unu este mai mare decât toate celelalte numere, pentru că el a produs infinita varietate a mărimilor matematice; dar nicio schimbare nu este posibilă fără prezenţa lui Unu, care pătrunde toate lucrurile şi ale cărui facultăţi sunt prezente în manifestările sale.

8. Nimic nu poate să treacă de la o extremă la alta fără ajutorul unui mijloc.

Un animal nu poate să ajungă la ceruri decât după ce a trecut prin starea de om. Ceea ce este antinatural trebuie să devină natural înainte ca natura sa să poată deveni spirituală.

9. Metalele nu pot să se transforme în alte metale înainte de a fi fost reduse la materia primă.

Voinţa proprie, opusă voinţei divine, trebuie să înceteze să mai existe, pentru ca voinţa divină să poată să cuprindă inima. Trebuie să ne despuiem de orice sofisticare, să devenim asemenea unor copii, şi atunci cuvintele înţelepciunii vor putea să răsune în spiritul nostru.

10. Ceea ce nu este copt trebuie să fie ajutat de ceea ce a ajuns la maturitate.

Astfel va începe fermentarea. Legea inducţiei stăpâneşte toate domeniile naturii.

11. În calcinare, corpul nu se reduce, ci creşte în cantitate.

Adevăratul ascetism constă în a abandona lucrurile de care nu avem nevoie, atunci când am primit ceva ce este mai bun.

12. În alchimie, nimic nu produce fructe, dacă nu a fost mai întâi mortificat.

Lumina nu poate să strălucească prin materie, dacă materia nu a devenit suficient de subtilă pentru a lăsa să treacă razele sale.

13. Ceea ce ucide produce viaţă; ceea ce cauzează moartea duce la înviere; ceea ce distruge creează.

Nimic nu apare din nimic. Creaţia unei forme noi se petrece transformând o formă mai veche.

14. Tot ceea ce conţine o sămânţă poate să crească, dar nu fără ajutorul naturii.

Fructul care poartă seminţele cele mai multe nu poate să ajungă la viaţă decât prin intermediul seminţei.

15. Orice lucru se înmulţeşte şi creşte cu ajutorul unui principiu masculin şi al unui principiu feminin.

Materia nu produce nimic dacă nu este pătrunsă de către forţă. Natura nu creează nimic, dacă nu este impregnată de către spirit. Gândirea rămâne neproductivă dacă nu este făcută activă de către voinţă.

16. Proprietatea oricărui germene este de a se uni cu tot ceea ce face parte din regatul său.

Orice fiinţă din natură este atrasă de propria sa natură, reprezentată în alte fiinţe. Culorile şi sunetele de natură asemănătoare formează acorduri armonioase; substanţele care sunt în raport unele cu altele pot să se combine; animalele de aceeaşi specie se unesc între ele, iar puterile spirituale se unesc cu germenii cu care se află în afinitate.

17. O matrice pură dă naştere unui fruct pur.

Misterul spiritului nu va fi dezvăluit decât în cel mai ascuns sanctuar al sufletului.

18. Focul şi căldura nu pot fi produse decât de către mişcare.

Stagnarea este moarte. Piatra aruncată în apă face cercuri excentrice progresive, care sunt produse de către mişcare. Sufletul care nu se mai mişcă nu mai poate să se înalţe şi se pietrifică.

19. Întreaga metodă începe şi se sfârşeşte printr-o singură metodă: fierberea.

Iată marele secret: este un spirit ceresc care coboară din soare, din lună şi din stele şi care este adus la perfecţiune în obiectul saturnian, printr-o fierbere continuă, până când a atins starea de sublimare şi puterea necesară pentru a transforma metalele vulgare în aur. Această operaţiune se săvârşeşte cu ajutorul focului hermetic. Separarea subtilului de grosier trebuie să se facă cu băgare de seamă, adăugând continuu apă, căci, cu cât materialele sunt mai pământeşti, cu atât trebuie să fie mai diluate şi făcute mai mobile. Continuă această metodă până când sufletul separat va fi reunit cu corpul.

20. Întreaga operă este dusă la bun sfârşit folosind numai apă.

Este aceeaşi apă deasupra căreia se plimba Duhul lui Dumnezeu în principiu, atunci când întunericul se afla deasupra abisului.

21. Orice lucru trebuie să revină la ceea ce l-a produs.

Ceea ce este pământesc vine din pământ; ceea ce aparţine astrelor vine de la astre; ceea ce este spiritual vine de la Duh şi se întoarce la Dumnezeu.

22. Acolo unde lipsesc adevăratele principii, rezultatele sunt imperfecte.

Imitaţiile nu pot să dea rezultate pure. Iubirea pur imaginară, înţelepciunea sau puterea pur imaginare nu pot să aibă efect decât în regatul iluziilor.

23. Arta începe acolo unde se opreşte acţiunea naturii.

Arta împlineşte cu ajutorul naturii ceea ce natura nu poate să împlinească fără ajutorul artei.

24. Arta hermetică nu se obţine printr-o mare varietate de metode. Piatra este una.

Nu există decât un singur adevăr etern, imuabil. El poate să apară sub diferite aspecte; dar, în acest caz, nu adevărul este cel care se schimbă, noi suntem cei care ne schimbăm concepţiile.

25. Substanţa folosită pentru a prepara Arcanum-ul trebuie să fie pură, indestructibilă şi incombustibilă.

Ea trebuie să fie purificată de elementele grosiere, să nu poată fi atacată de îndoială şi să reziste probei focului pasiunilor.

26. Nu căuta sămânţa pietrei filosofale în elemente!

Această sămânţă poate fi găsită numai în centrul fructului.

27. Substanţa pietrei filosofale este mercurială.

Înţeleptul o caută în mercur; nebunul caută să o creeze în vidul propriului său creier.

28. Sămânţa metalelor se află în metale, iar metalele se nasc din ele însele.

Creşterea metalelor este foarte lentă; dar o putem grăbi dacă îi adăugăm răbdare.

29. Nu folosi decât metale perfecte!

Mercurul imperfect, aşa cum îl găsim de obicei în anumite ţinuturi ale Europei, este cu totul nefolositor pentru această operă. În ochii Domnului, înţelepciunea lumii nu este decât nebunie.

30. Ceea ce este grosolan nu poate fi rafinat decât prin calcinare.

Aceasta este o operaţie foarte grea şi lentă, dar este necesară pentru a smulge însăşi rădăcina răului; ea face inima să sângereze şi face natura chinuită să geamă.

31. Fundamentul acestei arte constă în a reduce *Corpora la Argentum Vivum*.

Este vorba de *Solutio Sulphuris Sapientium in Mercurio*. O ştiinţă lipsită de viaţă este o ştiinţă moartă; o inteligenţă lipsită de spiritualitate nu este decât o lumină falsă şi de împrumut.

32. În soluţie, dizolvantul şi ceea ce este dizolvat trebuie să rămână împreună.

Focul şi apa trebuie făcute apte de a se combina. Inteligenţa şi iubirea trebuie să rămână prieteni pe vecie.

33. Dacă sămânţa nu este tratată cu căldură şi umiditate, devine nefolositoare.

Frigul face inima să se strângă, iar uscăciunea o face mai aspră, dar focul iubirii dumnezeieşti o dilată, iar apa inteligenţei dizolvă reziduurile.

34. Fără o umiditate continuă, pământul nu produce niciun fruct.

Nicio revelaţie nu are loc în întuneric, dacă acest lucru nu se petrece prin intermediul luminii.

35. Umezirea are loc prin apă, cu care ea are multe afinităţi.

Corpul însuşi este produsul gândirii şi, din această cauză, are cea mai mare afinitate cu inteligenţa.

36. Orice lucru uscat tinde în mod natural să atragă umiditatea de care are nevoie, pentru a deveni complet în constituţia sa.

Unul, din care au ieşit toate lucrurile, este perfect; din această cauză, acestea închid în ele însele tendinţa spre perfecţiune şi posibilitatea de a o atinge.

37. O sămânţă este fără folos şi lipsită de putere dacă nu este pusă în matricea potrivită.

Un suflet nu poate să se dezvolte şi să progreseze fără un corp potrivit, deoarece corpul fizic este cel care furnizează materia necesară pentru dezvoltarea sa.

38. Căldura activă produce culoarea neagră în ceea ce este umed; în tot ceea ce este uscat, produce culoarea albă; şi, în tot ceea ce este alb, produce culoarea galbenă.

Mai întâi are loc mortificarea, apoi calcinarea, iar apoi strălucirea aurie produce sufletul purificat prin lumina focului sacru, care ilumineză.

39. Focul trebuie să fie potrivit, să nu se oprească, să fie încet, constant, umed, cald, alb, uşor, să cuprindă toate lucrurile, să fie închis, pătrunzător, să nu poată fi murdărit şi numai el să fie folosit de către natură.

Este focul care coboară din ceruri pentru a binecuvânta întreaga omenire.

40. Toate operaţiile trebuie să fie realizate într-un singur vas şi fără să oprim focul.

Substanţa folosită pentru prepararea pietrei filosofale trebuie să fie adunată într-un singur loc, nu să fie împrăştiată în mai multe locuri. Odată ce aurul şi-a pierdut strălucirea, e greu să i-o mai înapoiezi.

41. Vasul trebuie să fie bine închis, astfel încât apa să nu poată ieşi din el; trebuie să fie închis ermetic, pentru că, dacă spiritul ar găsi o fisură pentru a scăpa, puterea ar fi pierdută; apoi, el mai trebuie să fie bine închis pentru ca nimic străin şi impur să nu poată fi introdus şi amestecat acolo.

Trebuie să avem mereu la uşa laboratorului un paznic înarmat cu o sabie de flăcări, care să cerceteze toţi vizitatorii şi să îi gonească pe cei care nu sunt demni să fie primiţi acolo.[74]

42. Nu deschideţi vasul înainte ca operaţiunea să fie încheiată!

Dacă vasul este deschis înainte de vreme, cea mai mare parte a muncii este pierdută.

43. Cu cât piatra este hrănită şi alimentată mai mult, cu atât mai mult va creşte voinţa.

Înţelepciunea divină este fără sfârşit; numai facultatea de receptare a formei este limitată.

69 „Singurul şi unicul subiect al magiei, la fel ca şi al adevăratei Kabbale, nu este decât *Înţelepciunea, Cuvântul, Hristosul*. Şi nu este alt nume care să fie invocat decât cel al lui Iisus, pentru că nu există nume pe pământ sau în ceruri prin care să putem fi mântuiţi, în afară de cel al lui Iisus, sub care sunt reunite toate lucrurile, pentru că Iisus este totul în toate". (Robert Fludd, *Summum Bonum*).

70 *Vide supra*, p.54.

71 Făcând abstracţie de interesul său legat de tehnica parergonului, această operă este în mod special caracteristică dispoziţiilor necesare pentru a spera să participi la activităţile cele mai exterioare ale adevăraţilor rozacrucieni. Să spunem doar că nu există niciun alt text de alchimie atât de clar şi de fidel ca acesta, complet în scurtimea sa. El ascunde repere şi indicaţii pe care numai cu mare greutate le-am găsi în altă carte, poate doar cu excepţia lui Kerdanec de Pornic, şi pe care îl vom confrunta cu folos cu „visul" lui Cyliani. Numele presupus al autorului ascunde cheile majore ale începutului

Operei. Urganda, „vrăjitoarea“, (zâna Urgele din poveştile noastre şi model pentru Cyliani, nimfa care îndrumă) trebuie să le atragă atenţia celor care studiază, la fel şi „paharul“ său, mai mult natural decât artificial. Precizăm că această parabolă poate fi aplicată în mod special căii uscate.

72 Brahmanii ne învaţă şi ei că marii rishi locuiesc fiecare în una din stelele Ursei Mari şi că Steaua Polară este reşedinţa conducătorului lor.

73 Extrase din *Adevărata Alchimie a Rozacrucienilor*, mic tratat cuprins în marele album al lui Madathanus, tradus de către Jean Tabris (1897).

74 Să ne amintim ce este scris în epistolele Sfântului Pavel despre încercarea duhurilor.

Capitolul XIII
Roza-Crucea Esenţială

Ex Deo nascimur.
In Jesu Morimur.
Per Spiritum Sanctum Reviviscimus.

Următoarele cuvinte ale lui Michael Maier pot să rezume ansamblul tendinţelor doctrinale rozacruciene:

„Natura o să aibă întotdeauna secrete; lanţul de aur pleacă din infinit şi ajunge în infinit. Astfel, ştiinţa se va perverti, dacă nu vor veni reformatori şi critici care să separe purul de impur şi să păstreze o distanţă egală între experienţă şi raţiune. Lucrurile s-au întâmplat astfel dintotdeauna; reformatorii care există în această epocă (începutul secolului al XVII-lea) în Germania formează institutul Roza-Crucii.

Arta este slujitorul naturii. Teoria şi practica trebuie deci să meargă mereu împreună; să înveţi secretele, să le şlefuieşti sau să le adaptezi, să ţi le însuşeşti sau să le realizezi, acesta este triplul demers pe care îl realizează adeptul şi care este învăţat în cele nouă colegii împrăştiate pe pământ: în Egipt; la eumolpizi, în Eleusis; la cabiri, în Samotrace; la magii din Persia şi din Chaldeea; la brahmani; la gymnosofişti; la pitagoricieni; în Arabia; şi la Fez, la mauri.

Alchimia nu este decât o artă secundară. Rozacrucienii stimează virtutea mai mult decât aurul, chiar dacă acesta din urmă poate fi folositor ca mijloc de acţiune în perioadele de publicitate. Medicina adepţilor este triplă: corporală, animică şi spirituală; ei o distribuie atunci când omenirea

are nevoie de ea, apoi lasă criza terapeutică să se dezvolte şi se reîntorc în taină, până când este necesară o nouă medicaţie.

Piatra cubică este simbolul acestei adaptări a ştiinţelor şi a artelor la scopurile lor şi a efectelor la cauzele lor.

Epocile de acţiune a Roza-Crucii sunt determinate de cunoaşterea astralului şi de cea a legilor de evoluţie a speciei umane. Aceste perioade de dezvăluire au drept scop trezirea dorinţei şi încercarea celor care sunt demni să fie aleşi. Aceştia din urmă sunt puţin numeroşi, totuşi; rozacrucienii acceptă abia un candidat dintr-o mie”.[75]

Iată cum se exprimă Eckharthausen:

„Şcolile de înţelepciune se împart în şcoli exterioare şi şcoli interioare. Şcolile exterioare posedă litera hieroglifelor, iar şcolile interioare, spiritul şi semnificaţia.

Religia exterioară este legată de religia interioară prin ceremonii.

Şcoala exterioară a misterelor este legată prin hieroglife de interior…

Fiu al Adevărului, nu există decât un ordin, decât o confrerie, decât o asociaţie de oameni care gândesc la fel, asociaţie care are drept scop dobândirea luminii! Din acest centru, neînţelegerile au făcut să apară ordine nenumărate. Multiplicitatea se află în ceremonialul exterior, adevărul nu se află decât în interior. Cauza multiplicităţii confreriilor se află în multiplicitatea explicaţiilor hieroglifelor, în funcţie de timp, de nevoi şi de împrejurări. Adevărata comunitate de lumină nu poate fi decât una…

Toate greşelile, toate împărţirile, toate neînţelegerile, tot ceea ce, în religii şi în asociaţiile secrete, dă loc la atât de multe plecări, toate acestea nu privesc decât litera; spiritul rămâne întotdeauna întreg şi nevătămat. Toate acestea nu se raportează decât la o cortină exterioară pe care sunt scrise hieroglifele, ceremoniile şi literele; nimic nu atinge interiorul…

Voinţa noastră, scopul nostru, sarcina noastră este să înviem peste tot litera moartă şi să dăm pretutindeni spirit hieroglifelor, iar semnelor fără viaţă să le oferim adevărul cel viu; să facem peste tot ca ceea ce era inactiv să devină activ, ca ceea ce era mort să devină viu. Nu putem să facem toate acestea prin noi înşine, ci prin duhul de lumină al Celui care este Înţelepciunea, Iubirea şi Lumina lumii, care vrea să devină, de asemenea, duhul vostru şi lumina voastră.

Până acum, sanctuarul cel mai interior a fost separat de templu, iar templul a fost asediat de către cei care se aflau în pridvor. Vine vremea în care sanctuarul cel mai interior trebuie să se reunească cu templul, pentru ca cei care se află în templu să poată acţiona asupra celor aflaţi în pridvor, până când aceştia din urmă vor fi alungaţi afară.

În sanctuarul nostru, care este cel mai lăuntric, toate misterele spiritului şi ale adevărului sunt păstrate pure; el nu a putut fi niciodată profanat de către profani, nici murdărit de către cei necuraţi. Acest sanctuar este invizibil, aşa cum este o forţă care nu poate fi cunoscută decât prin acţiune.

În şcoala noastră, totul poate să fie învăţat, pentru că Maestrul nostru este chiar lumina şi spiritul său. Ştiinţele noastre sunt moştenirea promisă aleşilor sau celor care sunt capabili să primească lumina, iar practica ştiinţelor noastre este plenitudinea alianţei divine cu copiii oamenilor. Acum noi ne-am îndeplinit sarcina şi vă anunţăm apropierea Marii Amiezi şi reunirea sanctuarului cel mai interior cu templu.“ (55)

În legătură cu acest subiect, vom rezuma dezvoltările pe care le oferă tratatul *Echo der von Gott erleuchteten Fraternitet* (40):

Summum bonum este Înţelepciunea. Dar trebuie să distingem înţelepciunea omenească de înţelepciunea divină. Prima este imperfectă, nesigură, sceptică; toate defectele sale sunt expuse în cartea marelui învăţat Agrippa[76], care a văzut mai departe decât filosofia omenească.

Înţelepciunea lumii este nebunie în ochii lui Dumnezeu.[77] Înţelepţii acestei lumi fac adesea, cu toată inteligenţa lor, acţiuni fără sens, chiar din propriul lor punct de vedere, pentru că înţelepciunea lor este trecătoare şi inconstantă. Are dreptate Syracidul atunci când afirmă: Orice înţelepciune vine de la Domnul Dumnezeu şi este eternă cu el. (I,1)

Scriptura ne învaţă aşadar că există o înţelepciune divină. Solomon spune: Domnul dă înţelepciunea şi din gura sa coboară cunoaşterea şi înţelegerea (Pilde, VII,15). El descrie această înţelepciune astfel: „este suflul puterii divine, o rază a măreţiei Atotputernicului, splendoarea luminii eterne, o oglindă imaculată a puterii divine, o imagine a bunătăţii sale. Ea este transmisă pe acest pământ prin vorbele sfinţilor şi ale profeţilor, dar cuvântul lui Dumnezeu este puţul înţelepciunii şi legea eternă este izvorul acesteia“. Iov (XXVIII, 20-21) spune că Înţelepciunea este ascunsă ochiului fiinţelor vii. Ori Domnul vrea ca omul să fie inteligent şi să ştie să îi recunoască voinţa; trebuie deci să facem efortul de dobândi înţelepciune.

În Vechiul Testament, Adam, Noe, Lot, Iacob, Iosif şi Moise, Iosua, David, Solomon, Daniel, Ezdra au avut această înţelepciune în parte, la fel ca Samuel, Ilie, Elisei, Isaia. Iisus Hristos a oferit-o discipolilor săi. Puţini oameni au primit acest dar divin; pentru asta, trebuie să devii duşmanul lumii; cei pe care îi urăşte lumea sunt iubiţi de Dumnezeu. „Nu există om înţelept, spune Tertulian, pe care lumea să nu îl ia drept nebun. Căci înţelepciunea acestei lumi este contrariul celei din Cer şi, pentru a o afla pe aceasta din urmă, trebuie să renunţi la toată înţelepciunea pământească pe care ai adunat-o“. Lucrurile stau astfel pentru că, după Luca (XVI, 15), tot ceea ce este mare în faţa lumii este un nimic în ochii lui Dumnezeu. Înţelepciunea sa se găseşte aşadar la cei umili, aşa cum spune Solomon.[78] Umilinţa aprinde luminile înţelegerii, la fel ca sinceritatea şi dreptatea.

Purificarea inimii este pregătirea necesară pentru a primi înţelepciunea. Dar trebuie să cauţi viaţa activă înaintea vieţii contemplative. Înţelepciunea îşi împarte darurile în funcţie de oameni: ea dă cuvântul, cunoaşterea sau credinţa; ea dă cheia lucrurilor ascunse, trecute sau viitoare; ea conferă ştiinţa tuturor lucrurilor pe pământ şi în cer; ea învaţă să citească gândurile

oamenilor, să vorbească toate limbile. Ea este arborele vieţii, ea arată drumul Împărăţiei lui Dumnezeu. Ea conferă puterea de a vindeca, de a face miracole; ea este duhul graţiei şi al rugăciunii. Ea dă cunoaşterea omului interior şi pe cea a lui Dumnezeu. Domnul îl învaţă direct pe omul înţelept, în visele sale nocturne, şi prin viziuni; îngerii îi apar câteodată. Contemplativul este uneori răpit în extaz, el vede cerurile deschise.

Autorul acestui mic tratat mărturiseşte despre marile favoruri cu care Înţelepciunea l-a copleşit. Dumnezeu i-a arătat mai întâi adevăratul drum, cu cele trei grade ale sale, aşa cum Iisus i-a învăţat pe discipolii săi; apoi adevăratul fel de a se ruga şi de a-i distinge pe duşmanii lui Dumnezeu de prietenii săi. După ce a primit al doilea grad al înţelepciunii, el a primit arta de a zări, după o numită pregătire, lucrurile viitoare care sunt în legătură cu lucrurile temporale. El a primit în acelaşi grad interpretările subtile ale Scripturii; prima metodă constă în a scrie sau a da numeroase combinaţii unui cuvânt sau semn sacru; a doua învaţă să găseşti şapte înţelesuri ale aceluiaşi verset. Aceste două metode depăşesc în ingeniozitate şi profunzime tot ceea ce Trithemius şi Porta au scris în legătură cu acest subiect. El a descoperit rădăcina tuturor limbilor şi a construit în acest sens un *speculum archetypum* care dă sens tuturor cuvintelor imaginabile; apoi, cheia tuturor sistemelor muzicale. De asemenea, el a găsit motivele pentru care întâlnim pe pământ un număr atât de mare de tipuri de oameni diferiţi şi a construit pentru această căutare un alt arhetip. El a avut viziuni la fel ca Iezechiel şi ca apostolul Ioan; el a învăţat să vorbească şi să scrie în noi limbi.

Al treilea grad al înţelepciunii îi va arăta lucrurile care se află deasupra înţelegerii omeneşti: secretele omului interior, ale sufletului, ale naşterii sale, ale locului în care acesta locuieşte în omul încarnat, îi arată ce sunt moartea şi trezirea sufletului, ce va fi noul corp al regenerării noastre. Misterul Treimii i-a fost dezvăluit cu corespondenţele sale, cât şi natura şi formarea spiritelor. El cunoaşte misterul ascuns al căsătoriei, pe cel al căderii, ştie ce simbolizează botezul, împărtăşania, comuniunea sfinţilor şi a Sfântului Duh. De altfel, Dumnezeu îi va arăta multe lucruri despre a treia

lume, a doua venire a lui Hristos, ziua Domnului, milenarul *Apocalipsei*, învierea morţilor, judecata de apoi, dispariţia universului vizibil şi reînnoirea acestuia, despre cele două persoane care vor veni înainte de acea zi, despre Noul Ierusalim, construirea sa, religia sa, despre o nouă înţelegere a Scripturii, o nouă carte sfântă, despre Evanghelia noului legământ, despre noul sacrificiu, noua lege, noua stare socială, despre o medicină, o filosofie, o magie noi, în sfârşit, despre viaţa eternă, religia unică şi împărăţia unică.

Autorul a primit astfel înţelepciunea mistică a Scripturii şi revelaţia înţelesului său anagogic. El a consemnat unele dintre secretele celui de-al doilea grad în două manuscrise despre Teologia mistică şi despre noua Împărăţie a lui Hristos pe pământ.

Pentru a încheia, misticul nostru revine asupra opoziţiei constante a preceptelor Înţelepciunii divine şi a celor ale înţelepciunii omeneşti. El dezvoltă legile celei dintâi, citând cu precădere textele sacre despre sărăcie, milostenie, încercări, umilinţă. El încheie rugându-i pe cititorii săi să nu îşi pună credinţa în tenebrele înţelepciunii omeneşti, ci în puterea Luminii, căci splendoarea care vine de la Dumnezeu nu se va stinge niciodată. (Înţelepciunea, VII,14).

Putem spune că starea rozacrucienilor întâlneşte extremele stabilităţii şi ale mişcării, aşa cum face şi duhul Sfânt, care reuneşte extremele Tatălui, stabilitatea eternă, şi a Fiului, mişcarea vitală infinită. Este ceea ce exprimă atunci când spun că locul lor de reuniune este Templul Duhului Sfânt şi că acolo ei primesc cele două taine ale Bisericii primare şi eterne: unul dintre acele botezuri în duh despre care vorbeşte Evanghelia şi o comuniune deplină cu Cuvântul.

Fludd exprimă în alţi termeni aceleaşi idei, în lucrarea sa, *Summum Bonum*. (19)

> „Hristos s-a născut la Bethleem. Ori Bethleem ne dă casa pâinii şi casa războiului, adică acelaşi lucru ca şi Beth-El.

Înţelepţii Roza-Crucii şi locuinţa lor spirituală sunt amplu descrise de sfântul Apostol Petru. Pe Hristos, el însuşi piatră, veţi construi, ca nişte pietre vii, o locuinţă spirituală, oferind în sfânt sacerdoţiu hostiile spirituale plăcute lui Dumnezeu prin interpunerea lui Iisus Hristos.

Iar voi, turmă aleasă, sacerdoţiu împărătesc, sfântă adunare, popor ales, chemat din întuneric la admirabila sa lumină pentru a-şi anunţa virtuţile… fii ai lui Dumnezeu, aleşi ai lui Dumnezeu, turmă sacră, profeţi, prieteni ai lui Dumnezeu, înţelepţi, sfinţi, adevărată sămânţă a lui Avraam, fraţi christici; acestea sunt numele după care sunteţi recunoscuţi.

Trandafirul Roza-Crucii este sângele lui Hristos cu care sunt spălate toate păcatele noastre (Sfântul Ioan). Este trandafirul din Saron din *Cântarea Cântărilor*; el împodobeşte grădina secretă; la rădăcina sa a fost săpat puţul Apelor Vii; este iubirea lui Hristos prin care, după cuvântul apostolului, reuşim să recunoaştem, cu toţi sfinţii, lărgimea, lungimea, înălţimea şi adâncimea; este sângele până la a cărui vărsare trebuie să rezistăm păcatului“.

Franz Hartmann, după ce a emis părerea că nu putem găsi un rozacrucian viu pe pământ, susţine că ei formează o societate spirituală a cărei conştiinţă este în ceruri şi ai cărei membri, luându-şi din când în când corpuri pe pământ, scapă cercetărilor istoricilor:

„Frăţia lor, conform propriei lor mărturii, a existat din prima zi a creaţiei, atunci când Dumnezeu a zis: Să fie lumină; societatea copiilor luminii ale căror corpuri sunt formate din lumină şi care trăiesc în lumină pentru totdeauna. Ei sunt învăţaţi de înţelepciunea divină, logodnica cerească. Toţi înţelepţii care au existat au învăţat la şcoala lor; ei ar fi răspândiţi nu doar pe acest pământ, ci în tot

universul. Ei nu au decât o carte şi o metodă; templul lor este pretutindeni; ei întreţin aici un foc care îi hrăneşte şi care este taumaturgic. Astfel, orice lucru le este supus, pentru că voinţa lor este una cu legea.“ (63)

Ajungem să îi vedem în abisurile înstelate ale misticii sau pe înălţimile celor mai vertiginoase culmi. Iată cum se poate trăi acolo.

Ruysbroeck Admirabilul a descris, cu un rar adevăr în exprimare, stările superioare ale vieţii spirituale [în corpurile vii]. Acestea sunt gradele despre care vorbeşte în paginile următoare. Deşi suntem mai departe de ştiinţele oculte decât ar crede vulgul, care le consideră apanajul unic al rozacrucienilor, vom cita aici un vizionar ortodox pentru a arăta că toate drumurile duc la aceeaşi singură şi unică Lumină.

Prietenii Secreţi şi Copiii Misterioşi

„Există o diferenţă interioară şi necunoscută între prietenii secreţi ai lui Dumnezeu şi copiii săi misterioşi. Şi unii şi ceilalţi rămân drepţi în prezenţa sa. Dar prietenii posedă virtuţile lor, chiar şi pe cele mai interioare, cu o anumită proprietate, imperfectă prin natura sa. Ei aleg şi îmbrăţişează modul lor de adeziune la Dumnezeu ca obiectul cel mai înalt al puterii şi al dorinţei lor. Ori această proprietate a lor este un zid care îi împiedică să pătrundă în nuditatea sacră, nuditatea fără imagini. Ei sunt acoperiţi de portrete care reprezintă persoanele şi acţiunile lor, iar aceste tablouri se aşează între sufletul lor şi Dumnezeu. Chiar dacă ei simt uniunea divină fără efuziunea iubirii lor, ei au totuşi, în străfundul lor, impresia unui obstacol şi a unei distanţe. Ei nu au nici noţiunea, nici dragostea pentru transportul simplu; nuditatea, care ignoră modul său de a fi, este un lucru ciudat pentru ei.

La fel şi viaţa lor interioară, chiar şi în momentele sale cele mai înalte, este înlănţuită de raţiune şi de măsura omenească. Într-adevăr, ei cunosc şi deosebesc foarte bine puterile intelectuale; însă contemplarea simplă,

orientată spre Lumina divină, reprezintă o taină pentru ei. Ei se înalţă spre Dumnezeu cu ardoarea dragostei lor; dar această proprietate, imperfectă prin natura sa, îi împiedică să ardă în foc. Hotărâţi să îl slujească pe Dumnezeu şi să îl slujească pentru totdeauna, ei nu au încă dorinţa morţii sublime, care este viaţa dumnezeiască. Ei fac puţin caz de operele exterioare şi de această pace misterioasă care rezidă în acţiune. Ei îşi păstrează întreaga lor dragoste pentru consolările interioare şi pentru mângâieri imperfecte; din această cauză ei se opresc în drum, se odihnesc înainte de moartea misterioasă şi le lipseşte coroana pe care iubirea nudă o pune pe capetele învingătorilor.

Ei se bucură totuşi de o oarecare uniune divină; ei exersează, se cultivă, îşi cunosc starea în mod distinct, iar în căile lor interioare iubesc drumurile care urcă. Dar ei nu cunosc ignoranţa sublimă a transportului care nu mai e cunoscut şi măreţia acestui vagabondaj închis în iubirea supraesenţială, lipsită de început, de sfârşit şi de măsură.

Ah! Distanţa dintre prietenul secret şi copilul misterios este mare. Primul face ascensiuni vii, iubitoare şi măsurate, însă al doilea merge să moară mai sus, în simplitatea care nu se mai cunoaşte. Este absolut necesar să ne păstrăm iubirea interioară; astfel, vom aştepta cu bucurie judecata lui Dumnezeu şi revenirea lui Iisus Hristos.

Dar, chiar în exercitarea activităţii noastre, murim pentru noi înşine şi pentru orice proprietate; atunci, transportaţi mai presus de toate, prin sublimul exces al spiritului vid şi gol, simţim în noi cu certitudine perfecţiunea copiilor lui Dumnezeu, iar duhul ne va atinge fără intermediar, pentru că noi vom fi în nuditate.“

Mai mult, reintegrarea omului încarnat în toate privilegiile stării sale cereşti originare este descrisă în Apocalipsă prin simbolurile nunţii mielului şi a Numelui celui nou. Mai multe amănunte despre aceste lucruri se găsesc în operele lui Gichtel. Iată glosa lui Ruysbroeck, care va fi de ajuns pentru a întări aceste idei.

Pietricica şi Numele Cel Nou

„Duhul Sfânt spune în Apocalipsă (2, 17): „Biruitorului îi voi da din mana cea ascunsă şi-i voi da lui o pietricică albă şi pe pietricică scris un nume nou, pe care nimeni nu-l ştie, decât primitorul”.

Biruitorul este cel care a străbătut şi a depăşit toate lucrurile şi pe sine însuşi. Mana ascunsă este un sentiment interior, o bucurie cerească. Pietricica este o piatră mică, atât de mică încât putem să călcăm pe ea fără să simţim vreo durere (*calculus*, piatră; din *calcare*, a strivi). Piatra este albă şi strălucitoare ca o flacără rotundă, infinit de mică, netedă pe toate feţele, uimitor de uşoară. Unul dintre înţelesurile pe care le poartă această pietricică ar putea să fie simbolul lui Iisus Hristos. Iisus este candoarea luminii eterne; el este splendoarea Tatălui. El este oglinda fără pată, în care trăiesc toţi cei vii. Această pietricică albă îi este dată biruitorului transcendent, care poartă cu el viaţa, măreţia şi adevărul. Această pietricică seamănă cu o flacără. Dragostea Cuvântului etern este o dragoste înflăcărată; acest foc a umplut lumea şi vrea ca toate spiritele să ardă în el. Este atât de mică, această pietricică, încât putem să călcăm pe ea fără să simţim.

Fiul lui Dumnezeu a justificat etimologia cuvântului calculus. Supus până la moarte, până la moartea pe cruce, el a dispărut. Nemaifiind om, ci vierme de pământ, oprobriu al neamului omenesc şi dispreţuit de popor, el s-a pus sub picioarele evreilor, care l-au strivit fără să îl simtă. Dacă l-ar fi recunoscut ca Dumnezeu, nu i-ar fi înălţat crucea. Mai mult: astăzi Iisus este mic şi chiar inexistent în inimile celor care nu îl iubesc.

Această minunată piatră mică şi rotundă are toate feţele sale egale una cu alta. Forma rotundă, de sferă, aminteşte adevărul etern, fără început şi fără sfârşit. Această egalitate de aspect pe care o prezintă pe toate laturile forma sferică indică justiţia care îi va judeca pe toţi cu dreptate, dându-i fiecăruia ceea ce i se cuvine. Fiecare va păstra pentru totdeauna ceea ce îi

va oferi mica piatră. Această pietricică este foarte uşoară. Cuvântul etern nu cântăreşte nimic dar, prin virtutea sa, el susţine cerul şi pământul. El se află în interiorul fiecăruia şi nu este zărit de nimeni. Iisus este mai vârstnic decât tot ceea ce a fost creat, iar excelenţa sa depăşeşte totul; el se manifestă oricui doreşte, acolo unde doreşte, purtat de uşurinţa sa imensă; umanitatea noastră este înălţată deasupra tuturor cerurilor şi este aşezată la dreapta Tatălui.

Piatra albă îi este dată contemplativului; ea poartă numele cel nou, pe care îl cunoaşte numai cel care îl primeşte.

Toate spiritele care se întorc spre Dumnezeu primesc un nume propriu. Numele depinde de demnitatea mai mult sau mai puţin excelentă a virtuţilor lor şi de înălţimea iubirii lor.

Primul nostru nume, cel al copilăriei noastre, cel pe care îl primim la botez, este împodobit cu meritele lui Iisus Hristos. Dacă revenim în graţie, după ce am pierdut nevinovăţia de la botez, vom primi un nume nou de la Sfântul Duh, iar acesta va fi un nume etern.“

Debarasate de toată logosofia lor iniţiatică, concepţiile pe care le-am prezentat anterior se regăsesc în esenţa lor într-o carte ce o datorăm unui mistic căruia i s-a făcut onoarea unei asocieri rozacruciene: Eckhartshausen. Vrem să conchidem rezumând lucrarea sa *Norul deasupra Sanctuarului* şi indicând, dacă vrem să ajungem pe culmile descrise acolo, sfaturile dintr-o carte ce se intitulează *Câteva trăsături ale bisericii interioare* de Ivan Lopukhin, care aminteşte, spre satisfacţia nevoilor sufletului, de *Imitaţia lui Iisus Hristos*.

> „Această biserică interioară există cu adevărat într-un anumit plan al Invizibilului, de la creaţia lumii şi va continua să existe până la sfârşitul veacurilor. Sfântul Duh este cel care îi instruieşte membrii şi care le prezintă adevărurile tuturor părţilor naturii. Membrii

acestei Biserici nu aparţin decât pământului. Scopul său este să pregătească împărăţia lui Dumnezeu; prin influenţa sa, cu colaborarea sa sau cu ajutorul său a descins pe pământ întreaga lumină, care a rodit şi a adus fructe. Această biserică are o ierarhie atât în constituirea ei, cât şi în ceea ce priveşte iniţierea.

Primul grad, şi cel mai de jos, constă în binele moral prin care voinţa simplă, subordonată lui Dumnezeu, este condusă. Mijloacele pe care duhul acestei şcoli le foloseşte sunt numite inspiraţii.

Al doilea grad constă în raţiunea intelectuală, prin care înţelegerea omului de bine, care este unit cu Dumnezeu, este încoronată cu înţelepciunea şi cu lumina cunoaşterii: mijloacele pe care duhul le foloseşte pentru aceasta sunt numite iluminări interioare.

În sfârşit, al treilea grad, şi cel mai înalt, este deschiderea integrală a simţurilor noastre interioare, prin care omul interior ajunge la viziunea obiectivă a adevărurilor metafizice şi reale. Acesta este gradul cel mai înalt, în care credinţa se transformă în viziune, iar mijloacele de care duhul se serveşte în acest scop sunt numite viziuni adevărate.

Iată cele trei grade ale adevăratei şcoli de înţelepciune interioară, a comunităţii interioare a luminii. Acelaşi duh care îi maturizează pe oameni pentru această comunitate îşi distribuie de asemenea gradele şi prin co-acţiunea subiectului maturizat.

Această şcoală interioară este comunicată, în funcţie de împrejurări, şcolilor exterioare, care o primesc în funcţie de capacităţile lor; membrii săi nu sunt niciodată convocaţi, nici reuniţi *in corpore*, cu excepţia cazului în care este necesar. Dumnezeu este conducătorul şi el este ascultat la fel de către toţi, indiferent care este sarcina ce le-a fost încredinţată. Intrarea în această şcoală se află în noi înşine, însă noi găsim poarta doar când suntem maturizaţi, adică atunci când am înţeles adevărata bază a umilinţei, a morţii egoismului şi a încrederii în bunătatea Tatălui.“ (55)

Nu credem că putem încheia acest studiu imperfect cu exprimarea unor sentimente mai adevărate. Cartea aceasta e folositoare celor ce au apucat-o pe cărările Ştiinţei pentru a găsi poarta cea strâmtă; este necesar ca ei să verifice toate lucrurile „cu prudenţa şarpelui”, pentru că multe şcoli au luat în mod fals numele şi haina adevăratei Roza-Cruci.

75 Celibatul nu este o condiţie indispensabilă pentru starea de rozacrucian. Există printre ei oameni căsătoriţi şi taţi de familie; studiile de medicină şi de filosofie nu sunt nici ele indispensabile, pentru că printre ei există şi pictori.
76 Vezi Cornelius Agrippa, *Filosofia ocultă* (*Magia naturală, Magia cerească, Magia ceremonială*), trad. şi note de Maria Genescu, Ed. Herald, Bucureşti, 2010 – n.t.
77 I Corinteni, III, 19;
78 Pilde, XI, 2;

Capitolul XIV
Iniţierea în Frăţia Roza-Crucii

Cunoaşterea omenească este complet inutilă pentru a ajunge la idealul pe care îl propun rozacrucienii, adică la sfinţenie. Consideraţiile care urmează le sunt destinate celor care studiază şi căutătorilor care vor să îşi extindă cunoaşterea.

Semnalăm aici lucrările remarcabile ale unui filosof, prea puţin cunoscut dacă ţinem seama de studiile sale profunde şi de claritatea operelor sale: F. Ch. Barlet[79], care a trasat, ca urmare a căutărilor sale, un plan ce ni se pare cel mai logic şi mai complet.

Hoene Wronski, în lucrarea sa *Mesianism*, prezintă un plan diferit.

În sfârşit, cercetătorii care, din motive intelectuale sau de alt gen, sunt legaţi de tradiţia israelită, vor studia cu mult folos cărţile Vechiului Testament, cărţi în care se află şi calea Roza-Crucii, şi poarta, şi chiar o bună parte din misterele sale.

Cu aceste mijloace, se poate estima că, la capătul unei existenţe încărcate de muncă îndârjită, vom putea ajunge la scopul propus.

Acela care nu are nici gustul acestor cercetări aride, nici timpul să se consacre lor, nici mijloacele să pornească în căutarea unor cărţi rare sau să scormonească prin biblioteci poate să se mulţumească cu metoda următoare, mai simplă, mai conformă cu spiritul occidental şi poate că şi mai rapidă, dacă are curajul să accepte încercările pe care aceasta le presupune.

Mai întâi de toate, să scrie în faţa sa trei cuvinte care îi vor folosi drept regulă permanentă:

Să munceşti – Să te rogi – Să perseverezi.

Iată ordinea pe care poate să o urmeze în studiile sale:

1. Să caute, într-o versiune a Bibliei în limba vulgară, numele divine, puterile care îi sunt atribuite lui Dumnezeu, lucrările pe care Cuvântul le-a

săvârşit în Iudeea, semnele celor pe care le mai înfăptuieşte încă şi le va înfăptui în tot universul (teologie).

2. După ce s-a pierdut puţin prin istorisirile Vechiului Testament, cercetătorul se priveşte pe sine, se examinează şi caută să se supună cât mai bine poruncilor Dumnezeului său (morală).

3. În măsura în care el se purifică, Natura i se dezvăluie, fără a folosi cărţile ca intermediar; şi el poate să se aplece asupra ei şi să îi cunoască secretele (alchimie).

4. El ajunge atunci să aibă o vedere de ansamblu asupra lumii. Dacă va crede că a ajuns la capătul eforturilor sale, dacă ia această sinteză drept o sinteză totală, poate totuşi să mai lucreze, să împrăştie lumină şi să facă bine; dar nu va mai progresa, pentru că un progres este o naştere, iar o naştere cere o moarte.

Prin unul sau altul din aceste programe, omul ajunge să fie cât de cât informat în ceea ce priveşte hermetismul, misticismul şi magia. Însă informaţiile sale vor fi exacte numai dacă el:

– a înţeles bine ce au vrut autorii respectivi să spună şi ce au vrut să păstreze secret;

– nu a devenit mândru de cunoştinţele pe care le posedă;

– a rezolvat misterul a ceea ce este obiectiv şi subiectiv;

– a împăcat libertatea omului cu preştiinţa divină;

– a simţit dumnezeirea lui Hristos;

– şi-a păstrat echilibrul moral în lucrările practice ce ţin de echilibru, de magnetism, de clarviziune etc.;

– a abandonat dorinţa de a-şi păstra cunoaşterea şi micile puteri numai pentru el;

– a înţeles că mila este indispensabilă şi că nu are dreptul să aducă neplăceri fiinţelor şi forţelor invizibile;

– a ştiut să îşi înfrângă orgoliul provocat de puterile pe care a ajuns să le posede.

Aceste cerinţe nu trebuie să înspăimânte, ele sunt doar expresia strictă a automatismului implacabil cu care invizibilul răspunde atunci când îl chemăm. Tot ceea ce are legătură cu ocultul trăieşte o viaţă profundă, fremătătoare, debordantă; sensibilitatea acestor forţe şi a acest fiinţe este remarcabilă; e imposibil să le ascundem sentimentele noastre şi motivele noastre; ele se mişcă în conformitate cu un unghi de reflexie egal cu unghiul de incidenţă pe care forţa voinţei noastre a căpătat-o mergând spre ele.

Ori abia unul dintr-o mie de oameni interesaţi în tainele ocultismului rezistă micilor slăbiciuni pe care tocmai le-am amintit. Ce i se va întâmpla? Va suferi o contralovitură.

Încetul cu încetul, pe măsură ce studiile sale capătă amploare, căutătorul remarcă deosebiri între diferitele teorii ale unor ocultişti celebri; lucrările practice pe care el le îndeplineşte nu îl conduc spre rezultatele indicate în manuale; uneori, se întâmplă chiar ca acestea să fie urmate de reacţii neplăcute: nenoroc, accidente, boli fizice sau mentale, pierderi financiare, duşmănii; iniţiaţii în care îşi pusese încrederea nu o justifică; promisiunile lor se dovedesc nefondate; îi vede căzând pradă aceloraşi slăbiciuni pe care le cunosc oamenii obişnuiţi; frăţiile în sânul cărora spera că găsească o lumină sigură nu sunt decât adunări de oameni cărora le place să trăncănească; intrigile şi bârfele sunt la locul lor în aceste locuri; se izbeşte de contradicţii aparent de nerezolvat; Invizibilul care, la început, îl vizita adesea, pare acum să se îndepărteze de el şi să îl lase în acelaşi întuneric în care se zbat oamenii obişnuiţi. Apare descurajarea; plăcerile vulgare pun din nou stăpânire pe sufletul său, într-un moment de îndoială; apare dezgustul, apoi regretul amar al frumoaselor ore de entuziasm şi de credinţă; apoi e cuprins de disperare şi, încetul cu încetul, forţa voinţei sale slăbeşte; cade în indiferenţă şi amărăciune.

Atunci, în această profundă stare de dezamăgire, totul este salvat. Este sămânţa care se strică şi putrezeşte în întunericul umed şi rece al pământului acoperit de zăpadă; sămânţa de lumină se hrăneşte în tăcere. Ajuns aici, el va trebui să fie cu băgare de seamă pentru a descoperi din ce slăbiciuni şi din ce compromisuri trecute provine fiecare dintre suferinţele

sale. De atunci înainte, sentimentul justiţiei imanente îl luminează; presimte că nu totul este pierdut; ajunge la uşa pronaosului. Cum va reuşi să o deschidă?

Maximele următoare cer, pentru a avea efect, ca fiinţele să se supună în mod absolut literei lor; ca aparenta lor simplitate să nu îl îndepărteze pe căutător. Numai ceea ce este simplu este adevărat; numai ceea ce este simplu este puternic. E de la sine înţeles că noi vorbim pentru occidentalii creştini.

Aceste maxime nu au pretenţia să înlocuiască Evanghelia, pentru că acela care va realiza numai unele dintre preceptele acestei cărţi divine va fi mai mult decât un rozacrucian. Nu va fi găsit aici decât un antrenament destinat să îl facă pe căutător capabil să simtă şi să înţeleagă lecţiile acestei ultime şcoli.

Acest antrenament poate fi împărţit în trei perioade: recăpătarea stăpânirii de sine, atitudinea faţă de semeni, cultura interioară.

A) Mai întâi, trebuie să ţineţi cont de excelenţa supraomenească a acestui tip de perfecţiune pe care ne-o oferă viaţa, faptele şi cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos. Studiaţi-le ca şi cum ar conţine tot ceea ce un om poate să cunoască; să aveţi în vedere faptul că practica este mai eficientă decât teoria; să dezrădăcinaţi din voi iubirea pasională pentru lucrurile vizibile; să înţelegeţi că acestea nu sunt decât semnele imperfecte ale Frumuseţii perfecte. Respingeţi faima; vedeţi în ceilalţi binele, iar în voi răul. Nici un progres nu este posibil fără umilinţa sinceră.

Descoperiţi că toate ştiinţele şi toate filosofiile omeneşti sunt parţiale, provizorii şi trecătoare. Dacă ajungeţi să auziţi în voi glasul cuvântului, veţi cunoaşte adevărul şi veţi trăi veşnic. Pentru aceasta, e de ajuns să dobândiţi

cunoaşterea de sine, adică să realizaţi dacă mobilurile radicale care vă fac să acţionaţi şi să gândiţi provin din egoism sau din Cer; celui care renunţă la propria sa voinţă, Domnul îi oferă ştiinţa cea adevărată.

Cântăriţi totuşi toate lucrurile, atât pe cele exterioare, cât şi pe cele interioare. Ajutaţi-vă singuri şi Cerul vă va ajuta şi el. Citiţi şi ascultaţi cu simplitate şi cu umilinţă. Nu faceţi nimic cu violenţă; veţi ajunge să vă pierdeţi pacea şi să faceţi răul; numai pe Dumnezeu îl puteţi dori cu ardoarea cea mai fierbinte şi mai stăruitoare; în plus, va trebui să vă amintiţi că Cerul nu se află, de cele mai multe ori, acolo unde credem noi; el se află mai ales la acela care se consideră cel mai mic şi mai neînsemnat.

B) În felul acesta slujiţi pe toată lumea; dar nu aşteptaţi nimic drept recunoştinţă; să vă daţi chiar viaţa pentru un seamăn care nu face altceva decât propria sa datorie. Nu căutaţi societatea, familiaritatea, funcţiile; rămâneţi acolo unde Destinul, adică Dumnezeu, v-a aşezat; cerul vă va găsi la fel de uşor într-o bojdeucă sau într-un palat, la Paris sau pe Himalaya. Nu vorbiţi decât pentru a spune ceva folositor sau vorbe de încurajare. Nu vă ocupaţi, pe plan temporal, decât cu ceea ce vă revine drept datorie. Luptaţi împotriva defectelor voastre, pas cu pas, aşa cum şi o casă se ridică încet-încet, cărămidă cu cărămidă; încercaţi să nu renunţaţi niciodată. Bucuraţi-vă de încercări, de suferinţe şi de ispite; Cerul vă oferă, prin fiecare dintre acestea, mijlocul de a face un mare progres.

Nu fugiţi niciodată de un efort, chiar şi de cel mai neînsemnat, chiar şi de cel care vi se pare fără folos. Nu vă miraţi dacă luptele morale şi cele materiale încep iarăşi şi iarăşi, la nesfârşit; munciţi pentru neamul omenesc şi pentru Dumnezeu. Vegheaţi să nu se trezească în voi orgoliul sau egoismul spiritual. Hrăniţi dragoste frăţească; îndura ţi de la celălalt tot ceea ce vi se pare supărător; înţelegeţi că toţi oamenii nu sunt cu adevărat decât o singură fiinţă.

C) Nu cedaţi niciodată în faţa egoului, nici măcar în cele mai mărunte lucruri. Informaţi-vă despre lucrările slujitorilor lui Dumnezeu, în secolele care au trecut; să aveţi foc în voi; cercetaţi-vă dimineaţa şi seara, apoi rugaţi-vă; însă, de-a lungul zilei, lucraţi, fără să vă întrerupeţi din alt motiv decât pentru a-l chema pe Hristos, atunci când este necesar. Prietenul vede totul în noi.

Tăceţi, pentru a învăţa să vorbiţi; ascundeţi-vă, pentru a fi perfect atunci când Dumnezeu o să vă aşeze în faţă; iubiţi singurătatea, cu excepţia cazurilor în care datoria vă cheamă în lume. Observaţi, în străfundurile inimii voastre, semnele grijii divine; lucrând, gândindu-vă la treburile voastre temporale, scriind, amintiţi-vă să vă ţineţi inima în Dumnezeu. Gândiţi-vă la moarte; dacă ea soseşte, nu regretaţi lucrurile la care nu aţi putut ajunge; dacă nu aţi primit Lumina de această parte a vălului, o veţi primi de cealaltă parte a sa, sau în ziua ce va veni. Să ştiţi că totul se plăteşte, binele ca şi răul; dar că Mila opreşte uneori Justiţia. Nimeni nu este pierdut pentru totdeauna.

Se înţelege, de aici, că a vrea să devii rozacrucian este o iluzie. De altfel, nu este cel mai înţelept să mergem la izvorul din care curge orice adevăr şi din care provine orice certitudine?

Ori, ceea ce putem afirma sus şi tare – chiar dacă încă nu a venit momentul să explicăm acest lucru – este că Evanghelia conţine întreaga iniţiere în Roza-Cruce. Evanghelia cuprinde tot ceea ce sociologia, filantropia, teologia au găsit şi vor găsi în aceste pagini inspirate şi, în plus, codul, regulile, metoda a vreo şaptezeci de iniţieri, iar Roza-Crucea nu este decât una dintre acestea.

Imitaţia [lui Isus Hristos], carte pentru care rozacrucienii au un mare respect, provine din Evanghelie, iar geniul lui Dumnezeu care poartă numele de Elias Artista nu este decât un ministru al Celui care a vestit Evanghelia. Prin urmare, cel mai bun lucru pe care îl putem face este să urmăm Evanghelia.

În rest, este bine să nu ne lăsăm tulburaţi şi să ne amintim că Învăţătorul din Evanghelii a spus: „Şi iată Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârşitul veacului” (Mat. 28,20). Acest singur cuvânt cuprinde mai mult decât toate puterile, mai mult decât toate magiile, mai mulţi decât toţi adepţii, mai mult decât toate paradisurile. Cea mai folositoare grijă este aşadar aceea de a deveni un prieten al lui Hristos.

De altfel, noi, care suntem afară, nu putem judeca interiorul templelor şi nici dumnezeii care sunt veneraţi acolo. De aceea trebuie să rămânem la acest singur Dumnezeu, pentru care inima noastră este adevăratul templu; din acest motiv, trebuie să purificăm această inimă. Aici se află cheia tuturor sanctuarelor, cuvântul de trecere al tuturor misterelor, rezolvarea tuturor enigmelor. Dacă voinţa este rea, gândurile, cuvintele şi faptele sunt rele; dacă ea este sănătoasă, totul devine sănătos.

Odată obţinut acest rezultat imens, suntem demni să fim în orice loc şi capabili să îndeplinim orice funcţie. Providenţa va face din noi preoţi, negustori, prinţi, rozacrucieni; nu contează; orice muncă ne-ar fi încredinţată, o vom duce la capăt cu bine, ca nişte lucrători plini de răbdare, ca nişte oşteni plini de vitejie.

S f â r ş i t

79 *L’Instruction intégrale*, Paris, 1897; *L’Occultisme*, Paris, 1909.

LUCRĂRI CITATE

(1) *Concordance entre la loi historique de Brück, la Chronologie de la Bible et celle de la grande Pyramide*, Bruxelles, 1893. – *Mathématique de l'Histoire*, Bruxelles, 1900.

(2) *Mathématique de l'Histoire*. Introduction.

(3) Op. cit., cap. I. – Nu este necesar să subliniem că, dacă noi citǎm această lucrare interesantă, noi suntem departe de a împărtăşi concluziile autorului..

(4) Op. cit., cap. III.

(5) *L'Évangile de Cagliostro*, tradusă din latină şi publicată de Dr Marc Haven, Paris, 1909. – Introducere.

(6) *Mémoire pour le Comte de Cagliostro accusé, contre le Procureur Général*, Paris, 1786.

(7) STANISLAS DE GUAITA: *Essais de Sciences Maudites* – Trilogie, Paris, 1897, 1915, 1949.

(8) CHRISTOPH – STEPHAN KAZAUER, resp. J. Ludwig Wolf: *Disputatio Historica de Rosaecrucianis /Discussion historique au sujet des Rose-Croix.* Teză susţinută în faţa lui J.-L. Wolf., Wittenberg, 1715.

(9) *Histoire de la Magie*, Germer Bailtière, Paris, 1860.

(10) *La Escatologia musulmana en « La Divina Comedia »*, Madrid, 1919.

(11) CHRISTOPH-GOTTLIEB VON MURR: *Abhandlung über den wahren Ursprung des Rosenkreuzer – and des Freymaurerordens /Dissertation sur la véritable origine des Ordres des Rose-Croix et des Francs-Maçons*, Sulzbach, 1803.

(12) *Apologia Compendiaria, Fraternitatem de Rosea Cruce suspicionis et infamiae maculis aspersam, veritatis quasi Fluctibus abluens et abstergens /Apologie sommaire, lavant et nettoyant, à la façon des Flots de la vérité, la Fraternité de la Rose-Croix souillée de taches de suspicion et d'infamie.*, Leyde (Basson), 1617.

(13) HENRI KHUNRATH: *Amphitheatrum sapientiae aeternae, solius verae christiano-kabalisticum, divino-magicum, nec non physico-chymicum, tertriunum, catholicon /Amphithéâtre de la sagesse éternelle, seule vraie, lequel est christiano-kabalistique, divino-magique, et aussi physico-chimique, trinitaire, catholique.*, 1602.

(14) *Pia et utilissima admonitio de fratribus R.C. Nimirum an lint? quales tint? Unde nomen sibi asciverint? et quo fine ejusmodi Famam scripserint? Conscripta a Henrico Neuhusio, Dantiscano Med. et Phil. Mag. Prostat apud Chro. Vetter* 1618.

(15) *Conspicilium Notitiae, inserviens oculis aegris, qui lumen veritatis ratione subjecti, objecti, medii et finis ferre recusant. Oppositum admonitioni futili Henrici Neuhusii de fratribus R.C.* ab Euchario Cygnaeo Philadelpho et Philaletho, 1619.

(16) J. L. VON MOSHEIM: *Institutionum Historiae Ecclesiasticae antiquioris et recentioris libri IV,* Frankfurt şi Leipzig, 1726.

(17) HILDERIC FRIEND: *Flowers and Flower Lore / Les fleurs et ce qu'on peut savoir sur la fleur.* 2 vol., London (W. Swan Sonnenschein), 1884.

(18) *Themis aurea, hoc est de Legibus Fraternitatis R.C. Tractatus, quo eorum cum rei veritate convenientia, utilitas publica et privata, nec non causa necessaria, evoluuntur et demonstrantur,* Frankfurt (Nic. Hoffmann, sumpt. Luca Jennis), 1618.

(19) *Summum Bonum, quod est verum Magiae, Cabalae, Alchymiae, Fratrum Roseae Crucis verorum, Verae subjectum. In dictarum Scientiarum laudem et insignis calumniatoris Fratris Marini Mersenni dedecus publicatum, per Joachimum Frizium,* Frankfurt (Fitzer), 1629.

(20) Dr FERRAN: *Les Initiations et les Emblèmes maçonniques* (în *L'Initiation*, iunie 1889).

(21) VILLIERS DE LISLE-ADAM: *L'Annonciateur.*

(22) *Heldenbuch vom Rosengarten, oder gruendlicber and apologetischer Bericht von dem Newen himmlischen Propbeten, Rosenkreutzern, Chiliasten and Enthusiasten,* Rostock, 1622.

(23) VALENTIN TSCHIRNESB: *Schnelle Bottschafft an die Philisophische Fraternitet vom Rosencreutz,* Görlitz (Joh. Rhambaw), 1616.

(24) *Apologia Fraternitatis R.C., das its kurtze, jedoch warhaffte, und wolgegruendte Ablehnung, aller derer Beschuldigung, damit inn verwichener Franckfurter Herbstmaess die Hochgelobte, Weitberuehmbte Fraternitet dent Rosenkreutzes bey Maenniglich, insonderheit aber bey ihren getreuen und gehorsamen Discipulis ohn einige darzu gegebne Ursach von Hisaia sub Cruce Ath (eniensis): faelschlich und bosshaftiglich beschweret worden, auffermelter, heiliger, gottseliger, Gesellschaft sonderbaren Geheiss und Befelch, zusamen getragen und verfertiget, durch dero unwuerdigen Notarium Germanicum Irenaeum Agnostum,* Augsburg, 1619.

(25) *Silentium post clamores, hoc est tractatus apologeticus, quo causae non solum Clamorum seu Revelationum Fraternitatis Germanicae de Rosea Cruce sed et silentii, seu non redditae ad singulorum vota responsionis, una cum malevolorum refutatione, traduntur et demonstrantur, scriptur,* Frankfurt, 1617.

(26) *Colloquium Rhodostauroticum trium personarum per Faman et Confessionem, quodammodo revelatum, de Fraternitate RC.*, 1621.

(27) *Speculum sophicum Rhodo-Stauroticum, das ist Weitlaeuffige Entdeckung dess Collegii, und axiomatum von der sondern erleuchten Fraternitet Christiani Rosen-Creutz; allen der wahren Weisheit begirigen Expectanten zu fernerer Nachrichtung, den unverstendigen Zoilis aber zurunausloschlichen Schandt und Spott. Durch Theophil. Schweighart Constantiensem*, 1617, 3 vol.

(28) *Clavis Philosophiae et Alchymiae Fluddanae. Sive Rob. Fluddi, ad Epistolam Petri Gassendi Exercitationem Responsum. In quo: Inanes Marini Mersenni objectiones, querelaeque ipsius iniustae, immerito in Rob. Fluddum adhibitae, examinantur atq. auferuntur: severum ac altitonans Francisci Lanovii de Fluddo Judicium refellitur et in nihilum redigitur: Erronea Principiorum Philosophiae Fluddanae dedectio, a Petro Gassendo facto, corrigitur, et aequali iustitae trutina ponderatur: ac denique sex illae Impietates, quas Mersennus in Fluddum est machinatus, sincerae veritatis fluctibus abluuntur atque absterguntur,* Fitzer, Frankfurt, 1633.

(29) *Clypeum veritatis, das ist kurtze, jedoch Gruendliche Antwort retpectivè, und verthaedigung, auff alle und jede Schrifften und Missiven, welche an und wider die hochloebliche, seelige Fraternitet dess Rosencreutzes bisshero in oftendlichen Truck gegeben und aussgesprengt worden. Darauss neben anderem klaerlich abzunemen, wass in einer Summ, und einmal für alle mal ihre fromme Kunst und Weissheit begierige Discipul van ihnen naechst Gott dem Allmaechtigen noch in kleiner kurtzer zeit, froehlicher und getroester gwisser zuversicht zu gewarten haben. Irenaeus Agnostus C. W. ejusdem Fraternitatis per Germaniam indignus Notarius,* 1618.

(30) *Chymische Hochzeit Christiani Rosencreutz Anno,* Lazar Zetzner, Strasburg, 1616.

(31) Această autobiografie a rămas manuscrisă până la sfârşitul sec. al XVIII-lea, când a fost publicată de către Seybold (Winterthur, 1799). În 1849, F. H. Rheinwald a editat-o cu textul ei original în limba latină.

(32) *Unpartheysche Kirchen-und Ketzerhistorien vom Anfang des Neuen Testaments bis auf das Jahr Christi 1688,* Fritsche, Frankfurt, 1700.

(33) *Atalanta fugiens, hoc est Emblemata nova naturae chymica*, Th. de Bry, Oppenheim, 1617.

(34) *Mich. Maieri Tractatus posthumus, sive Ulysses, hoc est Sapientia seu Intelligentia, tanquam coelestis scintilla beatitudinis, quod si in fortunae et corporis bonis, naufragium faciant, ad portum meditationis et patientiae remigio feliciter se expediat. Una cum annexis tractatibus de Fraternitate Roseae Crucis,* Frankfurt (sumpt. Lucae Jennis), 1624.

(35) *Tractatus Apologeticus Integritatem Societatis de Rosea Cruce defendens. In qua probatur contra D. Libavii et aliorum ejusdem farinae calumnias, quod admirabilia nobis a Fraternitate R.C. oblata, sine improba Magiae impostura, aut Diaboli praestigiis et illusionibus praestaripossint. Authore R. de Fluctibus, Anglo (Robert Flud) M. D. L.*, Basson, Leyde, 1616.

(36) *Jhesus nobis omnia! Rosa florescens, contra F. G. Menapii calumnias, das ist kurtzer Bericht und Widerantwort, auff die sub dato 3. Junii 1617 ex agro Norico in Latein, und dann folgends den I5. Julii obgedachten Jabres Teutsch publicirte unbedachte calumnias F. G. Menapii, wider die R.C. Societet, durch Florentinum de Valentia, Ord. Bened. minimum Clientem*, Frankfurt, 1617.

(37) *Fons Gratiae, das ist Kurze Anzeyg vnd Bericht, wenn, zu welcher Zeit vnnd Tag derjenigen, so von der heil. und gebenedeyten Frat. dess R.C. zu Mitbrüdern auffgenommenen, völlige Erlösung und Perfection anfangen, vnd hergegen wessen tie sick in principio dess Heyls und der Gnaden zu verhalten habe,*. Durch Irenaeum Agnostum, 1619.

(38) *Raptus Philosophicus, das ist Philosophische Offenbarungen, gantz Simpel vnd Einfältig gestellt, und an die Hochl. vnd berühmte Frat. R.C. vnterthänig geschrieben,* 1619.

(39) *Sendbrief oder Bericht an alle, welche von der Neuen Bruederschaft dess Ordens vom R.C. genannt, etwas gelesen, oder von andern per modum discursus der Sache Beschaffenheit vernommen Julianus de Campis O.G.D.C.R.F.E. Dabatur in Belbosco* 1615.

(40) *Echo der von Gott hocherleuchteten Fraternitet des loeblichen Ordens Roseae Crucis. Dar ist: Exemplarischer Beweyss, dass nicht alleyn dasjenige, was ist in der Fama und Confession der*

Fraternitet Roseae Crucis ausgeboten, moeglich und wahr sey, sondern schon für 19 und mehr Jahren solche magnalia Dei, etlichen gottesfuerchtigen Leuten mitgetheilet gewesen, Andr. Hünefeldt, Dantzig, 1615.

(41) *Aureum Seculum redivivum, Das ist die uhralte entwichene Gueldene Zeit, So nun mehr Wieder auffgangen, lieblich gebluehet, und wollrichenden gueldenen Samen gesetzet. Welchen teuren und edlen Samen Allen wahren Sapientiae et Doctrinae filiis zeigt und offenbahret: Henricus Madathaus, tandem, Dei gratia aureae crucis Frater,* 1621.

(42) *Novus Tractatus chymicus, de Vera Materia, veroque processu Lapidis philosophici, quo pleniorem atque fideliorem hactenus non vidit mundus. Cui accessit sub calcem, ut verum ita sincerum de Fraternitate R.C. judicium. Haec omnia nuper amici ejusdem litteras responsa, ex mox sub inde publico typo dictae Fraternitati devote dicata a Mich. Potier,* Frankfurt, 1617.

(43) *Philosophia pura, qua non solum vera materia, verusque processus Lapidis Philosophici, multo apertius, quam hactenus ab ullo Philosophorum proponitur, sed etiam viva totius Mysterii revelatio filiis sapientiae offertur, quod Typis, nunquam visum, quamdiu stetit mundus,* Jennes, Frankfurt, 1617.

(44) THOMAS VAUGHAN (EUGENIUS PHILALETHES): *Introïtus apertus ad occlusum regis palatium / La porte ouverte vers le palais fermé du roi.*

(45) *Turbo, sive moleste et frustra per cuncta divagans ingenium, in theatrum productum, auctore Andreas de Valentia.* Helicone, juxta Parnassum, 1616.

(46) *Menippus, sive Dialogorum satyricum. Centuria, inanitatem nostratium speculum. In grammaticorum gratiam castigatum,* Helicone, juxta Parnassum, 1617.

(47) *Mythologiae christianae, sive virtutum et vitiorum vitae humanae, imaginum libri III,* Strasbourg, 1619.

(48) *Turris Babel, sive Judiciorum de Fraternitate Rosaceae Crucis chaos. Auctore Joann. Valent. Andrea,* Strasbourg, 1619.

(49) FLORENTINUS DE VALENTIA: *Invitatio ad Fraternitatem Christi Rosa Florescens,* Strasbourg, 1617.

(50) *Reipublicae Christianopolitanae descriptio / Description de la République de Christianopolis.,* Strasbourg, 1619.

(51) *The natural History of Staffordshire,* Oxford, 1686.

(52) *J. G. Toeltii, des Welt-beruehmten philosophi Coelum reseratum chymicum, oder Philosophischer Tractat worinne nicht allein die Materien und Handgriffe, woraus und wie der lapis pbilosophorum in der Vorund Nacb Arbeit zu bereiten, sondern auch, wie aus allen vier Reichen der Natur, als astral-animal-vegetabil und mineralischen Reiche, vortreffliche und unschaetzbare Tincturen und Medicamenta, sowohl zu Erhaltung der Gesundheit und des Lebens, als auch Verbesser – und Transmutirung der unvollkommenen Metallen zu verfertigen, offenhertzig gezeiget wird. Mit Fig. denen Liebhabern der wahren hermetischen Philosophie zu Liebe ausgefertiget. Von einem Kenner derselben,* Frankfurt, Leipzig, Erfurt, 1737.

(53) *Arcana totius naturae secretissima, nec hactenus unquam detecta, a Collegio Rosanio in lucem produntur, opera Petri Mormii,* Leyde, 1630.

(54) *Aureum Vellus oder Goldenes Vlies* (în latină şi în germană), 1747.

(55) *La Nuée sur le Sanctuaire ou Quelque chose dont la Philosophie orgueilleuse de notre siècle ne se doute pas,* Maradan, Paris, 1819.

(56) *Gruendlicher Bericht von dem Vorhaben, Gelegenheit und Inhalt der loebl. Bruderschafft dess R.C. gestellet durch einen unbekannten, aber doch Furnemen derselbigen Bruderschafft Mitgenossen (E.D.F.O.C.R. Sen.),* Bringer, Frankfurt, 1617.

(57) *M.A.O.T.W. Frater Rosatae Crucis, Rosen Creutz-Bruder, d.i. fernerer Bericht, was für Beschaffenheit es habe mit den R.C. Bruedern, welcherley Leute sie seyn, sonderlich welcher unter ihrem Orden seyn koenne und welcher nicht, Sampt angehangten zwoeen Fragen u.s.w. Durch M.A.O.T.W. (T.S.),* 1617.

(58) *Offenbarung Goettlicher Majestaet, darinnen angezeit wird, Wie Gott der Kerr, Anfaenglich, sich allen seinen Geschoepffen, mit Worten und Wercken geoffenbaret und wie Er alle seine Werck, derselben Art, Eygenschafft, Krafft und Wirckung, in Kurtze Schrifft artlich verfasst, und solches alles dem Ersten Menschen, den Er selbst nach seinem Bildnuss geschaffen, uberreycht, welches dann biss daher gelangt ist,* J. Wolff Dasch, Frankfurt, 1619.

(59) Este chiar titlul lucrării acestui faimos alchimist: *Monas hieroglyphica, mathematice, magice, cabalistice et analogice explicata,* Anvers, 1564.

(60) *Fama remissa ad Fratres Roseae Crucis. Antwort auff die Famam und Confessionem der loebl. Bruederschaft vom Rosen Creutz,* 1616.

(61) *Tractatus theologo-philosophicus, editat de Michel Maier,* Oppenheim, 1617.

(62) *De incertitudine et vanitate scientiarum et artium atque excellentia verbi Dei declamatio,* 1530.

(63) Franz Hartmann: *In the Pronaos of the temple of wisdom, containing the history of the true and false rosicrucians, with examples of their pretensions and claims at set forth in the writings of their leaders and disciples,* London, 1891.

Indicaţii bibliografice

Celor care doresc să studieze mai temeinic chestiunile abordate în prezentul volum, vor putea consulta cu mult folos următoarele lucrări:

Marc Haven et Sédir: Bibliographie D'ouvrages Relatifs Aux Rose-Croix (L'initiation, sept., oct., dec. 1905; febr., aprilie, junie 1906).

August Wolfstieg: Bibliographie Der Freimaurerischen Literatur, Burg B. M. (A. Hopfer), 1911-1913.

Adolphe Peeters-Baertsoen: Bibliographie Occultiste Et Maçonnique, editată de Mgr. Juin şi V. Descreux, Paris (Emile-Paul), 1930.

l'Abbé Nicolas Lenglet du Fresnoy: L'histoire De La Philosophie Hermétique, Coustellier, Paris, 1742; volumul III este consacrat în întregime bibliografiei;

Georg Kloss: Bibliographie Der Freimaurerei Und Der Mit Ihr In Verbindung Gesetzten Geheimen Gesellschaften, J. D. Sauerländer, Frankfurt, 1844;

Albert L. Caillet: Manuel Bibliographique Des Sciences Psychiques Ou Occultes, 3 vol., Lucien Dorbon, Paris, 1913.

F.L. Gardner: A Catalogue Of Works On The Occult Sciences, London, 1903.